

**Tamási Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény,
Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola,
Fejlesztő Nevelést- Oktatást Végző Iskola és Kollégium**

OM: 203586

7095 Iregszemcse, Bartók B. u. 10.

Telefon: (74) 481 - 193 E-mail: tamasiegymi.ireg@gmail.com

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2025

Iktatószám: 00113-1/2025.
Ügyintéző neve: Kereszturi Edit intézményvezető
Ügyintézés helye: Tamási EGYMI
7095 Iregszemcse, Bartók Béla utca10.
Ügyintézés ideje: 2025. január 15.
Aláíró neve: Kereszturi Edit intézményvezető

Tartalom

1	BEVEZETŐ	5
1.1	Helyzetelemzés	5
1.2	Jövőkép	5
1.3	Tamási Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (Tamási EGYMI) felépítése.....	5
2	ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM	6
2.1	Bevezető	6
2.2	Óvodai nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései	6
2.2.1	Az óvodai nevelés alapelvei	6
2.2.2	Az óvodai nevelés célkitűzései	7
2.3	Óvodakép.....	8
2.3.1	Szokások kialakítása	8
2.3.2	Az óvodai élet tevékenységformái	8
2.3.3	Foglalkozások az óvodában.....	9
2.3.4	Egyéni fejlesztés.....	11
2.3.5	Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	15
2.3.6	Anyanyelv- és kommunikációfejlesztés	15
2.4	Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek.....	16
2.5	Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek	17
2.6	A gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	18
2.7	Az óvodai élet tevékenységformái	19
2.7.1	Játékra nevelés.....	19
2.7.2	Mesélés, verselés, anyanyelvi nevelés	21
2.7.3	Zenei nevelés - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	21
2.7.4	Rajz, ábrázolás, kézi munka	23
2.7.5	Mozgásnevelés	25
2.7.6	Ünnepeink	30
2.7.7	Munka jellegű tevékenységek gyermekeink esetében.....	32
2.7.8	Külső világ tevékeny megismerése	35
2.8	Az óvodai élet megszervezésének feltételei	36
2.8.1	Személyi feltételek	36
2.8.2	Tárgyi feltételek	36
2.9	Az óvodai élet megszervezése	37
2.9.1	Az óvoda napirendje.....	37
2.9.2	Heti rend	39
2.10	A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	39
2.10.1	A gyermek fejlődési ütemének ellenőrzése.....	39
2.10.2	Az értékelés formái, sajátos szempontjai	39
2.10.3	Pedagógiai értékelés	40
3	A FEJLESZTŐ NEVELÉS-OKTATÁS REHABILITÁCIÓS PEDAGÓGIAI PROGRAMJA.....	41
3.1	Törvényi háttér	41
3.1.1	A fejlesztő iskolai nevelés-oktatás	41
3.1.2	A tanulói jogviszony	41
3.1.3	A továbbhaladás	41
3.1.4	Átjárhatóság az iskola többi osztályába	42
3.2	Nevelési program.....	42
3.2.1	Alapelvek	42
3.2.2	Célok	42

3.2.3	Feladatok	42
3.2.4	Tárgyi feltételek	43
3.2.5	Személyi feltételek	43
3.2.6	Az iskolai fejlesztés szakaszai.....	43
3.2.7	A fejlesztő nevelés-oktatás területei.....	43
3.2.8	A Nemzeti alaptanterv alkalmazása a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók nevelése-oktatása során	47
3.2.9	A tanítás és tanulás szervezésének keretei	49
3.2.10	A fejlesztő iskolai csoportok foglalkozásai:.....	50
3.2.11	A tanulók részvétele az intézmény életében	52
3.2.12	A tanulók fejlődésének mérése, értékelése	52
3.3	A digitális tanrend idejére vonatkozó szabályok a fejlesztő nevelés-oktatásban:	52
3.3.1	A digitális kapcsolattartás, kommunikáció alapelvei:	53
3.3.2	A feladatok kiosztásának alapelvei:	53
3.3.3	A digitális tanulástámogató módszerek.....	54
4	NEVELÉSI PROGRAM	55
4.1	Az iskolában folyó nevelő-oktató munka alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	55
4.1.1	Alapelveink:	55
4.1.2	Értékeink	57
4.1.3	Céljaink, feladataink.....	59
4.1.4	Nevelési módszereink:	60
4.1.5	Eljárásaink, eszközeink:	60
4.2	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	61
4.2.1	Személyiségfejlesztés a pedagógiai alapelvek oldaláról	62
4.3	Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	63
4.3.1	Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:	63
4.3.2	Az egészségre nevelés területei intézményünkben:	65
4.3.3	Az egészségre nevelés szinterei intézményünkben:	67
4.3.4	Humán erőforrások.....	68
4.4	A tanulói közösségek fejlesztésével, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladataink:	70
4.4.1	A közösségfejlesztést szolgáló iskolai hagyományok:.....	70
4.5	A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	75
4.5.1	A pedagógusok alapvető feladatai.....	75
4.5.2	A tanórai és a tanórán kívüli oktató - nevelő - fejlesztő munka, tanulásirányítás...76	
4.5.3	A tehetséges tanulók gondozása.....	77
4.5.4	A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése	77
4.5.5	A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása.....	78
4.5.6	Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel.....	78
4.5.7	Munkafegyelem, a munkához való viszony	78
4.5.8	Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében.....	78
4.5.9	Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés	78
4.5.10	Az iskolai munka feltételeinek javítása.....	79
4.5.11	Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában	79
4.5.12	Aktív részvétel a tantestület életében	79

4.5.13	Az iskola képvisellete.....	79
4.5.14	A vezetői feladatok ellátása.....	79
4.5.15	Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkal és a pedagógus kollégákkal	80
4.5.16	Az osztályfőnöki munka tartalma	80
4.6	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	83
4.7	A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	86
4.8	Az iskolai élet résztvevőinek - szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnereinek kapcsolattartási formái	87
4.8.1	Az iskola közösségeinek együttműködése	87
4.8.2	Az iskola vezetésének és közösségeinek külső kapcsolatai, együttműködése iskolán kívüli intézményekkel	90
4.9	A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei és az alkalmassági vizsga szabályai	91
4.10	Az iskolába jelentkező tanulók felvételének, és átvételének elvei.....	95
4.11	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv.....	96
5	HELYI TANTERV	98
5.1	A választott kerettanterv, az iskolában tanított kötelező és nem kötelező (választható) tantárgyak és óraszámok (óraterv)	98
5.2	A kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások.....	123
5.2.1	<i>A nem kötelező tanórai foglalkozások</i>	123
5.3	Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes kötelezettségé.....	123
5.4	A magasabb évfolyamra lépés feltételei.....	124
5.5	Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei, formái, rendje, korlátai.....	125
5.5.1	Az iskolai beszámoltatás követelményei.....	125
5.5.2	Az iskolai beszámoltatás formái:	126
5.5.3	Az írásbeli beszámoltatás formái, rendje, korlátai	126
5.6	A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	127
5.7	A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja	127
5.8	A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei.....	128
5.8.1	A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése és értékelése	128
5.8.2	Teljesítmények ellenőrzésének, mérésének formái, gyakorisága értelmileg akadályozott tanulóknál.....	131
5.8.3	Autizmusban érintett tanulók teljesítményének értékelése, a minősítés követelményei és formái	134
5.8.4	A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése.....	137
5.8.5	A tanulók jutalmazása és büntetése.....	139
5.9	Az otthoni/napközi, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	141
5.10	A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei.....	141
5.10.1	Csoportbontások elvei	141
5.10.2	Egyéb foglalkozások szervezésének elvei.....	142
5.11	A tanulók fizikai állapotának mérése	142

5.12	. Egészségnevelési és környezeti nevelési program	145
5.12.1	Iskolai egészségnevelési program	145
5.12.2	Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:.....	146
5.13	Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések	147
6	PÁLYAORIENTÁCIÓ	148
6.1	Célok.....	149
6.2	Feladatok	149
7	DIGITÁLIS MUNKAREND	150
8	KOLLÉGIUM	153
8.1	A kollégiumi nevelés főbb alapelvei, értékei, célkitűzései	153
8.2	A tanulók életrendje, tanulás, szabadideje szervezésének elvei	154
8.2.1	Szabadon választható tevékenységek a kollégiumban:	155
8.2.2	Tanulókkal való egyéni törődést nyújtó foglalkozás:	155
8.3	Egészségfejlesztési feladatok	155
8.4	A tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkózását elősegítő elvek	156
8.5	A kollégiumi közösségi élet fejlesztése, a művelődés és sportolás szervezésének elvei 156	
8.6	A kollégium hagyományai:	157
8.7	Az iskolával és szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés formái.....	157

1 BEVEZETŐ

1.1 Helyzetelemzés

Intézményünk elkötelezett a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, fejlesztése iránt. Felvállaljuk a tanulásban, értelmileg akadályozott, érzékszervi, mozgásszervi, beszéd fogyatékos, egyéb pszichés problémával küzdő, autizmus spektrumzavarral élő és a súlyos, halmozottan fogyatékos tanulók óvodai, általános iskolai, középiskolai nevelését-oktatását, igény esetén biztosítjuk kollégiumi elhelyezését a *Tolna megyében élő és a szomszédos megyékből érkező gyermekek számára egyaránt*. Utazó gyógypedagógusi hálózat működtetésével segítjük az integráltan oktatott gyermekek fejlesztését, hogy náluk is érvényesülhessen a „gyermek mindenekfelett való érdeke” elv. Szakmai és emberi környezetünkben mindent megteszünk azért, hogy a befogadás mellett az elfogadás is gyakorlattá váljon.

1.2 Jövőkép

A pedagógusok felkészültségének folyamatos fejlesztésével, a partnerek elvárásainak maradéktalan kielégítésével magas minőségű szolgáltatás biztosítása.

Megbízható, biztonságot adó légkör kialakítása.

A sajátos nevelési igényű, integráltan oktatott/nevelt gyermekek és tanulók utazótanári szolgálat kiépítésével történő megsegítése.

A sajátos nevelési igényű tanulók színvonalas, minden igényt kielégítő nevelése-oktatása.

1.3 Tamási Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (Tamási EGYMI) felépítése

Székhelyintézmény:

Tamási Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola Fejlesztő Nevelést- Oktatást Végző Iskola és Kollégium
7095 Iregszemcse, Bartók B. u. 10.

Tagintézmények:

Tamási Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Móra Ferenc Általános Iskolája és Telephelye

7200 Dombóvár, Szabadság u. 27.

Telephelye: 7200, Dombóvár, Kinizsi u. 37.

Tamási Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézmény Berkes János Általános Iskolája, Készségfejlesztő Iskolája, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskolája és Kollégiuma
7173 Zomba-Paradicsompuszta 3.

OM: 203586

Fenntartó:

Tamási Tankerületi Központ

7090 Tamási, Szabadság u. 29.

Az intézmény típusa: közös közigazgatású köznevelési intézmény.

2 ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM

2.1 Bevezető

A Pedagógiai programot elsősorban meghatározó tény, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésénél figyelembe kell venni a Köznevelési törvényen túl az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját, a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét, illetve ezeket kell összhangba hozni a gyermekek egyénenként eltérő speciális nevelési szükségleteivel.

Törekszünk az egyéni készségek, képességek, kompetenciák kiteljesítésére komplex nevelésen keresztül. Továbbá a szabad játék, mozgás, a tevékenységben megvalósuló tapasztalásos tanulás módszereivel, és az egyéni képességekhez igazodó műveltségterületek átadásával.

Fő nevelési módszereink közé tartozik a pozitív példamutatás, dicséret, bátorítás és a segítségadás. Az érzelmi biztonság megteremtésével a szociális tanulást is lehetővé tesszük, a gyermekek egyéni fejlődési ütemét szem előtt tartva.

Nevelésünk alapelve, hogy olyan elfogadó légkört biztosítsunk a sérült gyermekek számára, mely a másságuk elfogadásával személyiségfejlődésüket eredményezi.

2.2 Óvodai nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

2.2.1 Az óvodai nevelés alapelvei

- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés, és bizalom övezi.
- A nevelés lehetővé teszi, és segíti a gyermek személyiségfejlődését, az egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak.
- Az elvárásokat minden esetben a gyermek sérülésének jellege, súlyosságának mértéke határozza meg. Terhelhetőségét biológiai állapota, személyiségjegyei befolyásolják.
- A gyermekek folyamatos értékelése során érvényesülnek a pozitív eredmény érdekében a jutalmazás elvei és formái.

- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek sajátos nevelési igénye során megvalósul a tolerancia, a különbözőségek elfogadásának elve, a differenciált képességfejlesztés, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció.

2.2.2 Az óvodai nevelés célkitűzései

A nevelési célok megvalósítása érdekében az alábbi **feladatokat** kell megvalósítani:

- a szeretetteljes légkörű közösségben érezzék magukat biztonságban
- testi-, pszichés-, mentális-, és szociális képességeik egyaránt fejlődjenek
- tudjanak utánozni
- tudjanak egymás mellett és egymással tevékenykedni, a felnőtt irányítását elfogadni
- játék eszközeiket adekvátan használják, tudják azok helyét
- értsék az egyszerű verbális gesztussal kísért utasításokat, azokat hajtsák végre
- fejlettségi szintjüknek megfelelően tudjanak kommunikálni
- kívánságaikat, szükségleteiket közölni tudják
- használjanak nonverbális jelzéseket
- ismerjék meg környezetük tárgyait, azok tulajdonságait, szerezzenek sokrétű tapasztalatokat közvetlen környezetükről
- tudjanak rövid ideig feladathelyzetben maradni, figyelmüket egy adott tevékenységre irányítani
- alakuljon ki önállóságuk az elemi tisztálkodás, öltözködés, étkezés, WC használat területén, ha kell, kérjenek és fogadjanak el segítséget.
- mozgásuk legyen viszonylag összerendezett, harmonikus
- igényeljék a rendszeres mozgást, tevékenyen vegyenek részt a mozgásos játékokban
- tudjanak különböző anyagokkal ügyesen manipulálni, alakuljon ki bennük az ábrázolás igénye
- szívesen hallgassanak verset, dalt, mesét, tudjanak életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő dalokat, verseket, mondókákat
- Ismerjék az alapvető viselkedési szokásokat, tudjanak köszönni, kérni, kívánni. Tudjanak elemi szabályokhoz alkalmazkodni, elemi munkát végezni.

Az óvodai nevelés célja képességekhez és szükségletekhez igazodó személyiségfejlesztés, valamint a biztonságos érzelmi légkör megteremtése. Kiemelten fontosnak tartjuk a nevelési munkánk során a családokkal való együttműködést, a szülők igényeinek, ismereteinek figyelembevételét.

A speciális nevelési szükségletekhez, életkori, érési sajátosságokhoz igazodó támasznyújtás, az érzelmi biztonság nyújtásán túl törekszünk:

- interperszonális kapcsolatok, az énkép, attitűdök, normák kialakítására; önismeret fejlesztésére,
- speciális módszerek, terápiák alkalmazásával az egyre pontosabb észlelésre, a figyelem, gondolkodás, emlékezet fejlesztésére, a verbális és nonverbális kommunikáció kialakulásának elősegítésére;
- differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással a képességfejlesztésre, a hiányosan működő képességek korrekciójára valamennyi területen.

2.3 Óvodakép

Óvodánk a sajátos nevelési igényű, gyermekek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig, a családi nevelést kiegészítve elősegíti a gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását és gondoskodik a gyermek napközbeni ellátásáról.

2.3.1 Szokások kialakítása

A szokások kialakításának célja: a gyermekek testi védelme, gondozása, a család életformájának alakítása, életmódbeli szokások kialakítása, a test és a lélek harmonikus fejlődésének biztosítása, a testi képességek kibontakoztatása, a testi szükségletek kielégítése, higiéniai szokások kialakítása, a mozgáskészség fejlesztése, mindezek a szülőkkel szorosan együttműködve.

Feladataink a szokások kialakításában:

Óvodánkban a táplálkozás, testápolás, öltözködés, mozgás, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, és az ezen alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot.

A szokások kialakulásához megfelelő számú gyakorlásra, ismétlésre van szükség, hogy a cselekvési vagy viselkedési forma kialakuljon. Ezért a gyermek életkorának megfelelő helyzeteket kell teremteni, a kialakult reflexeket meg kell erősíteni. Szükséges, hogy a már kialakult szokásokat mindig, minden körülmények között azonos módon várják el a gyermektől. A jól megválasztott napirend, a következetesség segíti a szokások kialakítását.

2.3.2 Az óvodai élet tevékenységformái

A tanulás folyamatában elméleti, gyakorlati ismeretek, jártasságok, készségek elsajátítását, képességek kialakulását segíti a gyógypedagógus. A verbális, mozgásos és szociális tanulás eredményeként alakulnak a gyermekek érzelmei, a cselekvés módja, a szociális magatartás.

A fejlesztés akkor hatékony, ha a gyermek biztonságban érzi magát, ha tudja, hogy a környezete elfogadja, megérti.

A foglalkozások rendszerének kialakítását, az egyéni, kiscsoportos és csoportos fejlesztési formák

kialakítása, a pedagógiai vizsgálatok alapján meghatározott fejlettség határozza meg. Az óvodai tevékenységek tervezése és megvalósítása során a játékba integrált tanulás szervezési formáival és terápiás módszerek alkalmazásával tesszük lehetővé, hogy az óvodai élet minden területén érvényesüljön a differenciált egyéni fejlesztés.

Az óvodánkba kerülő gyermek a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottságtól szakértői véleménnyel érkezik. A szakértői vélemény tartalmazza a gyógypedagógiai vizsgálat megállapításait a gyermekről, és fejlesztési javaslatokat sorol fel. A gyermekeknél a fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Az óvodai fejlesztés minden esetben formális és informális, strukturált és kevésbé strukturált környezetben és helyzetekben létrejövő, egyéni fejlesztési terv alapján történik. A sajátos nevelési igényű gyermekek részére a szakértők által leírt fejlesztési javaslatok alapján és az azt kiegészítő pedagógiai felmérések eredményei alapján a gyógypedagógusok egyéni fejlesztési terveket készítenek a tanév elején.

Az Egyéni fejlesztési terv tartalmazza:

- szakértői bizottság vizsgálata nyomán, a fejlesztésre javasolt fejlesztési területekre irányuló, a pedagógus által kijelölt célokat,
- és a célok eléréséhez tervezett feladatokat,
- fejlesztés során használt módszereket és az egyéni szükségletekhez igazodó speciális eszközöket, segédeszközöket.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermek egyéni szükségletei határozzák meg.

Az egyéni fejlesztésről a visszajelzést félévkor, a pedagógiai vizsgálat és megfigyelés mellett, a mérés-értékelés biztosítja. Az egyéni fejlesztési tervet ezek alapján a gyógypedagógus módosíthatja, kiegészítheti. A gyermek egyéni fejlesztési tervét a csoportnapló tartalmazza.

A fejlesztés folyamatában a gyermek fejlődéséről folyamatosan tájékoztatjuk a szülőt szóban és évente legalább kétszer írásban is.

Az egész napos tevékenységünk is a speciális nevelési szükségletű gyermek igényeit szolgálja, hiszen a sérülés specifikus módszerek, a fejlesztés egyéni, kiscsoportos és csoportos formában jól alkalmazkodik a fejlődés egyéni üteméhez. A speciális nevelési szükségletekhez, életkori, érési sajátosságokhoz igazodó támasz nyújtásával hozzájárulunk az érzelmi biztonság kialakulásához.

2.3.3 Foglalkozások az óvodában

Mozgásnevelés: célja az alapmozgások kialakítása, korrigálása, a koordinációs zavarok, a mozgásos ügyetlenség csökkentése, a vestibuláris érzékelés fejlesztése, finomítása, a testi-lelki

harmónia, a jó pszichomotoros állapot elősegítése.

Mesélés, verselés, anyanyelvi nevelés: a mindennapos mesélés, mondókázás és verselés elengedhetetlen az óvodáskorú gyermekek esetében. Játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságának kialakításához.

Játékra nevelés: a játékrepertoár bővítése egyénre szabottan, a funkcionális és az adekvát játékhasználat elsajátíttatása, a gyakorló, konstruáló és elemi szerepjátékok megismertetése, a játék szociális dimenzióinak fejlesztése: az egymás mellett játszástól akár a közösjátékig.

Rajz, ábrázolás, kézi munka: a vizuális és taktilis észlelés, a testséma fejlesztése a szem-kéz koordináció, alakállandóság, alak-háttér felismerő képesség fejlesztése, a téri tájékozódás fejlesztése, a helyes ceruzafogás megtanítása, az ábrázoló kedv felkeltése, technikák, eszközök megismertetése.

Zenei nevelés: egyszerű ritmusú versek, mondókák segítségével a ritmus, a zenei hallásfejlesztése.

Önkiszolgálásra nevelés: rehabilitációs foglalkozások keretében a tisztálkodás, öltözés- vetkőzés, étkezés, egyszerű munkavégzés, szobatisztaságra nevelés terén minél nagyobb önállóságra nevelni az óvodás gyermekeket.

Külső világ tevékeny megismerése: A gyermekek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szereznek a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulják azok védelmét, az értékek megőrzését. Lehetővé tesszük a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését, mely elegendő időt, alkalmat, helyet és eszközt biztosít a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre.

Egyéni fejlesztés: minden gyermek fejlettségi szintjének megfelelő egyéni képességfejlesztés, minden tevékenység alapja. A komplex, egyénre szabott fejlesztő foglalkozásokat a pedagógus tartja. A foglalkozások általában délelőttönként, a csoportos foglalkozásokkal párhuzamosan zajlanak. Igény szerint az egyéni fejlesztés mikrocsoportos foglalkozásokon is megvalósulhat. Az egyéni fejlesztő foglalkozásokon megalapozott készség és képesség továbbfejlesztésére, gyakorlására lehetőség nyílik a csoportos foglalkozásokon.

Mivel az autizmussal élő óvodások spontán tanulása sérült, a viselkedésszervezés nehezített, indokolt, hogy a többségi óvodáktól eltérően kötött, strukturált, tehát az egész csoport számára kötelező foglalkozások, csoportos, illetve mikrocsoportos, egyéni fejlesztő foglalkozások váltsák egymást.

A foglalkozások heti rendszeressége

a foglalkozás neve	heti előfordulás	időtartam	a foglalkozás formája
Mesélés, verselés, anyanyelvi nevelés	1	15-35 perc	Csoportos
Mozgásnevelés	2	25-35 perc	Csoportos
Játékra nevelés	4	15-35 perc	Csoportos
Rajz, ábrázolás, kézi munka	2	15-35 perc	Csoportos
Zenei nevelés	2	15-35 perc	Csoportos
Külső világ tevékeny megismerése	4	15-35 perc	Csoportos

Ez a napirend és tevékenység elosztás csupán egy keret. Rugalmasan változik az adott igényeknek megfelelően.

Az egyes foglalkozások időtartama függ az adott gyermekcsoport fejlettségétől, a témától, illetve az egyes gyermekek aznapi állapotától. Az értelmi fogyatékos és/vagy autizmussal élő kisgyermek életben a napi ritmuson túl a megszokott kereteknek is nagy jelentősége van.

A gyógypedagógus törekszik a játékosságra, a gyermek életkori, fejlődésbeli különbségeinek figyelembevételére már a tervezés idején is. A fejlesztés során folyamatos ellenőrzéssel győződik meg az eredményességről. Lehetőséget biztosít az elmélyült tevékenységre, biztosítja az értő figyelmet, differenciált feladatadással, sokoldalú megközelítéssel, sok gyakorlással segíti az ismeret elsajátítást. Ez cselekedtető tanulásirányítás.

A csoportos és egyéni foglalkozások, a pihenésre, nyugodt étkezésre, tisztálkodásra, az önállóságra fordított idő megfelelő aránya biztosítja a gyermek optimális fejlesztésének, s a túlterhelés illetve üresjárat kiküszöbölésének. A tevékenységi formák ritmikusan ismétlődnek, a gyakorlásra, az ismétlésre kellő időt biztosítva, a gyermek spontán megnyilvánulásait is figyelembe véve.

A tematikus feldolgozásnak megfelelően az egyes témák feldolgozási ideje egy hét, vagy ennél hosszabb ideig is tarthat. Figyelembe veszi a pedagógus azt a tényt, hogy a tanulás az óvodások számára kapcsolatfelvétel, és a világgal való együttműködés kiegészítését jelenti. Ez a világ számukra mérték és tükör, mely személyiségük épülése szempontjából és, mint tananyag az életben való eligazodáshoz feltétlen és egyaránt szükséges.

2.3.4 Egyéni fejlesztés

Az egyéni fejlesztés a gyermek speciális nevelési szükségletéhez, a képesség-struktúra

egyenetlenségéhez igazodó, sérülés specifikus fejlesztés. Az egyes részterületek fejlesztése nem öncélú funkció tréningek, hanem az egész személyiséget fejlesztő tevékenységek. Minden képességfejlesztés hat az észlelés, emlékezet, figyelem, beszéd, gondolkodás fejlesztésére egyaránt.

Az egyes részterületek fejlesztését szolgáló gyakorlatok:

- A mozgásfejlesztésre irányuló gyakorlatok
- A beszédindítást segítő gyakorlatok
- Kommunikációs és szociális készségek fejlesztése
- A megismerő tevékenység fejlesztését szolgáló gyakorlatok
- A vizuomotoros koordináció fejlesztését szolgáló gyakorlatok

Kiegészítő terápiák:

A kiegészítő terápiák alkalmazhatóságát az adott gyermek egyéni szükségletei, képességei, valamint a környezeti lehetőségek együttesen feltételezik:

- Logopédiai fejlesztés
- Szomatopedagógiai fejlesztés
- Szenzoros integrációs terápia
- Tiflopedagógiai fejlesztés
- Autizmus spektrum zavar terápiaja

Célja:

- hatásfokozó, erősítő, támogató, kiegyenlítő—esetleg tehetséggondozó tevékenység a tanulási munkatevékenység, illetve a közösségi élet nehézségeinek leküzdése érdekében;
- kommunikációs megértés növelése
- a szociális és kommunikációs képességek fejlesztése, a szociális kommunikáció direkt tanítása esetleges társuló sérülésekből adódó problémák kiküszöbölése;
- taktilis, kinesztetikus, vizuális, auditív ingerléssel, a játékok, eszközök felhívó jellegét kihasználva növelni az együttműködő készséget, a kitartást, feladattartást, fejleszteni a modális, intermodális, szeriális észlelést;
- a figyelem, az emlékezet fejlesztése a kommunikációs zavarok csökkentése, lehetőség szerint a beszédszervek ügyesítése, a beszédindítás;
- a formaészlelés, alak-háttér differenciáló képesség, a látási- hallási diszkriminációs készség fejlesztése
- a finommotoros készség, a formakivitelező készség fejlesztése;
- megfigyelőkészség fokozása;
- a kognitív funkciók közül a válogatás, csoportosítás, rendezés(nagyság, szín, forma szerint),

analógiák, a rész-egész viszony észrevétele. Az analizáló- szintetizáló készség, a szerialitás fejlesztése.

Autizmussal élő óvodásaink esetében a felmérések fókuszában a szociális adaptáció színvonala, a spontán kommunikációs szint, és a kognitív képességek állnak. Az egyes képességterületek fejlesztése közvetlenül a felmért meglévő és kialakulófélben lévő készségek azonosításán alapszik. A következőkben rendszerezzük az egyes részterületek fejlesztését szolgáló gyakorlatokat, annak hangsúlyozásával, hogy ezek nem öncélú funkció tréningek, hanem az egész személyiséget fejlesztő tevékenységek. Hisz minden képességfejlesztés hat az észlelés, emlékezet, figyelem, beszéd, gondolkodás fejlesztésére egyaránt.

2.3.4.1 A mozgásfejlesztésre irányuló gyakorlatok

- a testkép, testfogalom, testsémafejlesztése
- a vestibuláris rendszer fejlesztése; statikus illetve dinamikus egyensúlyt fejlesztő gyakorlatok (kitámasztás erősítése);
- a két testfél mozgásának összerendezése, posztúra utánzás,
- téri tájékozódás fejlesztése
- a mozgás- és beszéd (ritmus) összekapcsolása, bizalomerősítés

2.3.4.2 A beszédindítást segítő gyakorlatok

- a beszédre való figyelés fejlesztése
- a beszédszervek ügyesítése
- aktív szókincs bővítése
- a verbális és nonverbális jelzések megtanítása a grammatikai rendszer kiépítése
- a szerialitás gyakorlása, analógiák alkalmazása
- beszédmegértés segítése
- színek egyeztetése, megnevezése, osztályozás, válogatás, csoportosítás, főfogalom alá rendezés, jelzők megismertetése
- ritmikus sorok kialakítása

2.3.4.3 Kommunikációs és szociális készségek fejlesztése

- befogadó kommunikációs készségek fejlesztése: szociális figyelem felkeltése, nevére való figyelem elérése, közös figyelmi viselkedések kialakítása, fenntartása,
- a receptív kommunikáció fejlesztése – auditív, vizuális figyelem, auditív, vizuális észlelés fejlesztése
- a kommunikációs forma fejlesztése – gesztusnyelv, gesztusok használatának

- tanítása, alternatív kommunikációs formák tanítása, verbális és vizuális memória fejlesztése, szerialitás fejlesztése
- kifejező kommunikációs és nyelvi készségek fejlesztése, kommunikációs funkciók kiterjesztése
 - az „én” megjelenésének kialakítása, érzelmi állapotok tudatosítása, megértése, kifejezésének fejlesztése
 - verbális kommunikáció fejlesztése, – spontán hangadásra való készítés, ajak-és nyelvgyakorlatok, légző gyakorlatok, fújó gyakorlatok végeztetése, szómondatok, kétagú mondatok, bővített mondatok kialakítása, grammatikai helyességre való törekvés
 - szemkontaktus kialakítása
 - szereplőváltásos funkcionális kommunikáció gyakorlása
 - gyermekek közötti együttműködés elősegítése, kialakítása, páros gyakorlatok végzése, köszönés tanítása, kérés, tiltás megértése

2.3.4.4 A megismerő tevékenység fejlesztését szolgáló gyakorlatok

- az érzékelést, észlelést fejlesztő gyakorlatok (modális, intermodális, szeriális észlelésfejlesztése),
- figyelem, megfigyelőképesség fejlesztése, a figyelem tartósságának fokozása, a lényeges – lényegtelen dolgok megkülönböztetése, késleltetett figyelem kialakítása,
- az emlékezet fejlesztése, a felidézés segítése, az azonosság - különbség felismerése, összehasonlítás
- a rész – egész viszony érzékeltetése, hiány felismerése, változás észrevétele, analízáló – szintetizáló készség fejlesztése
- fő fogalom alá rendelés
- analógiás gondolkodás fejlesztése
- szerialitás fejlesztése

2.3.4.5 A vizuomotoros koordináció fejlesztését szolgáló gyakorlatok

- ujjak ügyesítése
- kézügyességet fejlesztő gyakorlatok
- fixációs gyakorlatok
- szem - kéz koordináció fejlesztése

- szenzomotoros koordináció fejlesztése
- ábrázoló készség fejlesztése, helyes ceruzafogás, kellő nyomaték kialakítása, rajzkészségfejlesztése
- téri orientáció, alak - háttér differenciáló készség fejlesztése.

2.3.5 Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az érzelmi nevelés célja: olyan biztonságos, szeretetteljes környezet megteremtése, ahol az érzelmi biztonságot nyújtó pedagógus személyes példaadásával és segítségével elősegíti a fogyatékos gyermekek önbizalmának erősödését, társas kapcsolataik kialakulását. A gyermekek átélhetik az elfogadás, a segítőkészség, az elismerés, a sikerélmény érzését.

Feladata:

- A magatartás normalizálása
- Az alkalmazkodó- készség fejlesztése
- A csoport kohézió kialakítása

A fejlődés várható jellemzői:

- a már kialakult szokások igényekké válnak
- a közös tevékenységekben való aktív részvétel
- a viselkedés elemi szabályainak betartása
- a felnőttek figyelmes és türelmes meghallgatása, toleráns magatartás a társakkal

2.3.6 Anyanyelv- és kommunikációfejlesztés

A kommunikációs készség fejlesztését, a közvetlen környezet megismerését segítő foglalkozási forma. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére való nevelés. A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző élethelyzetekben való gyakorlása.

Formája: egyéni, mikrocsoportos, csoportos

Ideje: 15 - 35 perc (egyéni adottságok függvénye)

Feladataink:

- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélőkörnyezettel.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.

- Nyelvi készség (társalgási, vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd) fejlesztése.
- Kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása.
- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés. A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.
- A kompetencia alapú neveléssel összhangban a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése, szervezése.

Az autizmussal élő gyermek nem tudja feldolgozni a környezet jelzéseit, sok esetben nincs tudtában, hogy milyen formában tud hatni a környezetére, így nincs, ami motiválja a kommunikáció fejlődését. Autizmussal élő óvodásaink fejlesztésekor különös figyelmet fordítunk a különböző kommunikációs formák megismertetésére, hogy megkönnyítsük számukra kívánságaik kifejezését, szándékaik megértését.

2.4 Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

- gyermeki jogok védelme,
- prevenciós tevékenységek (esélyegyenlőség, családi nap, egészségnap),
- segítségnyújtás a veszélyeztetettség megszüntetésében való részvétel (fogadóóra,
- családlátogatás),
- jelzési kötelezettség az intézmény vezetése felé,
- az igazolatlan hiányzások jelzése, dokumentálása,
- folyamatos tájékoztatás az aktualitásokról,
- segítő beszélgetés gyerekekkel, szülőkkel,
- a gyermekek érdekében történő esetmegbeszélések, konferenciák.

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Célja:

Az együttműködés célja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás kiépítése, a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében.

Feladata:

A család életmódjának, a gyermekek a családban betöltött helyének megismerése, az

együtműködés kialakítása.

A kapcsolattartás módja:

- Naponkénti párbeszéd, egyéni beszélgetés
- Fogadóóra
- Ünnepek

A pedagógus feladatai:

- Partneri viszony kialakítása: A szülő az óvodai nevelés folyamatában együtműködő partner kell, hogy legyen. Összehangolt, aktív együtműködésünk elengedhetetlen feltétele a gyermek személyiségfejlődésének. Ehhez kölcsönös bizalom, őszinteség és egymás elfogadása szükséges. Óvodánk elősegíti a folyamatos, bizalmon alapuló együtműködést a családdal a gyermek harmonikus fejlődése és biztonságérzete miatt.
- A család megfelelő szemléletének kialakítása: fontos, hogy a szülők tudják, gyermekük fejlesztésének ők is aktív részesei, az otthoni nevelés is nélkülözhetetlen láncszeme a tanulás folyamatának. Az óvoda és a szülő közötti kapcsolatnak állandónak kell lennie, kiterjedve a gyermek értelmi, mozgás, akarati és érzelmi fejlődésére.
- Reális jövőkép, közös célok megfogalmazása: A családi nevelés akkor segíti optimálisan a sérült gyermek személyiségének fejlődését, ha a szülő megfelelően értelmezi a követelmények és az elvárások egymásra épülését. Ehhez alapvető fontosságú, hogy a szülők széleskörű és szakszerű tájékoztatást kapjanak gyermekük fejlődéséről, állapotának változásáról.
- A pedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait.

2.5 Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

Az óvodai élet során törekedni kell arra, hogy a gyermekek egészsége, későbbi igényeik megalapozása érdekében kapják meg a szükségleteiknek megfelelő gondozást, egyre inkább legyen számukra természetes igény az egészséges életmód. Ezek megvalósulási területei a testápolás, étkezés, öltözködés-vetkőzés, WC-használat, szobatisztaságra nevelés és testedzés. Autista óvodásaink nevelése során napirendben és az önkiszolgálás foglalkozásokba ágyazottan igyekszünk az egészséges életmód alakítására.

Lehetőség szerint naponta mozognak az udvaron vagy sétálnak. Személyes példaadással, megfelelő szokásrendszer kialakításával formáljuk személyiségüket. A csoportunkba járó gyermekek gyakran küszködnek a szelektív étkezés problémájával, ilyenkor igyekszünk a fokozatosság elvét figyelembe véve, a szülőkkel együtműködve, a továbbképzéseink során tanult

módszerekkel közelíteni őket az egészséges, vegyes táplálkozáshoz. Naponta legalább egyszer mindig gyümölcsöt kínálunk.

A környezet megóvása, a természet tisztelete intézményünk szellemiségét áthatja. Óvodai tagozatunk is magáénak vallja ezeket az elveket.

Lelki egészségük kialakítása, megőrzése érdekében egyénre szabott módszerekkel, a családdal együttműködve egyéni és csoportos foglalkozásokon törekszünk minél magasabb szocializációs szintre juttatni őket, így biztosítva későbbi életük során a családba, társadalomba való harmonikus beilleszkedésüket.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- -a testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód (testápolás, tisztálkodás, étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, fogmosás, öltözködés, pihenés), a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- -gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása
- a környezettudatos magatartás megalapozása megfelelő szakemberek bevonásával a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve
- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

2.6 A gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy a gyermekek egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért óvodánkban a szociálisan hátrányos körülmények között élő gyermekek problémáit igyekszünk kezelni.

Cél:

- Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére.
- Gyermekközpontú, családtámogató szemlélet kialakítása.

- Megfelelő időben kezdhessék meg iskolai tanulmányukat.

Feladatok:

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek segítése, helyzetük figyelemmel kísérése.
- Óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés
- A gyermekek jogainak fokozott védelme.
- Rendszeres team munka a gyerekekkel foglalkozó szakemberek részvételével (esetmegbeszélések)
- Rendszeres kapcsolattartás a gyermekek szüleivel.

2.7 Az óvodai élet tevékenységformái

Játék

A személyiség fejlődésében meghatározó szerepe van a játéknak, amely a gyermeki fejlődés velejárája. A játék nem csupán szabadidős tevékenységet jelent, hanem jelen van minden célzott foglalkozáson is. A játék ismeretszerző funkcióval bír, nélkülözhetetlen a beszédfejlesztésnél, a mozgásnevelésnél, a finommotorika fejlesztésénél.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze. A **szabad játék** a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, mely mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul történik. A játék kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység.

Az első játszótárs általában egy felnőtt. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható játékokra van szükség. A játék folyamatában a gyógypedagógus, óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Óvodánkban fontos a szabad játék is.

A játékra nevelés együttjátszást, együttes cselekedtetést jelent, ahol a gyógypedagógus szerepe fokozatosan csökken, helyét a játékkezdeményezés, majd az egyre önállóbb játék veszi át. A foglalkozás akkor tölti be szerepét, ha a gyermek játéktevékenységében egyre több lesz az olyan elem, amely önálló elgondolásból, a tanult formák alkalmazásából születik. Óvodánkban a játékra nevelés, az adekvát játékhasználat elsajátíttatása, a gyakorló, konstruáló és elemi szerepjátékok megismertetése célzottan a *Játékra nevelés* foglalkozásokon valósul meg.

2.7.1 Játékra nevelés

Adekvát játékhasználatot megtanító, a fantáziát, az elemi kreativitást fejlesztő foglalkozás. Az

egymás melletti és együttes játék megvalósítása énekes-verses népi játékok játszása. Adekvát játékhasználatot megtanító, a fantáziát, az elemi kreativitást fejlesztő foglalkozás.

Formája:	csoportos
Ideje:	heti 4 alkalommal
Időtartama:	15-35 perc

Célunk:

- a játékkedv felkeltése
- az adekvát játékhasználat megtanítása
- az egymás melletti tevékenység támogatása
- az együttes játék örömeinek felfedeztetése
- elemi szerepjátékok, a konstruálás megtanítása
- a mozgás, a megfigyelőképesség, a figyelem, az emlékezet, a beszéd, a képzeletfejlesztése
- a különböző minőségű, színű, formájú, nagyságú anyagok segítségével ismeretnyújtás a környezet tárgyairól
- népi játékok, mondókák, énekes játékok segítségével elemi szabályok megtanítása, a zenei hallás, a ritmusérzék fejlesztése
- a játéktevékenység örömforrásának biztosítása
- az önálló, elmélyült, kitartó játék segítése
- a mintakövetés, modellkövetés, az interakció támogatása.

A játék helye a nevelésében

A sajátos nevelési igényű gyermek egész napos tevékenységének legfontosabb eleme a játék. Minderre lehetőség nyílik a reggeli gyülekezés idején, a „játékra nevelés” foglalkozáson, a szabadban történő játék, illetve a délutáni irányított, vagy szervezett szabad játék idején. Szervesen kapcsolódik az óvodai foglalkozáshoz, amikor a tanult, játékos tevékenységet, játékszituációkat felhasználva segíti a foglalkozások eredményességét. Miközben játszik, megismeri a környező világot és az emberi viszonylatokat. Egyben az ismeretek rögzítésének eszköze. Játék közben átismétli a látott, hallott dolgokat.

A játéktevékenység tanításának célja

- A játékeszközök adekvát használata.
- A napi struktúrában belül az önállóan végezhető szabadidős tevékenységek repertoárjának bővítése.
- A játéktevékenység tanulása során a gyermek szerezzon tapasztalatokat a környező világról.
- Játéktevékenységhez kapcsolható általános (kognitív, észlelési, mozgásos) területek

fejlesztése

- A játékon keresztül a gyermek társas és kommunikációs készségeinek fejlesztése, kortárskapcsolatok kialakítása

Verbális támogatás és modelláláson túl az autizmussal élő gyermekek fejlesztésében gyakran használunk vizuális segítségeket is. A fejlesztés során a meglévő, funkcionálisan használt készségeket a lehető legtöbb természetes helyzetben gyakorolni kell, mert a meglévő készségeket a gyermekek új helyzetekben spontán ritkán alkalmazzák.

2.7.2 Mesélés, verselés, anyanyelvi nevelés

Óvodánkban a verselés, mesélés részben a *Mozgásnevelés*, a *Mesélés, verselés, anyanyelvi nevelés*, a *Zenei nevelés* és a *Játékra nevelés* foglalkozásokba ágyazottan valósul meg. A versek, mondókák ritmusának érzékeltetése alapozza meg a zenei világban, a különböző mozgásformákban való elmélyedést. Az egyszerű gyermekmeséken keresztül ismerjük meg a környező világunk eseményeit, történéseit, a természet világát. A mondókák, gyerekdalok, mesék vizuálisan is megjelenítendőek a megértést segítve.

Célunk:

- a gyermek beszéd iránti érdeklődésének felkeltése, utánozó képesség fejlesztése; kommunikációs igény felébresztése, ösztönzése;
- a verbális kommunikáció gazdagítása, a jelzések differenciálása;
- a beszédszervek ügyesítése;
- a beszéd indítása, a passzív, illetve aktív szókincs bővítése;
- a hallási figyelem, hallási diszkriminációs képesség fejlesztése;
- a közvetlen környezet tárgyairól, élővilágáról, cselekvéseiről, történéseiről tapasztalatok, ismeretek szerzése;
- a kognitív funkciók, a figyelem, az emlékezet fejlesztése.

Formája: csoportos

Ideje: 15-35 perc, valamint változó, foglalkozásainkba ágyazottan, és az ellazulást segítő, az ebéd utáni pihenés kezdetekor

2.7.3 Zenei nevelés - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Óvodánkban az ének, zene, énekes játék, gyermektánc a *Zenei nevelés* foglalkozás keretében valósul meg. A zenei nevelés lehetőséget teremt a zene, a ritmus személyiségformáló szerepének megalapozására.

Formája: csoportos

Ideje: heti 2 foglalkozás

Időtartama: 15-35 perc

Célja:

- zenei érdeklődés felkeltése
- utánzásra késztetés
- ritmusérzék fejlesztése
- gyermekek érzelmi életének alakítása, gátlások oldása
- zenei hallás fejlesztése, környezet hangjainak felismerése
- beszéd, mozgás, zene, játék összekapcsolása, egymás hatásának erősítése
- egyszerű népi mondókák, versek, énekek megtanítása
- színek differenciálása, színazonosítás
- egyszerű, két-három hangból álló dalok eljátszása speciális hangszerekkel, együtt zenélés élményének megismertetése, zenehallgatás megszerettetése

A zenei nevelés helye a gyógypedagógiai óvodában

A felnőtt minden olyan alkalommal énekelhet, amikor a gyermekek jó közérzettel tevékenykednek, szabadon játszanak, tehát nem csupán a kötött foglalkozáson. Használhatja motiválásként a gyermek megnyugtatására, akár jutalmazhat is vele. Az éneklés a felnőtt és gyermek közötti személyes kapcsolatot elmélyíti, közös örömszerzés forrása. Az értelmi fogyatékos óvodások életében a **hőcölő, lovagoltató énekek, mondókák** fordulnak elő gyakran. Ezeknél a dal, a mondóka lüktetését mindig mozgás kíséri. A gyermekek nem értik a dalok mondanivalóját, de érzik ritmusát, élvezik dallamát, tempóját, a keletkező feszültséget. A gyakorlások, ismétlések során várják a "csattanót". Ezeknél a játékos együttléteknél a testi kapcsolat is fontos. A gyermek képzelete fejlődésével utánozza a felnőttet, eljátszsa babával, társaival az ismert dalt. A mindennapok során számtalan mód nyílik az éneklésre. A motiváción túl meséskönyv nézegetésekor, **körjáték** játszásánál, altatásnál énekelhet a pedagógus. Ilyenkor csak egy-két ismétlést alkalmaz, addig énekel, míg a gyermekek figyelik az énekszót. Az élő zenén, az énekhangon túl **hangszerek** is szerepelnek az óvodában. A felnőtt hangszeres játékának hallgatásán túl maguk is megszólaltatnak hangszereket, a közös éneklést **egyenletes lüktetéssel** kísérik, tapsolnak, dobolnak, körbe járnak a dalra. A gyermekek a kedvenc énekeket, mondókákat megpróbálják énekelni, dúdolni, imitálni.

Sokszor csak a dallam foszlányai ismerhetők fel és a dalt kísérő mozdulat mutatójával jelzi a gyermek, mit szeretne hallani. Bár hangsúlyozzuk, hogy a Kodály-módszernek megfelelő egyszerű, kis hangterjedelmű dalokat alkalmazzuk elsősorban, azonban a speciális nevelési szükségletű gyermekeknél, különösen az autista gyermekeknél, ha az utánzásra késztetés a cél,

alkalmazhatók a jól mutogatható, bonyolultabb dalok is. Itt a cél nem a pontos intonáció, hanem a mozgás utánzása. A sérült gyermekek beszédfejlesztésénél is fontosak a mondókák, énekek. Sokszor ezek kulcsszavai jelentik a gyermekek első önálló szavait is. A ritmusfejlesztés során az egyenletes lüktetésen túl érzékeltetik a **gyors és lassú ritmust**, a **magas és mély hangokat**. Az óvodások szívesen énekelnek, sok mondókát ismernek, képesek a dallam alapján felismerni kedvenc dalaikat, szívesen vesznek részt mozgásos, énekes játékokban. Feltétlenül indokolt a zenei nevelésre nagyobb hangsúlyt fektetni harmonikus személyiségfejlődésük, életük teljesebbé tétele érdekében.

Elvárások az óvodáztatás végére

- ismerjék fel a tanult énekeket
- szívesen vegyenek részt dalos játékokban
- szívesen énekeljenek
- tudjanak egyenletes lüktetéssel kísérni egyszerű dobbal, ismerjék a hangszereket

2.7.4 Rajz, ábrázolás, kézi munka

Óvodánkban a *Rajz, ábrázolás, kézi munka* foglalkozások keretein belül valósul meg a vizuális és taktilis észlelés, a testséma fejlesztése a szem-kéz koordináció, alakállandóság, alak-háttér felismerő képesség fejlesztése, a téri tájékozódás fejlesztése, a helyes ceruzafogás megtanítása, az ábrázoló kedv felkeltése, technikák, eszközök megismertetése. A finommotorika fejlesztését, a kéz ügyesítését a gyerekek ábrázoló készségét fejlesztő foglalkozás.

Formája: csoportos

Ideje: heti foglalkozás

Időtartama: 15 – 35 perc

Célja:

- kéz és ujjak ügyesítése, mozgékonyosságuk fokozása,
- a kéz izomerejének szabályozása
- a célirányos kézmozgások kialakítása
- a szem és kéz közti koordináció kialakítása
- az ujjak tapintásérzetének fokozása
- a csukló, az ujjak laza mozgatása
- a látás –tapintás – mozgásérzet együttes szabályozása
- a dominancia kialakításának segítése
- a testséma fejlesztése
- az ábrázoló kedv felkeltése

- az ábrázolás eszközeinek, a különböző technikáknak megismertetése
- a helyes ceruzafogás kialakítása
- a figyelem, az emlékezet, az ügyesség fejlesztése
- a téri tájékozódás fejlesztése
- az analízáló, -szintetizáló készség kialakítása
- az egyszerű ok-okozati összefüggések felismertetése
- a beszéd-készség fejlesztése
- alapszínek és egyszerű formák megismertetése

A nagymozgások és a finommotorika fejlődése egymással szoros kapcsolatban van. A mozgásos tanulás közben vizuális, akusztikus, kinesztetikus, taktilis ingerek fejlesztik a percepciót, hatnak a kognitív funkciókra és a beszédre, segítik a manipulációt. A vizuális percepció által alakul a látás, tapintás és mozgásérzet együttes szabályozása. Amikor a gyermekek kezét kívánjuk alkalmassá tenni az egyszerű feladatok elvégzésére, vagy ábrázolásra, elsősorban az érzékelés-észlelését kell elvégezni. Az ujjak, a kéz ügyesedésével kialakult szem-kéz koordinációval fejlődik a forma, szín, nagyság megkülönböztető képesség, a taktilis érzékelés, a soralkotás, osztályozás, elrendezés képessége is.

A célirányos mozgás kivitelezése érdekében számtalan tanulási helyzetet kell létrehozni. Tág területet biztosít az önkiszolgálás e terület fejlesztésére. A testséma fejlődése is szoros kapcsolatban van a mozgás, azon belül a finommotorika fejlődésével is. A szem – kéz koordináció fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szem fixáló mozgásának kialakítása, az alak – háttér felfogó képesség, a téri irányok, térbeli viszonylatok fejlesztése. Meg kell erősíteni az érzékelő apparátust, fejleszteni kell a motoros folyamatokat és a nyelvi képességeket. A különböző fejlesztő játékokkal végzett manipuláció ügyesíti a gyermek finommotorikáját.

A vizuomotoros foglalkozás kettős feladatot lát el:

- alkalmassá teszi a gyermeket egyre pontosabb célzott manipulálásra
- az ábrázoló kedvet igyekszik felkelteni, támogatja az önkifejezését

Feladatok :

- olyan nevelési helyzetet kell létrehozni, ahol az ingerek sokoldalú felvétele, szelekciója biztosított.
- törekedni kell a pontos megfigyelésre (fejlesztő játékok, eszközök segítségével)
- megismerik a különböző eszközök fogását, elengedését, osztályozását: színek, formák, nagyság, súly alapján
- megtanulják a tárgyakat megkülönböztetni tapintással

- azonos tárgyakat csoportosítanak, párosítanak, ritmikus sort alkotnak, ujjtornával ügyesítik a kéz ujjait

A szem – kéz koordináció, az alak – háttér differenciáló képesség, az alakkonstancia, a testséma fejlesztés, az ujjak és kéz ügyesítése mellett a gyermek ábrázoló képessége is fejlődik. Különböző anyagok, technikák megismertetésével, együttes tevékenységgel tesszük őket alkalmassá arra, hogy örömeiket, élményeiket rajzzal, festéssel, mintázással is ki tudják fejezni.

2.7.5 Mozgásnevelés

- A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.
- Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíróképességét és az egyes szervek teljesítőképességét.
- A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodó képességet, valamint a személyiség akaratit tényezőinek alakulását.
- A tornának, játékos mozgásoknak az óvodai nevelés minden napján - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Mozgásfejlesztés-foglalkozás

A foglalkozás fő feladata az alapmozgások kialakítása, korrigálása, a koordinációs zavarok, a mozgásos ügyetlenség csökkentése, a testi-lelki harmónia, a jó pszichomotoros állapot kialakulásának elősegítése.

Formája: csoportos

Ideje: heti 2 foglalkozás

Időtartama: 15 - 35 perc

Célja:

- az alapmozgások kialakítása, korrigálása, az értelmes, célirányos mozgás kialakítása;
- a motoros tanulás elősegítése, a mozgásos gátlás oldása;
- utánzókézség fejlesztése;
- a légzéstechnika javítása; a ritmusérzék fejlesztése;
- a figyelem, emlékezet, beszéd, mozgás összekapcsolása;
- a szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeinek javítása; testséma fejlesztése

- az egyensúly- és mozgáskoordináció fejlesztése;
- a téri tájékozódás fejlesztése,
- ügyesség, állóképesség, erő fejlesztése.

Mozgásmintákból épülnek fel a motoros készségek, a sok-sok gyakorlással, ismétléssel lesznek pontosak, célszerűek. A célunk az, hogy a gyermek saját aktivitásán át jusson újabb és újabb tapasztalatokhoz, amelyek az érzékszervi és mozgásos tanulás további fejlődését szolgálják.

Gyermekeink mozgásának szembetűnő vonása a bizonytalan, ügyetlen, kevésbé harmonikus mozgás.

Járásuk általában széles alapú, darabosan szervezett, a kezek együttmozgása részleges, vagy nem alakult ki. Gyakori a csecsemőkori reflexprofil egy részének fennmaradása, amely az idegrendszer érésének meglágyulásához, súlyosabb esetben elakadásához vezet. A szenzomotoros éretlenség a fejletlen testséma, a taktilis háritás, a zavart kinesztetikus észlelés, a nagy- és finommotorika koordinálatlanságában érhető tetten. Az ingerre való reagálásuk pontatlan, megfigyelésük bizonytalan. Mozgásuk ritmusa diszharmonikus, statikai hibák, tartási rendellenességek, esetenként izomtónus zavara figyelhető meg. A pszichoszomatikus fejlődési tempójuk meglágyult, egyenetlen.

Gyermekeinknél a mozgásfejlődés során bizonyos fázisok kimaradnak, kevésbé gyakorlódnak be, illetve hibásan rögzülnek. Ez a mennyiségi és minőségi eltérés megmutatkozik a mozgáskoordináció és egyensúlyérzék zavarában, a mozgás kivitelezésének pontatlanságában, a testséma, a téri, időorientáció fejlődésének elmaradásában, ügyetlen, lassú mozgásban, vagy hipermotilitásban. A figyelem zavara miatt gyakran egyszerű feladatok utánzására képtelenek; gyakori a mozgásos félelem.

Az autizmus spektrum zavarral élő gyermekek viselkedésének leírásakor gyakran találunk olyan jellemzőket, amelyek a mozgással kapcsolatosak (sztereotip, repetitív mozgások, pl. hintázás, céltalannak tűnő futkározás, ugrálás; hiperaktivitás stb). Gyakran a mozgás fejlődése azért marad le, mert hiányzik a kortársakkal/felnőttekkel játszott, szociális készségeket kívánó társasmozgásos játékokra való igény. Az autizmus spektrumzavarral élő gyermekek nagy különbséget mutatnak a mozgásfejlődés területén.

Vannak, akik életkoruknak megfelelően mozognak, vagy akár ügyesebbek is bizonyos mozgásokban (pl. mászás), mint egészségesen fejlődő kortársaik, de gyakran előfordul, hogy mennyiségi és minőségi eltéréseket találunk.

Jellemző lehet a lassabb fejlődési tempó, a fejlődés szabálytalansága, egyenetlensége (pl. bizonyos fázisok kimaradnak, kevésbé gyakorlódnak be, másokra sokkal több időt fordít a gyermek), valamint a spontán utánzás hiánya. Dyspraxia, súlyosabb esetekben apraxia jelensége kíséri

fejlődésmenetüket; gyakori a mozgásminták automatizálásának nehézsége, vagy ezek fluens előhívása, „lefuttatása”.

Az időben, térben tájékozódás nehézségei a motoros válaszok szervezésének képességét is hátrányosan befolyásolják.

2.7.5.1 A mozgásfejlesztés szintjei

Játékos utánzó gyakorlatok:

Az utánzókézséget a nagymozgások utánzásával lehet a legjobban fejleszteni.

Első lépés a passzív mozgásindítás, eleinte sok ringató, gurítós játékot játszunk, amely fejleszti az utánzó készséget és sikerélményt biztosít. A mondókával, verssel, énekkel kísért gimnasztikai gyakorlatok az egész test átmozgatását célozzák. Az énekek, versek megadják a mozgások ritmusát, egyszerűek, könnyen utánozhatók, felkeltik a gyermek érdeklődését. Általuk megismerik az egyes testrészeket, és azt, hogy azok egymástól függetlenül is mozgathatók. Testsémájuk, testtudatuk, testfogalmuk fejlődik. Ezekkel párhuzamosan gesztussal kísért mondókákat tanulnak, amely a beszédmegértés és beszédkésztetés, a figyelem, az emlékezet fejlődését vonja maga után. Célunk, hogy megtanítsuk a gyermekeket a különböző helyzetekben való értelmes cselekvésre, célirányos mozgásra.

Alapmozgások kialakítása:

Ezután a gyermeki mozgásfejlődés állomásainak megfelelő alapmozgások kialakítására, gyakorlására térünk át, majd az alapmozgásokból állítunk össze mozgássorokat, akadálypályát.

Célunk a pontos mozgás-kivitelezés segítése, a hibás, összerendezetlen mozgások javítása, a mozgásos gátlások oldása, a mozgásigény kiélésének segítése, az erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság, teljesítőképesség növelése, az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás, beszéd fejlesztése. A csoportos együttlét alatt megtanulnak egymásra figyelni, egymást megvárni, segíteni egymáson. Megtanulnak egyszerű verbális utasításokat végrehajtani. A különböző minőségű talajon, szőnyegen, szabadban végzett, sokoldalúan begyakorolt mozgások hatására gazdagodnak ismereteik önmagukról. A páros gyakorlatok a kapcsolatteremtést is segítik. A foglalkozások e részének tervezésekor különös figyelmet fordítunk a gyermek állapotára, a (az esetleges) társuló fogyatékosára.

Mozgásos játékok:

Feladata a tanult mozgásformák játékos gyakorlása, egyszerű szabályok megismerése, a versenyszellem előhívása, a foglalkozás játékos lezárása.

Ezek a játékok azokról az elemekről épülnek fel, amelyek a foglalkozásokon megjelentek, játék

formájában szolgálják a rögzítést, gyakorlást.

Alkalmat kínálnak versenyzésre, páros gyakorlatra, együttes játéokra. Siker, kudarc átélését reprezentálják. Megtanulják a gyerekek ezek elfogadását, ezzel alkalmazkodó képességük is fejlődik az ügyességük, erőnlétük mellett.

A foglalkozások része a helyes légzés tudatosítása, gyakorlása, melyek célja a hasi légzés kialakítása, a helytelen ritmusú légzés korrigálása és a túlnyomóan szájon át történő ki- be légzés helyett az orron át történő belégzés megtanítása.

2.7.5.2 Nagymozgás

Foglalkozás tervezésénél figyelembe vesszük az utánzási képesség, beszédértés, irányíthatóság, figyelem elterelhetőségének szintjét, mozgás mennyiségi és minőségi egyedi jellemzőit.

Ahhoz, hogy az autizmussal élő gyermek számára átláthatóvá, érthetővé tegyük, hogy mit kell tennie, hova kell mennie, meddig lesz ott, vizuális segítségeket kell nyújtanunk. Ehhez a gyermek képességszintjének megfelelően előre jelezzük a napirendben, hogy mikor lesz mozgásfoglalkozás, meddig tart. A vizuálisan támogatott mozgás-foglalkozás során fontos, hogy a feladat végrehajtás helyét is kijelöljük a gyermek számára (pl. célba dobásnál egy karika jelzi azt, hogy hova álljon, honnan dobjon). Az egymás után következő feladatok sorrendjét rajzokkal vagy fotókkal jelöljük, ha készen van a feladattal, leveheti vagy lefordíthatja a kártyát. Ha a feladatok sorrendjének begyakoroltatása a cél, a tornaeszközöket körben helyezzük el. A feladatok folyamatos ismétlése biztonságérzetet nyújt a gyermeknek. Később egy-egy elemet változtatunk a körben. Ha a mozgás eleinte még nem öröm a gyermek számára, akkor használunk külső motivációt, amely egyéneként változhat; fizikai prompittal segítjük, ha utánozni képtelen a mozgássort.

Mozgásos játékok megtervezésénél figyelembe vesszük, hogy a játék- és versenyhelyzetek kötetlenebb szituációkat eredményeznek, zajosabbak, ingerdúsabbak, melynek átlátása, megértése problémát jelenthet számukra; rugalmasabb alkalmazkodást, nagyobb figyelem koncentrációt kívánnak. Nehézséget jelenthet a sorra kerülés követése és kivárása, a csapatjátékokban a társakkal való kooperálás, a veszteselviselése.

Kezdetben lehetőleg olyan feladatokat tervezünk, melyhez nem szükséges a társakkal való együttműködés vagy eszközmegosztás, később a szociális interakciók, viselkedéskontroll és alkalmazkodó készség facilitálása kerül előtérbe a tervezés és megvalósítás során.

2.7.5.3 Finommozgás

A rajzolás, festés, vágás, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka különböző fajtái, a

műalkotásokkal való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. Az autizmussal élő gyermekre gyakran a finommotorikus készségek fejlődésének késése jellemző. A tárgyakkal való manipulációjukat megfigyelve szembetűnő az érdeklődés hiánya, a tárgyi világ megismerésére irányuló spontán késztetés deficitje. E késztetés lenne az, ami az új anyagok, tárgyak, eszközök megismeréséhez és használatához vezethetne. Ennek hiányában tárgyhasználatuk legtöbbször inadekvát, repetitív és a megismerő folyamat során a spontán exploráció gyakran a tárgy lényegtelen tulajdonságaira irányul.

A fenti problémák miatt a vizuomotoros képességek kialakítása, és a meglévő képességek, készségek fejlesztése a normál fejlődésmenetet követve, a gyermek fejlődési szintjéhez igazodva strukturált tanítási helyzetben, speciális módszerekkel valósítható meg. A fejlesztés célja a tárgyakkal való olyan szintű manipuláció, amely képessé teszi a gyermeket tevékenységek elvégzésére, a funkciónak megfelelő eszközhasználatra, így az ADL funkciók kialakításában is megjelennek, hiszen az életkorának megfelelő szabadidős tevékenységek megismertetése, mozgásos és praktikus ismeretek begyakoroltatása révén egész személyiségfejlődését meghatározza. A fejlesztések eszközeit annak függvényében választjuk meg, hogy a szükséges finommotorikus készség kialakult-e, kialakulóban van vagy kialakulatlan, ezen kívül azt vesszük figyelembe, hogy milyen a gyermek érzelmi viszonyulása a feladathoz. Az utóbbi szintén nagyon fontos, hiszen a fejlesztés során olyan eszközöket kell a gyermek elé tenni, amelyeket kedvel, melyek neki sikerélményt, örömet szereznek.

A gyermek képességeitől függően a fejlesztés történhet a csoportban, a többiekkel együtt vagy egyéni helyzetben. Az önálló munkavégzés elősegítésére, a tevékenység megszervezéséhez az autizmussal élő gyermeknek általában nem elég, ha szóbeli instrukciókat adunk, és bemutatjuk a folyamatot. Szüksége lehet vizuális segítségre, folyamatábrára, azon a szimbólumszinten, melyen a gyermek leginkább megérti a jelentéseket.

Elvárások az óvodáskor végén

- alakuljon ki a természetes mozgásigény
- örömmel, szívesen mozogjanak
- tudjanak mozgást utánozni
- alkalmazkodjanak a foglalkozásokrendjéhez
- értsék az egyszerű verbálisutasítást
- az alapmozgásokban szerezzenek jártasságot
- lépcsőn kapaszkodva, váltott lábbal közlekedjenek
- biztosan mozogjanak tornaszeren, játszótéri játékokon

- tudjanak rövid ideig figyelni a felnőltre és egymásra
- elemi szabályokat ismerjenek meg, próbáljanak betartani.
- a légzéstechnikájuk tudatosuljon/javuljon
- a ritmusérzékük fejlődjön
- a figyelem, emlékezet, beszéd, mozgás összekapcsolása több szinten megvalósuljon
- a szenzomotoros integráció területén fejlődjön
- egyensúlyérzéke, mozgáskoordinációja, téri tájékozódása fejlődjön

2.7.6 Ünnepeink

Hagyományaink színesebbé teszik az óvodai életet és jelentős szerepet töltenek be az összetartozás, a közösségi érzelmek alakulásában. A közösségi érzés kialakulását elősegíti az ünnepekre való készülődés.

Az ünnepeket az ünnepkörök és eseményeik saját élményű megközelítésével (témahetek, dekorációk, az eseményhez kapcsolódó versek, dalok tanulása, séták) törekszünk gyermekeink számára átélhetővé, érthetővé tenni.

Amennyire csak lehetséges, igazodunk az intézmény, az iskolai események naptárához. Igyekszünk részt venni – a gyermekek pszichés állapotához mérten (szenzoros érzékenység, stb.) - több, iskolások részére szervezett vagy közös rendezvényen és ünnepségen, legalább néhány óvodásunkkal.

Az egyik legkedvesebb és mindenkit személyesen érintő hagyomány a születésnapok megünneplése. Óvodásaink születés- és/vagy névnapját a családokkal egyeztetett napon, délelőtt, a csoportban ünnepeljük meg.

Mikulásvárás

Verseket és dalokat tanítunk a kicsiknek. A hangulatkeltés érdekében sok, színes képekkel illusztrált verses mesét is mondunk a gyermekeknek. A Mikulás a csoportszobákban ajándékozza meg a gyermekeket.

Adventi készülődés, karácsony

Az ünnepet megelőző hetekben dalokkal, versekkel, hangszerekkel való ismerkedéssel készülünk az ünnepre. Megismertetjük a gyermekekkel a sajátos, hagyományokhoz kapcsolódó karácsonyi jelképeket, kézműves ajándékokat készítenek családjuk számára. Az intézmény karácsonyi ünnepségén részt veszünk valamennyi óvodásunkkal.

Farsangi mulatság

A csoportszobákat vidám, színes, a gyermekkel közösen készített dekorációval díszítjük. Az iskolai farsang napján, vidám mulatozással, lehetőleg jelmezbe bújva farsangol a csoport.

Március 15.

A foglalkozásokon alkalmat teremtünk arra, hogy a gyermekek megismerkedjenek a nemzeti jelképekkel: a nemzeti színű zászlóval, a kokárdával, megismerjék himnuszunkat. Az ünnepre való készülődés során katonás verseket, mondókákat tanítunk nekik, csákót hajtanak, zászlót festenek vagy kokárdát készítenek. Törekszünk arra, hogy néhány nagyobb óvodás megtekintse az ünnep tiszteletére rendezett iskolai ünnepséget.

Ezen a napon az óvoda dolgozói és az ünnepi műsort megtekintő óvodások ünneplőbe öltöznek és kokárdát viselnek.

Tavaszi készülődés – Húsvét

A tavaszról és a húsvétról szóló dalokat, mondókákat, locsolóverseket tanítunk. Tavaszi díszeket, dekorációt készítünk, és tojást is festünk velük. Az iskolai Tavaszváró kézműves délutánon igyekszünk valamennyi gyermekünkkel részt venni.

A Föld napja – április 22.

Az iskola szervezésében megvalósuló programon számos ismeretterjesztő feladattal és videóval találkozhatnak a gyerekek.

Anyák napja

Az édesanyák részére ajándékot készítenek a gyerekek. A foglalkozások alkalmával sokat beszélgetünk a családjukról. Egyszerű versikékkal, dalokkal készülve várjuk délután az értük érkező anyukákat és nagymamákat.

Gyermeknap

Ezen a napon az óvodások csatlakoznak az iskola által szervezett gyereknapi programhoz, ahol közös mozgásos játékokkal, egyszerű sorfeladatokkal, mulatságos versenyeken való részvétellel töltik a délelőttöt.

Búcsú ballagó óvodásainktól

A tanév utolsó heteiben vidám dekorációval, a gyermekmunkákból közösen készített ünnepi táblóval, az iskolába készülők kedvenc játékainak ismételtesével kedveskedünk a gyermekeknek. Utolsó óvodai napjukon kisebb, de személyes ajándékkal búcsúzunk ballagó óvodásainktól.

2.7.7 Munka jellegű tevékenységek gyermekeink esetében

Ha a gyermek érzi munkája fontosságát, szívesen hajt végre egyszerű feladatokat önmaga ellátására, társai javára.

A felnőttet utánozva egymásnak is szívesen segítenek, gyakran elvégezve egymás helyett a feladatot, segítenek az eszközök kikészítésében, elrakásában, terem átrendezésben. Az irányított, verbálisan és/vagy vizuálisan támogatott, apró lépésekre bontott és begyakoroltatott végrehajtása a feladatoknak növeli önbizalmukat, kompetencia-érzésüket. Én-központú szemléletük mintegy „feloldódik”, miközben egymást segítve tevékenykednek. Segíti térben-, időben való orientációjuk fejlődését, jobb szervezés, pontosabb motoros válasz kialakulását. A fejlesztéseken elsajátított készségek-képességek így tudnak beépülni a gyermek egész napi tevékenységébe, az önellátás különböző színterein.

Fontos, hogy a szülők is igényeljék az otthoni feladatvégzést, s a későbbi önálló életvezetés érdekében bízzák meg őket egyszerű feladatokkal - erre bátorítjuk, biztatjuk az szülőket.

Óvodánkban a munka jellegű tevékenységek célzottan az önkiszolgálás fejlesztése során, célzottan az *Önkiszolgálás foglalkozásokon* valósul meg.

2.7.7.1 Önkiszolgálásra nevelés

Az önkiszolgálásra nevelés nemcsak egy foglalkozás, hanem folyamatos fejlesztési lehetőség a mindennapi élet szokásrendszerének alakítására. Az önkiszolgáló tevékenységek fejlődésének erősítése nemcsak a gyermekeknek fontos, hanem a családok számára is támogatásként működik.

Formája: egyéni illetve csoportos

Ideje: célzottan, napi rendszerességgel

Célja:

- a gyermek szükségleteinek megfelelő komfortérzés biztosítása, gondozás, gondoskodás
- nagyon apró lépésekkel az önállóság elérésének segítése
- verbális utasítások a beszédmegértés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése
- a testséma fejlesztés, tájékozódás a saját testen, a testrészek- ruhadarabok viszonyának felismerése
- alapvető higiénés szokásokkialakítása
- az ápoltság, tisztaság igényének felkeltése
- helyes viselkedési formák elsajátítása
- a rászorultság, kiszolgáltatottság helyett az "én is tudom" függetlenség érzésének segítése
- a téri tájékozódás elősegítése

A családból érkezett kisgyermek még teljes kiszolgálásra szorulnak az esetek többségében. A

szülők egy része félti gyermekét (vagy a környezetet?), nincs türelme kivárni a gyermek próbálkozásait. Esetleg föl sem tételezi, hogy bizonyos egyszerű dolgokat ő is meg tudna már oldani. A legnagyobb feszültséget az okozza a fejlődési elmaradással küzdő, ill. autizmussal élő gyermeket nevelő szülők számára, hogy gyermekeik gyakran nem képesek még önállóan enni, inni, vécézni, öltözködni, vagy mosakodni. Néha még szégyenkeznek is emiatt! Az alapvető tisztálkodási műveletek megtanítása (kézmosás, arcmosás, kéz-és arctörölés, fogmosás, fésülködés, orrtörölés) is fontos fejlesztési cél az óvodában.

A gyermekek az önállóság terén is különböző fejlettséget mutatnak.

Önállóságuknak gátja lehet az esetleges társuló fogyatékoság (pl. mozgáskoordinációs zavar). Ahhoz, hogy e téren eredmények szülessenek, elegendő alkalmat és időt kell adni a gyermekeknek. A gondozásnak óvodai programunkban ezért alapvető szerepe van, az egész óvodai életet átszövi. A gondozási feladatok szervezése a pedagógusok feladata, de a végrehajtásukban jelentős szerepe van a segítő munkatársaknak, a gyógypedagógiai asszisztensnek és a dajkának is. Valamennyien egyforma követelményeket állítunk az önkiszolgálási tevékenységek, feladatok terén a kis óvodások elé. Az óvodában, amikor az önkiszolgálási tevékenységeket kezdjük tanítani, majd folyamatosan gyakoroljuk ezeket a gyermekekkel, ezt a szülők tevékeny közreműködése nélkül nem tehetjük. Ezen a területen különösen fontos a szülőkkel való intenzív kapcsolattartás, az ő tevékeny közreműködésük, hogy az óvodában tanultakat otthon is gyakorolják.

A helyes szokások kialakulásához óvodásainknak sok gyakorlásra, ismétlésre van szükségük. A gyermekek sérülésének és életkorának megfelelő élethelyzetek megteremtésével próbáljuk a kialakult feltételes reflexeket megerősíteni. A szokások kialakításában jól megválasztott és velük közösen kialakított napirenddel, határozott, de szeretetteljes követeléssel, egy számukra is értelmes renddel segítjük óvodásainkat.

Az önállóságra nevelés, az önkiszolgálás fejlesztése ezért az óvodai nevelés során egyre nagyobb szerepet kap. A délelőtti órarendszerű *Önkiszolgálás* foglalkozások mellett –a (be)szoktatási idő 8 hete alatt heti 5, ezt követően heti 2 alkalom - az önkiszolgálásra nevelés mindennapos tevékenység, amikor egyéni illetve mikro csoportos formában gyakorolhatják, ismételhetik a különböző részfeladatokat értelemszerűen a WC használat, tisztálkodás, étkezés, öltözés vagy pl. munkafeladatok végzése terén.

Testápolás, öltözködés, étkezés, önkiszolgálási tevékenységek közben természetes módon fejlődik és fejleszhető a gyermek. Az önkiszolgálási feladatok elvégzése alakítja a gyermek énképét, segíti önállóbbá válását is a feladatok sikeres teljesítésével. Ha sikerélményekhez juttatjuk, azáltal növekszik önbizalma.

Az önállóság bizonyos területei nemcsak a gyermek életkorától függnnek, hanem fiziológiai

érettségétől (pl.: szobatisztaság), mozgásos ügyességétől (pl. öltözés), s nem utolsó sorban értelmi állapotától. Ezért fontos, hogy a gyermekek apró lépésekben, rövid gesztussal kísért utasítások, illetve utánpótlás alapján tanuljanak.

Türelmes, de határozott követeléssel, s ha szükséges, speciális tréningekkel (evés terápia, toalett-tréning, vízcsap kinyitása stb...) próbáljuk elérni óvodásainknál, hogy fokozatosan és szívesen alkalmazkodjanak elvárásainkhoz.

Óvodánkban, amennyiben ez számukra szükséges, a gyermekek rendszeres *pedagógiai célú habilitációs fejlesztésben (Önkiszolgálás fejlesztése)* is részesülhetnek, melynek célja a lehetőleg nagyobb mértékű önállóság kialakítása az elemi szokások, a tisztálkodás, étkezés, öltöztetés, szobatisztaság terén.

A fejlődésében elmaradt, vagy fogyatékkal élő gyermek gyakran azért nem válik szobatisztává, mert idegrendszerének érettsége még nem érte el az ehhez szükséges szintet. A szobatisztaság kialakításának első, alapvető lépése ezért az, hogy segítsük a gyermeket saját testi folyamatainak felismerésében.

Feladataink étkezésnél:

- kanalazás megtanítása (merítés, szájhoz vitel, az étel megrágása, nyelés)
- a poharazás: a pohár felemelése kortyolás, nyelés, a pohár letétele
- a szalvéta használata
- a villával való ismerkedés
- kérés, megköszönés
- ügyesebb gyermekeknél az ételből való szedés
- a rágás megtanítása
- kenyér vagy kifli fogása, leharapás, a kenyér és a rajta levő együttes elfogyasztása
- a terítés folyamatának megismerése (pl. szék, tányér, kanál, pohár, szalvéta egymáshoz rendelése)
- az étel és a hozzávaló eszközök felismerése

Feladataink tisztálkodás terén:

- a vízcsap kinyitása, elzárása
- szappan használat,
- a saját törülköző felismerése
- a kéz, arc szárazra törlése segítséggel
- önálló kéz- és arcmosás
- fogmosásnál együttműködés (száraz, majd nedves fogkefe, fogkrém fogkefe elfogadása, szájöblítés megtanítása) – önálló fogmosás

- igény a tiszta, ápolts külsőre
- étkezés előtti, utáni kézmosás
- orrfújás megtanítása, zsebkendő használatának igénye, a piszkos zsebkendő szemétkébe dobása.

Feladataink szobatisztaságra nevelés terén:

- rendszeres ültetés mellett a szükséglet megfigyelése
- a jelzés megtanítása (után jelzés, majd mutató, hangadás stb.)
- WC, vagy bili és a szükséglet elvégzése közti kapcsolat felismertetése
- kérdésre jelezze szükségletét
- önmagától jelzi szükségletét, képes visszatartani addig, míg a WC-re ér
- a biliről a gyermek WC-re szoktatása
- fiúk állva pisiltetésének megtanítása
- WC papír használata segítségével
- "baleset" jelzése
- a WC használatához szükséges ruhadarabok le-, felhúzása

Feladataink öltözködés terén:

- együttműködés az öltözéskor, vetkőzéskor
- sapka, sál levétele
- zipzár lehúzása
- egyszerű ruhadarabok levétele (cipő, zokni, nadrág stb.)
- vetkőzéskor kis segítségnyújtás (kigombolás, kikötés, cipőfűző meglazítása stb.)
- egyszerű ruhadarabok felvétele, pl. sapka, bugyi stb.
- kis segítséggel öltözés (ruha elejének megmutatása, jobb-bal oldalnál segítség, befűzés, gombolás stb.)
- bizonyos ruhadarabok teljesen önálló felvétele

2.7.8 Külső világ tevékeny megismerése

A gyermekek aktivitásuk és érdeklődésük során tapasztalatokat szereznek a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonyuk alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulják azok védelmét, az értékek megőrzését.

Formája: csoportos

Ideje: heti 2 foglalkozás

Időtartama: 15-35 perc

Célok:

- tapasztalatszerzés a természeti - és társadalmi környezet felfedezése, megismerése közben előre kijelölt témakörök mentén
- élményszerzés
- tevékenykedtetés
- cselekvéses tanulás
- kognitív funkciók fejlesztése
- mennyiségi, alaki, nagyságbéli és téri viszonyok felismerése

2.8 Az óvodai élet megszervezésének feltételei

2.8.1 Személyi feltételek

Kiegyensúlyozott légkörben, valamennyi munkatársunk folyamatos együttműködésével, összehangolt munkánkkal biztosítjuk a befogadó szellemiségű inkluzív nevelést alkalmazó óvoda működését.

A pedagógiai programunkban kiemelt szerepet szánunk az gyógypedagógus/óvodapedagógus és a dajka együttműködésének rögzítésére. Nagyon fontosnak tartjuk a dajka munkáját. A két munkakör összehangolása elengedhetetlen. A szakképzett dajka csak akkor tudja a nevelést tudatosan segíteni, ha tudja a nevelés célját, feladatát, módszereit. Mindezek megismertetése a pedagógus kötelessége, feladata.

Fontos, hogy a fent említett feltételek mellett a pedagógus legyen kész a család elképzeléseivel összhangban megtervezni a pedagógiai célokat, törekedjen a szülővel történő folyamatos együttműködésre. Legyen kreatív, pozitív hozzáállású. Nyugodt, határozott, következetes, visszafogott tanítási stílust képviseljen, kerülje a bőbeszédűséget.

2.8.2 Tárgyi feltételek

Csoportszoba, egyéni fejlesztést biztosító helyiség, gyermekmosdó, gyermek és felnőtt öltöző, tornaszoba, jól felszerelt, tágas udvar (füves, árnyékos, napos, vizes résszel). A csoportszoba a játék, a foglalkozások, a pihenés és az étkezés helye.

Biztosítjuk a gyermekek által használt tárgyi eszközök hozzáférhető és biztonságos elhelyezését. A csoportszobában van tükör, az egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör, tábla, fejlesztő játékok, speciális audiovizuális eszközök, mozgásfejlesztést segítő eszközök, játékok.

Óvodánk egy csoportszobával, egy fejlesztő szobával, egy nagyon jól felszerelt gyógytorna

teremmel rendelkezik. A csoportszoba világos, megfelelően és ízlésesen berendezett, a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodik bútorzatban, eszközeiben.

A polcokon elegendő eszközt, játékot biztosítunk ahhoz, hogy óvodásaink kedvük, érdeklődésük szerint választhassanak közülük a szabad játéktevékenység során. Gondot fordítunk arra, hogy az eszközök, játékok esztétikusak, tartósak és könnyen tisztíthatók legyenek. Lehetőségeinkhez mértén folyamatosan pótoljuk, és bővítjük készségfejlesztő eszközeink, fejlesztő játékaink meglévő készletét. Bútoraink megfelelnek a gyermekek testméreteinek és mozgásigényének, jól tisztíthatóak.

Csoportszobánk családi légkört sugároz, ahol elegendő tér van a mozgáshoz is.

A csoportszoba több funkciót tölt be: az óvodai tevékenységek, a játék, a különböző foglalkozások és a pihentetés, valamint az étkezés színtere is. Az egyéni és csoportos fejlesztéshez alkalmas a fejlesztő szobánk, mely környezetével az autizmus természetéhez is igazodik. A fejlesztések során csak a releváns információkat akarjuk gyermekek számára kiemelni, zárható szekrényekből és a fejlesztéshez nélkülözhetetlen trapéz asztallal rendeztük be. A mozgás fejlesztését segítik a gyógytorna terem mozgásfejlesztő eszközei, melyek összetételükben a változatos mozgásformák tervezését, színekben, formáikban az autizmushoz természetéhez illeszkedő téri és vizuális struktúra megteremtését teszik lehetővé.

Számos autizmussal élő gyermek küzd szervezési problémákkal (nem tudják, hol kell lenniük, mit kellene tenniük, hogyan játszhatnak egy eszközzel stb.). Számukra sokkal könnyebben feldolgozhatók a látható, konkrét, térben és időben állandó információk, mint a szóbeli közlések. Figyelmet fordítunk arra, hogy autista óvodásaink jól lássák és használhassák az alternatív, vizuális eszközzel történő kommunikáció részükre (ki)készített valódi eszközeit, a szimbólumtárgyakat és/vagy képkártyákat, piktogramokat, szimbólumokat és feliratokat.

Az óvoda előterében a gyermekek ruháit jellel és névvel ellátott, fa öltözőszekrényekben tároljuk. Az intézmény udvarán a gyerekek tavasztól ősziig szabadon játszhatnak, tevékenykedhetnek. Udvarunk méretében megfelelő, árnyas-füves területekkel is rendelkezik. Az elmúlt években felújított udvaron udvari játékok, homokozó, hinták várják a gyermekeket.

2.9 Az óvodai élet megszervezése

2.9.1 Az óvoda napirendje

A megfelelően berendezett csoportszoba, a szokásrendszer, a lehetőségek megteremtése mind feltétele a tanulásnak. A kisgyermekek, köztük különösen az autizmussal élő gyermekek igénylik az ismert és jól tagolt napirendet. Az autizmussal élő gyermekek környezetüket sokszor kaotikusnak látják, érzékelik. Súlyos nehézséget jelent számukra a "láthatatlan idő" fogalma,

mindez bizonytalansághoz, félelemhez vezethet. Számukra az emberek viselkedése kiszámíthatatlan, a környezet változásai nehezen követhetőek. Éppen ezért sokszor tanúsítanak ellenállást a változásokkal szemben. De ők is képesek arra, hogy önállóan megtanulják az események sorrendjét, hogy hogyan helyezkednek el ezek között az általuk kedvelt, illetve kevésbé kedvelt tevékenységek. Spontán módon megtanulnak térben, időben és emberi viszonylatokban tájékozódni, valamint képessé válhatnak saját viselkedésük megszervezésére.

Az óvoda életét ezért úgy szervezzük meg, hogy a napirend ritmusát lehetőség szerint ne zavarjuk meg. A foglalkozásokat megfelelő helyen, naponta általában azonos időben szervezzük. Közben kialakítjuk a szükséges munkafegyelmet, segítjük a minél önállóbb feladatvégzést, kivárássra, a szükséges türelmes várakozásra szoktatjuk a gyermekeket. Az ismétlődés kiszámítható, és biztonságot ad, ezért ügyelünk a tevékenységek megfelelő ritmusára, az egyénenként optimális terhelés és a megfelelő pihenés egyensúlyára.

Napirend

07.00 – 08.30	gyülekező, szabad és irányított játék
08.30 – 09.00	tisztálkodás, reggeli, munkajellegű tevékenységek, önkiszolgálás
09.00 – 10.45	játékos komplex tevékenységek a heti rend alapján, fejlesztések egyéni és csoportos formában, illetve szabad és irányított játék,
10.45 – 11.30	játékos komplex tevékenységek, szabad és irányított játék, levegőzés, önkiszolgálás: WC, kézmosás.
11.30– 12.00	ebéd, pihenés előkészítése: ágyak behordása, ágazás, önkiszolgáló tevékenységek (fogmosás, mosdóhasználat, vetkőzés), pihenéshez készülés, mese, alvás, pihenés
12.00 – 14.30	csendes pihenő, alvás,
14.30 – 15.00	folyamatos ébredés, önkiszolgáló tevékenység-(öltözés, wc, mosdóhasználat), terem rendezés, uzsonna,
15.00 – 17.00	szabad játék, távozás az óvodából

Ez a napirend csupán egy keret, amely rugalmasan változik az adott igényeknek megfelelően.

A kötött foglalkozások, az önkiszolgálásra nevelés célzott foglalkozásai és a levegőztetés délelőtt zajlanak. Alvásigény tekintetében is figyelembe vesszük az egyéni eltéréseket. Egy óra nyugodt pihenés után biztosítjuk a lehetőséget arra, hogy a nem alvó gyermekek – a többieket nem zavarva

– csendben tevékenykedhessenek, játszhatnak. A délutáni alvás után a gyakorlásra, szabad játékokra van lehetőség. A gyógypedagógus munkáját segíti a gyógypedagógiai asszisztens, aki a gyermekek szabad játékát is képes irányítani, segíteni.

2.9.2 Heti rend

A heti rend kialakításánál is figyelembe vesszük a gyerekeknek a személyiség kibontakozásához, a játékhoz, a pihenéshez, a tanuláshoz való jogát, és egyéni szükségleteit. A szervezeti keretek betartása természetesen rugalmas, függ a gyerekek aktuális állapotától, az időjárástól, váratlan eseményektől és semmiképpen nem jelenthet aránytalan terhet egy gyerekeknek sem. A személyre szabott heti rendben az adott hétre kiemelt fejlesztési területekre tervezett rövidtávú célokat jelenítjük meg.

2.10A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

2.10.1 A gyermek fejlődési ütemének ellenőrzése

A foglalkozások rendszerének kialakítását, az egyéni kiscsoportos és csoportos fejlesztési formák kialakítása, a pedagógiai vizsgálatok alapján meghatározott fejlettség határozza meg. A fejlesztés folyamatában a gyermek fejlődéséről a visszajelzést a pedagógiai vizsgálat és megfigyelés biztosítja.

Gyógypedagógusaink a gyermekekről megfigyeléseiket írásban rögzítik.

Szakértői vélemény kéréséhez, kontroll vizsgálatot megelőzően pedagógia véleményt írunk a gyermekekről.

Az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi, ehhez a Strassmeier fejlődési skálát használják gyógypedagógusaink. Ez grafikus formában jeleníti meg a gyermekek képességeit a különböző területeken. Az ehhez tartozó profil lapon is rögzíti a megfigyeléseit. A gyermek önmagához mért fejlődésének eredményét legalább évente kétszer (szükség esetén többször is), félévkor és a tanév végén megismétli, rögzíti.

2.10.2 Az értékelés formái, sajátos szempontjai

Tájékoztatnak a gyermek állapotáról, a fejlesztés eredményességéről, meghatározzák annak további irányát. Az értékelés, tájékoztatásul szolgál a szülők számára is.

Óvodásaink teljesítményeinek értékelésénél minden esetben az a legfontosabb szempont, hogy, a gyermek önállóbbá vált-e, és hogy milyen mértékben képes az elsajátított ismereteket alkalmazni. A szülőket folyamatosan tájékoztatjuk gyermekük fejlődéséről.

2.10.3 Pedagógiai értékelés

A gyermekekről félévkor és év végén szöveges értékelést készítünk, melyet a KRÉTA felületén rögzítünk.

Az értékelés a következő területekre terjed ki:

Megjelenés, viselkedés, magatartás, kognitív képességek, játék, kommunikáció/beszéd, mozgás, önkiszolgálás.

Az óvoda pedagógusai rendszeres esetbeszéléseken, team munkában keresik a lehető legjobb megoldást egy-egy gyermek esetében.

A tanköteles korba lépő gyermekek a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság iskolaérettségi vizsgálatán vesznek részt.

A bizottság véleménye, a gyermekkel foglalkozó pedagógus és a szülő véleménye alapján kezdi meg a gyermek tanulmányait az intézményben működő osztályok valamelyikében.

A szülők a napi beszélgetések, a szülői értekezletek, a gyermek kiállított munkáinak megtekintése során győződhetnek meg gyermekük fejlődéséről.

3 A FEJLESZTŐ NEVELÉS-OKTATÁS REHABILITÁCIÓS PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

3.1 Törvényi háttér

„A súlyos és halmozottan fogyatékos gyermek annak a tanítási évnek az első napjától, amelyben a hatodik életévét betölti, fejlesztő nevelés-oktatás keretében teljesíti a tankötelezettségét. A fejlesztő nevelés-oktatást az oktatásért felelős miniszter rendeletében foglaltak alkalmazásával, a sajátos nevelési igény típusának megfelelő gyógypedagógus, konduktor foglalkoztatásával, a szülő igénye, a gyermek állapota és a szakértői bizottság fejlesztő foglalkozások heti óraszámára vonatkozó javaslatának figyelembevételével kell megszervezni. A heti fejlesztő foglalkozások száma nem lehet kevesebb húsz óránál.” (2011. évi CXCV. törvény a köznevelésről 15.§ (3))

3.1.1 A fejlesztő iskolai nevelés-oktatás

A fejlesztő iskolai nevelést, fejlesztést egyrészt a köznevelési törvényben, másrészt a Súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő iskolai oktatása irányelvében megfogalmazott ajánlásoknak megfelelően kell megszervezni. Az oktatás szervezeti és tartalmi struktúráját az intézmény a helyi adottságoknak és szükségleteknek megfelelően alakíthatja.

3.1.2 A tanulói jogviszony

A fejlesztő iskolai oktatásban azok a súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek részesülnek, akiket a szakértői bizottságok erre a képzési formára javasolnak. Azok a tanulók, akik értelmi képességeik súlyos, tartós akadályozottsága miatt a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvében leírtaknak, illetve a kerettantervben megfogalmazott követelményeknek a különböző egyéni megsegítő stratégiák ellenére sem képesek minden téren megfelelni, s eredményes fejlesztésük elsősorban különféle egyénre szabott terápiás fejlesztő eljárások segítségével valósítható meg. A tanulói jogviszony egyéb esetekben, a köznevelési törvényben meghatározott tankötelezettségi korhatár elérésével szűnik meg.

3.1.3 A továbbhaladás

A programban rögzített témakörök szerint történik a tanulók fejlesztése. Az ismeretek évről évre koncentrikusan vagy spirálisan bővülnek, melyek elsajátításában a tanulók egyéni tempójuk szerint haladnak. Az évfolyamok közötti átmenethez nincs szükség megadott teljesítmények elérésére, követelmények teljesítésére, az évfolyamok között a továbbhaladás automatikus.

3.1.4 Átjárhatóság az iskola többi osztályába

Ha a fejlesztő iskolai csoportba járó tanulók közül valaki a személyre szabott fejlesztés hatására olyan szintre jut, hogy a többi tanulóval együtt eredményesen oktatható az intézmény helyi tanterve szerint, meg lehet kísérelni az áthelyezését a szintjének megfelelő csoportba.

3.2 Nevelési program

A súlyos, halmozott fogyatékos pedagógiai következményei meghatározzák a fejlesztő iskolai oktatás célját, feladatait, s az alkalmazott alapelveket is.

3.2.1 Alapelvek

A Súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő iskolai oktatásának irányelve részletesen ismerteti a gyógypedagógiai nevelés, fejlesztés során alkalmazott alapelveket:

- A kommunikáció és az interakció elve
- A normalizáció és a participáció elve
- A komplexitás, a személyiség-központúság, a szükségletorientáltság és a rehabilitáció elve
- A kooperáció és a tudatosság elve
- A differenciálás és az individualizáció elve

3.2.2 Célok

A rehabilitációs pedagógiai program iskolai körülmények között olyan fejlesztést nyújt, mely törekszik képessé tenni a tanulókat szűkebb és tágabb környezetük egyre bővülő megismerésére, saját életük mindennapi élményeinek megélésére, és az ezekben való egyre tevékenyebb részvételre, továbbá egyszerű társas kapcsolatok kialakítására és fenntartására, aminek eredményeképpen kilátásaik javulnak egy tartalmasabb életminőség eléréséhez.

3.2.3 Feladatok

- A családban már kialakított szokások, jelzések, megszerzett képességek, készségek, elsajátított tudásanyag feltérképezése és az iskolai életbe való lehetőség szerinti beépítése és fejlesztése.
- A súlyosan-halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott tanulók épen maradt funkcióira alapozva a sérült funkciók fejlesztése egyéni lehetőségeik szerint a kidolgozott fejlesztési program, egyéni fejlesztési tervek alapján.
- Elemi szintű ismeretek elsajátíttatása szűkebb és tágabb környezetük jelenségeiről.

- A kommunikáció egyénenként változó lehetőségeinek feltérképezése, a tanulók állandó ösztönzése a számukra lehetséges önkifejezési módok tudatos alkalmazására, gyakorlására.
- A tanulók mozgásállapotának lehetőség szerinti javítása, a meglévő funkciók állandó fejlesztése, az önállóan kivitelezhető mozgások adta lehetőségek folyamatos kihasználása.
- A szociális készségek, társas kapcsolatok, elemi magatartási formák megismertetése.
- A szabadidős és játéktevékenységben való aktív részvétel elősegítése.
- Szoros kapcsolattartás a szülőkkel a tanulók eredményes fejlesztése, a szülő-gyerek kapcsolat segítése érdekében.

3.2.4 Tárgyi feltételek

A csoport szobák az intézmény többi tantermével egy folyosón találhatóak, melyek a csoportos foglalkozások színteréül szolgálnak. Ezen kívül rendelkezésre áll két mozgásfejlesztő terem, valamint a tankonyha. Különleges lehetőségeket kínál az intézmény nagy parkja, amely egyben természetvédelmi terület. Itt a gyermekek természetes környezetükben figyelhetik meg az itt élő állatok (bagoly, mókus, sün, énekes madarak) életmódját és a természet változásait.

3.2.5 Személyi feltételek

Az intézményben a sérülés-specifikus igényeknek megfelelő, a gyógypedagógia minden területét felölelő szakembergárda rendelkezésre áll, így a tanulók megkapják a sajátos nevelési igényüknek megfelelő ellátást. A csoportokban a gyógypedagógusok munkáját gyógypedagógiai asszisztensek segítik.

3.2.6 Az iskolai fejlesztés szakaszai

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók sajátos nevelési és terápiás szükségleteiből, igényeiből adódóan nem lehet a nevelést és oktatást sem a tananyag struktúrája, sem tér- és időbeli elrendezése szempontjából egységesen kialakított szerkezetbe rendezni. A differenciált tervezőmunka ezért a nevelés-oktatás fontos elemét képezi. A pedagógiai munka szakaszolása a gyógypedagógiai tevékenység tartalmi kínálatának életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó strukturálását, valamint koncentrikus bővítését jelenti, mindenkor szem előtt tartva a tanuló adottságait, képességeit, érdeklődését.

3.2.7 A fejlesztő nevelés-oktatás területei

3.2.7.1 Kommunikáció

- A másik ember megértése, az önkifejezés és az interakció fejlesztésének elősegítése.

A fejlesztés célja a tanulók és környezetük közötti kapcsolat kialakítása, a kommunikációs lehetőségek alapfeltételeinek feltárása és megteremtése, az önálló kommunikációs repertoár fokozatos kiépítése, amely által képesek lesznek kifejezni szükségleteiket és igényeiket, kapcsolatba léphetnek más emberekkel, és hatást gyakorolhatnak környezetükre.

A fejlesztés feladatai:

- bármely megnyilvánulás és testi – akár valamely vegetatív funkcióval összefüggő – állapot értelmes közlésként való értelmezése, és annak a testi kommunikáció eszközeivel való megválaszolása,
- a tanulók és a gyógypedagógus közti bizalmas, bensőséges kapcsolat kialakítása, valamint a kommunikáció iránti igény felkeltése és megerősítése,
- a tanulók szükségleteinek kommunikációval (hangdialógussal, beszéddel, jelekkel, tárgyakkal, gesztusokkal, testkontaktussal) kísért kielégítése, a gondozási folyamatokban a pedagógiai és terápiás szempontok érvényesítése (fejlesztő gondozás),
- az elemi kapcsolatfelvétel formáinak kialakítása, a mindennapos rutinhelyzetekben való tájékozódás elősegítése, a választás lehetőségének felkínálása, az igen-nem elkülönítése és alkalmazása,
- a nyelvi kommunikáció bevonása a nevelés-oktatás folyamatába, ezzel a valóság nyelvi birtokbavételének, a beszélt és írott kommunikációs formák elsajátításának előkészítése,
- alternatív és augmentatív kommunikációs lehetőségek feltárása, a kommunikációs eszköztár egyénre szabott kiválasztása,
- a tanulók egymás közti kommunikációjának ösztönzése: egymás üdvözlése, közösen végzett feladatok és játékok alkalmazása, a csoportos foglalkozások során a tanulók cselekvéseinek egymás számára is értelmezhetővé és hozzáférhetővé tétele, a társakkal való test-, szemkontaktus formáinak megtapasztaltatása,
- a tágabb – idegen – környezetben való kommunikáció megtanulása, a nagyobb önállóság és a szélesebb kulturális közösség életében való aktív részvétel lehetőségének megteremtése

3.2.7.2 Mozgásnevelés

- A testséma kialakítása, a mozgás örömeinek átélése és az önálló cselekvés ösztönzése.

A fejlesztés célja a tanuló testsémája kialakulásának elősegítése, a mozgásszervrendszer optimális működésének biztosítása, a károsodott tartási és mozgási funkciók korrekciója, kompenzációja, az állapotromlás megelőzése és a mindennapos tevékenységek, valamint a tanulás, játék- és munkatevékenységek motoros feltételeinek kialakítása.

A fejlesztés feladatai:

- a szenzomotoros depriváció (az érzékelés-észlelés és mozgás nehezítettségéből adódó ingerhiányos állapot) csökkentése, a szenzomotoros területen kialakult fejlődési elmaradások pótlása célzott ingerléssel, passzív mozgatóssal (mozgásérzékelés), mozgásvezetéssel kiváltott (facilitált) mozgásokkal; az önindította mozgások ösztönzésével, a célirányos, akaratlagos mozgások optimális feltételeinek megteremtése érdekében a testkép, testséma kialakítása és fejlesztése,
- pozicionálás, testhelyzet-korrekción, a helytelen testtartás és testhelyzet megszüntetése, a kóros mozgásminták gátlása, a különböző tevékenységekhez szükséges stabil és biztonságos testhelyzetek kialakítása,
- a mozgásfejlődés elősegítése a fiziológiás mozgássor szem előtt tartásával (a fejkontrolltól a felállásig),
- a kézhasználat, a manipuláció motoros feltételeinek javítása, kialakítása és fejlesztése,
- a kommunikáció motoros feltételeinek javítása, kialakítása és fejlesztése

3.2.7.3 Az érzékelés-észlelés és az értelem fejlesztése, a valóság kognitív birtokbavétele

- A dologi, az emberi és a természeti világ jelenségeinek megértése.

A fejlesztés célja az érzékelhető és észlelhető világ megnyitása, a dologi és emberi világ rendjének felfedeztetése és a valóságmegismerés tágítása a magasabb rendű kognitív folyamatok bekapcsolásával.

A fejlesztés feladatai:

- a valóság megragadásának segítése, a szenzomotoros funkciók fejlesztése,
 - a) A külvilág felé fordulás és a dologi világ megélésének elősegítése
 - b) Az önindított, célirányos, akaratlagos mozgás elősegítése és annak következményei,
- a jelek és jelenségek értése és megértése, a valóság ábrázolásának segítése,
- az elemi gondolkodási funkciók fejlesztése- átmenet a ténylegesen elvégzett cselekvés és a csak fejben végzett értelmi műveletek szintje között,
- a konkrét műveletek és a formális műveletek konstrukciójának elősegítése, a cselekvések logikai struktúrájának kialakítása, a tér, az idő és a tartam, a sorozatok, halmazok elemi fogalmainak elsajátítása (A formális gondolkodás szakaszába jutott tanulók számára biztosítjuk az egyéni előrehaladású nevelés és oktatás lehetőségét.)

3.2.7.4 Kreativitásra, játékra, szabadidős tevékenységre nevelés

– Az emberi lét esztétikai dimenziójának megtapasztalása és a kreatív tevékenységek ösztönzése. A fejlesztés célja, hogy tegye lehetővé a tanulók számára a zenei, mozgásos, képzőművészeti és irodalmi alkotások megtapasztalását és önálló létrehozását, és ezzel együtt a befogadás, a megértés komplex emocionális és kognitív formáinak megtapasztalását, valamint a kreatív alkotás, létrehozás lehetőségét.

A fejlesztés feladatai:

- az emberi lét esztétikai dimenziójának megnyitása, az elemi művészeti tapasztalatok hozzáférhetővé tétele, ezek örömforrásként való megélésének segítése,
- az aktív cselekvés ösztönzése, elemi művészi tevékenységek végzése és a közös kreativitás élményének megtapasztalása

3.2.7.5 Érzelmi és szociális nevelés

– Az én pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása.

A fejlesztés célja, hogy a tanulók önmagukat egyedi, autonóm lényként tapasztalják meg, és ilyenként képesek legyenek belépni egy közösségbe, és részt venni annak életében.

A fejlesztés feladatai:

A személyes érzelmek kifejezése és a másik ember érzelmeinek megértése, a másokkal való együttműködés kialakulásának segítése alapvető feladat.

- az „én” és a „nem én” elkülönülése, a másik személy valóságának és egyediségének megtapasztalása,
- az „én” pozitív megélésének segítése, a szociális kapcsolatok megnyílásának támogatása,
- kapcsolatfelvétel és közös tevékenység, a szociális kapcsolatok pozitív jellegének megélése, a kommunikáció közösségi formáinak ösztönzése,
- a közösségi kommunikációs formák megtanulása, alkalmazása,
- a közösségben való viselkedés formáinak tanítása, a szűkebb és tágabb világ kommunikációs normáinak megtanulása és gyakorlása

3.2.7.6 Fejlesztő gondozás

– Önkiszolgálásra, egészséges életmódra nevelés, az önállóság és önellátás képességének elsajátítása, az emberiszükséglet-kielégítés kultúrájának megismerése.

A fejlesztés célja, hogy a tanulók testi szükségleteinek kielégítése, valamint az önellátás szintjének emelése, a személyi függőség és kiszolgáltatottság csökkentése, a mindennapos tevékenységekhez

kapcsolódó alapvető életmódbeli ismeretek elsajátítása, valamint az emberi szükségletek kezelésének, kontrolljának és kulturált kielégítésének megtanulása, de mindezek mellett fejlődjenek a tanulók érzékelés és észlelés funkciói, kommunikációs, kognitív képességei.

A fejlesztés feladatai:

- a kiválasztási folyamatok (vizelet- és székletürítés) érzékeltetése, együttműködés kialakítása az ehhez kapcsolódó tevékenységekben, szobatisztaságra nevelés,
- a testápolás mint örömet adó élmény, a külső segítség elfogadása, az együttműködés kialakítása, az alapvető tisztálkodási szokások kialakítása (fürdés, zuhanyozás, hajmosás, mosakodás, fogmosás, körömvágás), a tisztálkodás helyzeteiben a testi érzékelés, a dologi és emberi világról szerzett tapasztalatok biztosítása,
- az öltözés, vetkőzés tevékenységeiben való együttműködés kialakítása és az önállóságra nevelés,
- az étkezés (evés, ivás) tevékenységeiben való együttműködés kialakítása és önállóságra nevelés,
- az egészséges életmódra való igény belsővé válása, az egészségtudatos tevékenységek előnyben részesítése, a szexualitással kapcsolatos ismeretek elsajátítása

3.2.8 A Nemzeti alaptanterv alkalmazása a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók nevelése-oktatása során

A Nemzeti alaptantervben meghatározott tanulási és nevelési célok, kompetenciaterületek a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók nevelése, oktatása, fejlesztése során úgy értelmezhetők, hogy azok a tanulók személyiségállapotához igazítottan, elsősorban a szükséges képességek és készségek megalapozása, kialakítása útján valósulnak meg. Ennek során az alábbiakat szükséges figyelembe venni.

3.2.8.1 Testi és lelki egészségre nevelés

Fő feladat az elemi szükségletek kielégítése (a fejlesztési folyamatba épített ápolási és gondozási tevékenységek), a megfelelő testi és pszichés közérzet kialakulásának támogatása, az emberi alapszükségletek elismerése az élet minden területén. Hozzá tartozik az e szükségletek megélését és differenciált kielégítését szolgáló alapfeltételek megteremtése, kielégítésük kommunikatív, pedagógiai és terápiás elősegítése, az önállóságra és az egészséges életmódra nevelés feladatainak programba építése.

3.2.8.2 Önismeret és a társas kultúra fejlesztése, felelősségvállalás másokért,

önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés

Az énkép, az önismeret kialakulása és a környezet fokozatos megismerése

Komplex feladat, hogy a tanulók pozitív tapasztalatokat szerezzenek saját testükről és legszűkebb környezetükről, valamint e kettő egymáshoz való viszonyáról. Ezen keresztül megtanulják elkülöníteni magukat más személyektől, s a testséma kiépítése révén megtapasztalják testük és – ezzel párhuzamosan – személyiségük határait. Lehetővé tesszük számukra, hogy megtanulják felismerni az életük különböző szinterein, eltérő időpontokban szerzett tapasztalataik közötti kapcsolatokat, az azonosságokat és különbözőségeket, valamint fontos, hogy megtapasztalhassák az események ok-okozati összefüggéseit.

Az önrendelkezés elismerése, a gyermekkor megélésének biztosítása és felkészülés a felnőttlét szerepeire

Segítjük tanulóinkat, hogy az önállósodás, az autonóm döntéshozatal, a szociális kapcsolatok kiszélesedése, a párválasztás és a szexualitás világába beléphessenek képességeik szerint. Biztosítjuk tanulóink számára a választás és önálló döntéshozatal lehetőségét.

3.2.8.3 Médiatudatosságra nevelés

A hangzó beszéddel nem kommunikáló és/vagy kommunikációjában súlyosan akadályozott tanulóink számára felhasználjuk azokat a lehetőségeket, amelyeket a hangjelzések, gesztusok, manuális rendszerek és/vagy a betűket, rajzokat, jelképeket, fotókat, tárgyakat stb. tartalmazó kommunikációs eszközök, valamint hangadó gépek (kommunikátorok) biztosítanak.

Lehetővé tesszük számukra az informatikai és számítástechnikai eszközök, illetve egyéb más egyénre szabott kommunikációt segítő eszközök megismerését, használatát az iskola által biztosított lehetőségek szerint.

3.2.8.4 A tanulás tanítása

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő nevelése-oktatása során a tanulás és tanítás hagyományos felfogása nem alkalmazható. A tanuló és a gyógypedagógus közös tanulási folyamaton megy keresztül, amelynek során egymás jelzéseit, kettejük személyes viszonyát, egymás megértésének lehetőségeit tanulják, és a másikat önmaguk jelzéseinek megértésére, kifejezéseik helyes értelmezésére tanítják. Erre alapozva – ezzel párhuzamosan – válik lehetségessé a tanulás és tanítás olyan megközelítése is, amelynek célja az egyes képességek, funkciók fejlődésének elősegítése és adott tevékenységek megtanítása.

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók pedagógiájának alapvető tételei:

- a tanulás és tanítás kezdeti lépéseként a tanulók legalapvetőbb szintű – akár vegetatív, a fizikai állapotváltozás legelemibb szintjén zajló – megnyilvánulásainak értelmes közlésként való felfogása és értelmezése;
- a tanuló és a gyógypedagógus közti partneri kapcsolat fokozatos kialakítása;
- következetes együttműködés;
- a tanuló kommunikációs lehetőségeinek kipuhatolása, feltárása és kiaknázása;
- mindennapi cselekvésekre alapozottság;
- a tanulás része és színtere a tanuló alapszükségleteinek kielégítése is.

3.2.8.5 Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Megismertetjük és megértetjük tanulóinkkal a kultúra alapvető fontosságú értékeit, annak számukra közelségbe hozható részeit. A képzőművészeti alkotásokról, zeneművekről, irodalmi művekről szereszhető tapasztalatok a fejlesztő nevelés-oktatás részét képezik. Törekszünk arra, hogy biztosítsuk számukra az alapvető emberi jogokat, és fontosnak tartjuk, hogy környezetükben mindenki törekedjen ezek betartására, megtapasztaltatására.

3.2.9 A tanítás és tanulás szervezésének keretei

- Csoportos fejlesztés
- Egyéni fejlesztés

A csoportos és egyéni tanórák biztosítják azt, hogy a gyermek mind a pedagógussal, mind csoporttársaival intenzív kapcsolatban legyen. Az egyéni foglalkozások kizárólag a gyermek személyes szükségleteinek megfelelően alakíthatóak, ennek keretében kap különböző területeken különböző sérülésspecifikus fejlesztéseket.

A családban ellátott tanulók fejlesztése a tanév elején kialakított fejlesztési terv alapján történik az érvényes szakértői vélemények, orvosi leletek, szülő kérése és a tagintézmény tantárgyfelosztása alapján.

A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztésének kiemelt területei csak didaktikai szempontból választhatók el egymástól, a nevelés, oktatás folyamatában egymást áthatva, komplexen érvényesülnek. Az egyes fejlesztési területek céljainak meghatározása és a pedagógiai tevékenység feladatainak összegzése a konkrét nevelési-oktatási helyzetekben rugalmasan a tanulók egyéni sajátosságainak, a fejlődés egyéni ütemének megfelelően alakul.

A tanulók fejlesztése a csoportos foglalkozások terve alapján történik. A csoportos foglalkozások terve adott tanévre vonatkozóan a csoportos foglalkozások menetét, tematikáját és leírását adja.

Megírásuknál keressük a közöset, azt az általános célt, amelyet mindegyikükre vonatkozóan kitűzhetünk.

Az egyéni fejlesztési terv a munka irányát személyre szabottan határozza meg a tevékenységeket, a csoportos foglalkozások terve a gyermekkel folyó közös munka irányát adja meg úgy, hogy e mellett teret hagy az egyéni célkitűzések elérésének, a differenciálásnak is. A tanulók egyéni tempójuk szerint haladnak.

3.2.10 A fejlesztő iskolai csoportok foglalkozásai:

- Reggeli kör
- Szűkebb és tágabb környezet
- Szabadidő, játék
- Mozgásnevelés
- Kézműves foglalkozás
- Zene-mese-báb

Az önkiszolgálásra, egészséges életmódra és önállóságra nevelés beépül az egyes foglalkozások témáiba, és a mindennapi élethelyzetekben biztosítjuk számukra.

A csoportok kötelező óraszama heti 20 óra.

3.2.10.1 Foglalkozások és óraszámok a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók számára

Székhely, Móra Tagintézmény:

A foglalkozás neve	Reggeli kör	Szűkebb-tágabb környezet	Szabadidő, játék	Mozgásnevelés	Kézműves foglalkozás	Zene-mese-báb
Heti óraszám	5	5	1	3	3	3
Éves óraszám	180	180	36	108	108	108

Berkes Tagintézmény:

A foglalkozás neve	Reggeli kör	Szűkebb-tágabb környezet	Mozgásnevelés	Kézműves foglalkozás	Önkiszolgálás önellátás
Heti óraszám	4	4	4	4	4
Éves óraszám	144	144	144	144	144

3.2.10.2 A foglalkozások és az irányelvekben meghatározott fejlesztési területek keresztkapcsolatai

	Reggeli kör	Szűkebb-tágabb környezet	Szabadidő, játék	Mozgásnevelés	Kézműves tevékenység	Zene-mese-báb
Kommunikáció – a másik ember megértése, az önkifejezés és az interakció fejlesztésének elősegítése	X	X	X	X	X	X
Mozgásnevelés - a testséma kialakítása, a mozgás örömeinek átélése és az önálló cselekvés ösztönzése	X	X	X	X	X	X
A dologi, az emberi és a természeti világ jelenségeinek megértése.	X	X	X	X	X	X
Az érzékelés-, észlelés és az értelem fejlesztése, a valóság kognitív birtokba vétele.	X	X	X	X	X	X
A konkrét és a formális műveletek konstrukciójának elősegítése, a cselekvések logikai struktúrájának kialakítása, a tér, az idő és a tartam, a sorozatok, a halmazok elemi fogalmainak elsajátítása.	X	X	X	X	X	X
Kreativitásra, játékra, szabadidős tevékenységre nevelés - az emberi lét esztétikai dimenziójának megtapasztalása és a kreatív tevékenységekre ösztönzése.	X	X	X	X	X	X
Érzelmi és szociális nevelés - az én pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikációs kultúrák formáinak elsajátítása.	X	X	X	X	X	X
Fejlesztő gondozás - önkiszolgálás, egészséges életmódra nevelés, az önállóság és önellátás képességének elsajátítása, az emberi szükséglet-kielégítés kultúrájának megismerése.	X	X	X	X	X	X

3.2.11 A tanulók részvétele az intézmény életében

A súlyos, halmozottan sérült tanulók minden iskolai rendezvényen lehetőség szerint részt vesznek, legyen az hagyományos, vagy rendkívüli. Ezek a rendezvények általában a szülők számára is nyitottak. A részvétel intenzitása és időtartama függ a tanulók pillanatnyi állapotától is.

3.2.12 A tanulók fejlődésének mérése, értékelése

Mérés:

A tanulók fejlesztése egyéni fejlesztési tervek alapján történik. Az egyéni fejlesztési tervek a szakértői vélemény javaslatainak figyelembe vételével és a gyógypedagógus megfigyelései, mérései alapján készülnek.

A fejlesztő iskolai csoportokban a TARC módszert, Strassmeier által kidolgozott készség szint – felmérő lapokat és a PAC szociális és személyiségfejlődés mérésére szolgáló módszert alkalmazzuk a tanulók életkorától és egyéni képességeitől függően. A méréseket tanév elején októberben, és tanév végén májusban kell elvégezni.

Értékelés:

Év közben folyamatosan szóban történik az értékelés a gyermekek és a szülők számára. Félévkor és év végén írásos szöveges értékelést kell készíteni a tanuló haladásáról. Az értékelés tartalmazza a tanuló minden egyes fejlesztési területen elért eredményeit és nehézségeit, javaslatokat tesz az újabb fejlesztési terv elkészítésére vagy a meglévő kiegészítésére, módosítására. A tanév végi értékeléshez a 3 példányos „Értékelési lap” (A.Tü.352.r.sz.) nyomtatványt használjuk, ami egyben a tanuló bizonyítványaként is szolgál.

3.3 A digitális tanrend idejére vonatkozó szabályok a fejlesztő nevelés-oktatásban:

- Az e-Krétában található tanrend szerint folyik az online oktatás és kapcsolattartás.
- Az e- Kréta Házi feladat menüjében kapott feladatokat, órai munkákat, a pedagógusok által megjelölt online platformokon, határidőre kötelesek a tanulók teljesíteni, megküldeni.
- A tanuló az online akadályoztatás fennállása esetén köteles haladéktalanul jelezni az osztályfőnök felé. Ha az akadály nem hárítható el, a tanuló a továbbiakban postai úton kapja a feladatait és ugyanebben a formában köteles azt a megadott határidőre visszajuttatni az iskolába.

- A digitális tanrend alatt a tanulók tevékenységének értékelése a visszaküldött feladatok és a szülők visszajelzései alapján a fejlesztő értékelés szempontjait figyelembe véve valósuljon meg.

3.3.1 A digitális kapcsolattartás, kommunikáció alapelvei:

- A digitális tanrend alatt a kapcsolattartás a szülőkkel folyamatos, pozitív, célirányos, megértő, támogató és a problémák megoldását előtérbe helyező kommunikációnak kell megvalósulnia minden szintéren.
- Olyan megbízható kommunikációs csatorna kialakítása, amelyen keresztül a tanárok a tanulókkal (szülőkkel) az alapvető kapcsolatot fenn tudják tartani és egymásnak információkat tudnak küldeni.
 - A csatornaválasztás főbb szempontjai:
 - alkalmas legyen rövid szöveges üzenetek küldésére,
 - előny, ha visszaigazolást kapunk az üzenet elolvasásáról,
 - az üzenetek visszakereshetőek,
 - megvalósítható a tanulók (szülők) alapvető tájékoztatása: mit tegyenek, hová kell belépniük,
 - a tanulók (szülők) visszajelezhessenek, ha segítséget kérnek.
- A pedagógiai tervezésnél figyelembe kell venni az egyéni igényeket és az eltérő lehetőségeket mind a pedagógus, mind pedig a tanuló oldalán.

3.3.2 A feladatok kiosztásának alapelvei:

- Tájékozódunk arról, hogy a tanulóknak milyen otthoni lehetőségeik, eszközeik, időbeosztásuk van és tekintettel vagyunk erre a feladatok kiszabásánál és a feladattípusok meghatározásánál, törekedni kell a tanulók túlterhelésének elkerülésére.
- A kiosztott feladatok elvégzése a tanuló egyéni munkatempójához igazodjon, a feladatok kiküldése hetente, a visszaküldés két hétre, előre meghatározott időkeretben történik, ez kiszámíthatóságot jelent a tanulóknak és szülőknek egyaránt.
- Figyelembe vesszük a tanulók (szülők) eltérő digitáliskompetencia-szintjét.
- A feladatkiosztásnál érvényesül a differenciált, a tanulók egyéni képességeit figyelembe vevő szemlélet.
- A feladatok utasításainak rövidnek, egyértelműnek, célirányosnak és mindenre kiterjedőnek kell lennie.

3.3.3 A digitális tanulástámogató módszerek

- online tanulástámogató digitális taneszközök használata
- digitális tananyagok készítése különböző online feladatkészítő alkalmazásokkal
- motiváló, játékos gyakorló online feladatok készítése
- szükség esetén tanári magyarázatként videós tananyagok rögzítése, feltöltése különböző fájlmeosztó-, illetve tárhelyekre.

4 NEVELÉSI PROGRAM

4.1 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

A Tamási Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény székhelyén és Móra Tagintézményében tanító pedagógusok mindennapi nevelő, oktató és fejlesztő munkájukban, általános iskolában egész napos iskolai oktatás keretében, az alább felsorolt pedagógiai alapelveket szeretnék érvényre juttatni. Nevelési programunkkal olyan rendszert szándékozunk kialakítani, amelyben építünk a hagyományokra, és értékeket közvetítünk.

Intézményünkben olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink jól és biztonságban érezhetik magukat.

Ennek keretében:

- a tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk,
- a tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük,
- diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük,
- minden gyermek számíthat az iskola dolgozóinak jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,
- az iskola életében elfogadó emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk.

4.1.1 Alapelveink:

Az életkori sajátosságok figyelembevételének elve.

Egyéni bánásmód elve.

Motiváció elve.

Tapasztalatszerzés elve.

Szemléletesség elve.

Következetesség elve.

Fokozatosság elve.

Kis lépésekben történő fejlesztés elve.

Önállóságra nevelés elve.

Önálló munkára nevelés elve.

Játékosság elve.

Kölcsönös tisztelet elve.

A másság elfogadásának elve.

Az önmagához viszonyított fejlődés elve az értékelésben.

A pedagógus vezető szerepének elve.

Növendégeink képességeinek ismeretében lehetőségeikhez, korlátaikhoz és speciális szükségleteikhez igazodva a nevelés – oktatás – fejlesztés - gondozás egységét tartjuk szem előtt.

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapkészségeit fejleszti, és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbépíthető alpműveltséget nyújt,
- iskolánk olyan – az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó – ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben,
- az iskola oktató-nevelő-fejlesztő tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk,
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit,
- szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen,
- törekszünk a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre,
- segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót - megelőzni, felismerni a rosszat,
- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására,
- szeretnénk tanulóinkat megismertetni nemzeti kultúránk és történelmünk eseményeivel, kiemelkedő személyiségeivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk a gyermekekben a haza, a szülőföld iránti szeretetet.

Iskolánk minden tanuló számára biztosítani kívánja az **esélyegyenlőséget**.

Ennek érdekében:

Biztosítjuk a kiemelt figyelmet igénylő tanulók számára a képesség-kibontakoztató foglalkozásokat, melyek lehetővé teszik számukra a sikeres integrációt, illetve azt, hogy képesek legyenek megfelelni a sikeres társadalmi beilleszkedés követelményeinek.

Az indokolatlan hiányzásokat minimálisra próbáljuk csökkenteni együttműködve a szülőkkel, a háziorvossal, családsegítő- és gyermekjóléti szolgálatokkal, jegyzőkkel.

Felzárkóztatás érdekében korrekciós foglalkozásokat tartunk, tanórán differenciálunk. A tehetségeket feltárjuk, lehetőséget teremtünk tanórán kívül tehetségük kibontakoztatására (nyilvános szereplés, bemutatkozás, különböző versenyek, pályázatok)

Rehabilitációs foglalkozásokat biztosítunk tanulóink számára.

Az eredményes tanulás segítésének elvei:

Minden tanköteles korú tanulónak törvényben biztosított joga, hogy a neki megfelelő nevelésben-oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolának (az iskolafenntartóval, az iskola működtetőjével, a családdal, a gondviselővel, szakmai és civilszervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítania a nevelő-oktató munka feltételeit:

- a képességek megismerése és fejlesztése, a készségek, ismeretek, tudástartalmak megalapozása, az attitűdök alakítása az 1–4. évfolyamon;
- folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a tudás bővítése, megszilárdítása az iskolázás további szakaszaiban;
- az eredményes szocializáció akadályainak korai felismerése és kezelése pedagógiai eszközökkel;
- a tanuló tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és annak valamennyi területén;
- a tanulást érintő lemaradás, illetve a tanulói lemorzsolódás megakadályozásának érdekében a tanuló személyiségének, szociokulturális háttérének megismerése, a tanulás eredményességét növelő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanuló önmagához és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon, és e tevékenység támogatása az iskolán kívül is;
- motiváló és hatékony tanulásszervezési eljárások alkalmazása, akár játékok segítségével (pl. sakk, logikai játékok); differenciált, fejlesztő értékelés
- a sajátos nevelési igényű, akadályozott, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdők elfogadása, beilleszkedésük feltételeinek kölcsönös alkalmazkodáson alapuló megteremtése, a képességprofilhoz viszonyított haladás elismerése, a tanulásban meghatározó képességeik feltárása és fejlesztése.

Szakmai megújulás továbbképzések, tapasztalatcserek által.

Aktív tanulás, az egyénre szabott tanulási lehetőségek, a tanulói együttműködésen alapuló tanulás, a digitális technológiával támogatott oktatási módszerek biztosítása.

4.1.2 Értékeink

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljait az általános emberi és a nemzeti értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos alábbi értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselője váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.

Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).

Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.

Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.

A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.

Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.

A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.

A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.

A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség - és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.

Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.

4.1.3 Céljaink, feladataink

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka célja és feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Az iskola céljai:

Önkiszolgálásra nevelés, önálló életvezetési technikák megtanítása.

Segítségnyújtás önmaguk megismerésére és formálására, valamint a környezetükkel való egészséges kapcsolat kialakítására.

Saját és egymás munkájának megbecsülése és elfogadása.

Készségek, képességek kialakítása, továbbfejlesztése, a tanulók műveltségének megalapozása.

Az egyéni adottságokhoz viszonyított tovább fejleszthető tudás kialakítása.

Személyre szabott értékelés kialakítása, mely ösztönzően hat az egyéni fejlődésre.

Felkészítés a továbbtanulásra, szakmaszerzésre, pályaaorientáció és a munka világába való beilleszkedés segítése.

Az egészséges életmód szabályainak és a káros szenvedélyek romboló hatásának megismertetése.

A tanulók felkészítése a természet szeretetére és védelmére

Egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása és biztosítása.

Médiatudatosság kialakítása

Digitális kultúra elmélyítése

Reális önértékelés kialakítása

Az iskola feladatai:

Az általános műveltség megalapozása az életkor, sajátos nevelési igény, a fejlettség figyelembe vételével.

A tanulók szocializációjának, viselkedésének, magatartásának formálása a sikeres beilleszkedés érdekében.

Önellátás, környezetellátás, önmaga megvédése, a környezettel való harmonikus együttélés, a komfortérzet megteremtése érdekében.

Az alapvető tanulási képességek fejlesztése, ismeretek megszerzése, továbbtanulás és társadalomba való beilleszkedés érdekében.

A fizikai munka megszerettetése, késztetés a munka kitartó végzésére.

A jól működő képességek tudatos fejlesztése, értékeik, adottságaik megismerése, önbecsülésük erősítése.

Helyes infrastruktúra kialakítása, akadálymentesítés.

Az infokommunikációs eszközök tudatos és rendeltetésszerű használata a tanórákon.

4.1.4 Nevelési módszereink:

Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.

Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

4.1.5 Eljárásaink, eszközeink:

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások, eszközök:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
Szokások kialakítását célzó módszerek.	<ul style="list-style-type: none"> - számonkérés, - gyakoroltatás, - segítségadás, - ellenőrzés, - ösztönzés, 	<ul style="list-style-type: none"> - a tanulói közösség tevékenységének megszervezése, - közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása, - hagyományok kialakítása, ápolása, őrzése, - számonkérés, - ellenőrzés, - ösztönzés, motiváció
Magatartási modellek bemutatása, közvetítése.	<ul style="list-style-type: none"> - beszélgetés, - tények és jelenségek bemutatása, ismertetése, - a nevelő személyes példamutatása 	<ul style="list-style-type: none"> - A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében. -A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből.
Tudatosítás (meggyőződés kialakítása).	<ul style="list-style-type: none"> - Magyarázat, beszélgetés. - A tanulók önálló elemző munkája. 	<ul style="list-style-type: none"> - Felvilágosítás a betartandó magatartási normák megismertetése

4.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek, az iskolai célokból következnek, azt a pedagógiai programban rögzített értékek, feladatok határozzák meg. A nevelő-oktató munka minden területén jelenjen meg az életszerűség.

Feladataink tehát, hogy tanulóink:

- egyéni adottságaikkal,
- eltérő mértékű fejlődésükkel,
- iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal,
- egyéb (érdeklődési körüket érintő) tevékenységükkel,
- szervezett ismeretközvetítéssel és képességfejlesztéssel,
- spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztassák ki személyiségüket.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

A tanulók erkölcsi nevelése:

Feladata: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.

A tanulók értelmi nevelése:

Feladata: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

A tanulók önismereti és társas kultúrájának fejlesztése:

Feladata: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése:

Feladata: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

A tanulók akarati nevelése:

Feladata: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

A tanulók nemzeti öntudatra, hazafiasságra nevelése:

Feladata: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

A tanulók állampolgárságra, demokráciára nevelése:

Feladata: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

A tanulók munkára nevelése:

Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

A tanulók egészséges életmódra történő nevelése:

Feladata: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása. A szabad játék lehetőségének biztosítása.

4.2.1 Személyiségfejlesztés a pedagógiai alapelvek oldaláról

Individualizáció

Ez az alapelv az ember, mint egyén és megismételhetetlen szubjektum elismerését privilegizálja. Ennek következtében a pedagógiai munka során az egyéni szomatikus sajátosságokat, egyéni képességeket, egyéni készségeket, egyéni személyiség szerkezeteket egyéni érési folyamatokat, egyéni lelki beállítódást, tehát az egyéni, egyedi személyiséget kell megismerni és egyéni módon fejleszteni. A fejlesztésen belül az egyedi sajátosságok maximális figyelembevétele nemcsak a célok kijelölésében nyilvánul meg, hanem a bánásmódban is, amely minden elemében az adott személyiséghez alkalmazkodik. Így a motiválásban, a kommunikációs helyzet kialakításában, a tananyag aktuális tervezésében, a teljesítmény egyéni megítélésében, elbírálásában, a személyre szabott jutalmazás – büntetési rendszerben.

Differenciálás

Az individualizált oktatás, fejlesztés elengedhetetlen követelménye a differenciálás, mely mind iskolai szinten (csoportok), mind a tanulócsoporton belül érvényes. Ezenkívül a differenciálás térben és időben is megvalósul. Szükségszerűen minden tanulócsoport a gyermek ismereteihez mérten más – más célokat, feladatokat irányoz elő az adott tanévre vonatkozóan.

Korrekciónak jelleg

Ez az elv az értelmileg akadályozottak pedagógiájának egészét átfogó elv, mely minden nevelő – oktató tevékenységet áthat. Mivel a fejlődés menete a gyermeknél egészében sérült a nevelés korrekciós törekvései a fejlesztés minden területére kiterjednek, a szomatikus és pszichés állapotra, a kognitív és szociális képességekre egyaránt.

Kompenzációs jelleg

Mivel a személyiség szerkezet tanulóink esetében rendkívül szórt egyéni képet mutat, ezért először a felzárkóztatás révén a homogén személyiség szerkezet elérésére törekszünk, mely az esetek csak igen kevés részében elérhető. Valójában azonban munkánk során nem lezárt személyiség szerkezeteket veszünk figyelembe, hanem a személyiség dinamikusan fejleszthető jellegét erősítjük.

Személyiségfejlesztés a tananyagszerkezet segítségével

A tananyagszerkezet alapvető jellemzője, hogy egyrészt lineárisan, másrészt koncentrikusan bővül, ez is elősegíti, hogy minden gyermek a saját szintjén foglalkozhasson ugyanazzal a tananyaggal. Ez széles teret ad a differenciálás megvalósítására.

A tanórán kívüli foglalkozások szerepe a személyiség fejlesztésben

A tanórai csoporton belüli heterogenitás feloldására alkalmasak a tanórán kívüli elfoglaltságok, szakkörök, melyek bizonyos szempontból homogén csoportot (elsősorban érdeklődés, adottság, képességek) hoznak létre. Ezek az elfoglaltságok az individualizált, differenciált személyiségfejlesztést támasztják alá.

Szakköreink: énekkar, társastánc, gitár, angol, kerámia, sportkör, informatika, dráma, báb, kézműves, önismeret, sport. ugrókötéll.

Fejlesztő foglalkozások: beszéd-, mozgás-, látásfejlesztés, egyéni fejlesztés, autista fejlesztés, DISZIT, kutyaterápia, rezgésterápia.

További iskolán kívüli ismeret és tapasztalatszerzési lehetőségek: könyvtárlátogatás, kirándulás, hangverseny, múzeum, színház, városi sportrendezvények, regionális versenyek.

4.3 Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

4.3.1 Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat;

- az egészséges életvitel tudatosítása legyen figyelemfelkeltő, tájékoztató, motiváló
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel, mint:
 - az egészséges táplálkozás,
 - helyes táplálkozási szokások,
 - a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
 - a családi és kortárskapcsolatok,
 - ésszerű napirend,
 - a környezet védelme,
 - az aktív életmód, a sport, mindennapos testnevelés,
 - a személyi higiéné,
 - a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
 - a bántalmazás, abúzus, és iskolai erőszak megelőzése, a szexuális fejlődés területén.

A fenti ismeretek birtokában tanulóink legyenek képesek egészségük megőrzésére, a betegségek megelőzésére, az egészséges személyiség kimunkálására, a helyes, egészségtudatos magatartás kialakítására. Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása:
- testnevelés órák;
- játékos, egészségfejlesztő testmozgás minden évfolyamon,
- (országos kampányokhoz kapcsolódóan, városi rendezvényekkel kapcsolatosan, iskolai szinten egészségnevelési hónap, Netfit 5-8. évfolyam)
- az iskolai sportkör foglalkozásai;
- tömegsport foglalkozások;
- úszásoktatás;
- túra;
- kerékpár
- a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagai

Osztályfőnöki óra

Beszélgetés, vetélkedő, filmvetítés, cikkek olvasása, feldolgozása, szakemberek meghívása az egészség témával kapcsolatban. Drog-prevenció, egészségre káros szerek elkerülése. EÜ intézmények megismerése. Segítségkérés gyakorlata. Abúzus elkerülése.

Természetismeret/ Természettudomány/Környezetismeret

Az emberi testre és szervezetre, egészségmegőrzésre vonatkozó ismeretek megismertetése és elsajátíttatása. Szexuális nevelés. Környezet védelme, vegyszerek a háztartásban.

Technika és tervezés/Életvitel és gyakorlat

Egészséges táplálkozás, egészséges ételek készítése, háztartási ismeretek elsajátítása. Családalapítással, csecsemőgondozással kapcsolatos ismeretek elsajátítása. Elsősegélynyújtás gyakorlása. Ésszerű napirend kialakítása.

Testnevelés, Mozgásnevelés

Egészség megőrzése, megóvása. Edzettség, megfelelő állóképesség kialakítása. Helyes testtartás, korrekció, prevenció.

Ének-zene

Hangképző szervek megóvása, megfelelő légzés kialakítása. Tüdőkapacitás növelése, helyes légzéstechnika elsajátítása. Tánc általi mozgás.

Digitális kultúra:

Helyes testtartás és megfelelő megvilágítás biztosítása a tanulók speciális igényei szerint. Valamennyi tanítási órán a helyes testtartásra törekvés. Ülésrend kialakításakor figyelembe vesszük az érzékszervi-, mozgásszervi fogyatékossgal élő diákok igényeit.

Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- szakkörök
- játékos vetélkedő az egészséges életmódra vonatkozó tudnivalókkal kapcsolatosan;
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó projektnap (téma nap)
- az egész iskolát érintő egészségnevelési hónap szervezése
- az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele foglalkozások, szűrővizsgálatok megtartásában.

4.3.2 Az egészségre nevelés területei intézményünkben:

Lelki egészség

A lelki egészség védelmét az iskolapszichológusok munkája is támogatja. A tanulók mentális egészségéért a pszichológus és az osztályban tanító pedagógusok együttesen felelősek. Segítségért fordulhatnak hozzájuk szükség szerint intézményünk tanulói, és a tanulók érdekében a pedagógusok.

Iskolapszichológusunk feladata a munkaköri leírásában rögzített feladatok, ezen belül

- konzultáció kezdeményezése a szülőkkel, pedagógusokkal,
- pszichológiai tanácsadás,
- tanulást- és közösségfejlesztést segítő felmérések végzése,
- a gyermek fejlődését segítő egyéni képesség- és személyiségvizsgálatokat végezzen.

Kötelessége:

- munkavégzése során vegye figyelembe, hogy a gyermekek és az őt gondozó szülők, pedagógusok jogai ne sérüljenek,
- a pszichológusok Szakmai Etikai Kódexe (SZEK) alapján szervezze munkáját,
- titoktartási kötelezettsége van,
- munkájának megvalósításában támaszkodjon az Iskolapszichológia Szakmai Protokolljának (ISZP) útmutatásaira.

Egészséges táplálkozás

Az egészséges táplálkozás az intézményi étkeztetésben megvalósul. Nemcsak a szükséges tápanyagok bevitelének mennyiségét, hanem minőségét is fokozottan figyelemmel kísérjük. Az étlapok elkészítésében több szakember vesz részt. Törekszünk újdonságok kipróbálására.

A szakképzésben tanuló diákok esetében – elsősorban a tankönyvai foglalkozások során – az egészséges ételkészítés alapjait, alapanyagait és fontosságát hangsúlyozzuk, törekszünk az önálló ételkészítés során is az egészséges táplálkozás elsajátíttatására, és nagy hangsúlyt fektetünk az otthoni megvalósításra is.

Káros szenvedélyek

A dohányzás, alkohol és drog káros hatásaira nemcsak a tanórákon hívjuk fel a figyelmet, hanem szabadidőben szervezett programokon is.

Mindennapos testnevelés

Intézményünkben kiemelt jelentősége van a mindennapos testnevelésnek. Lehetőség szerint naponta több alkalommal mozognak tanulóink. Az időjárás függvényében elsősorban a szabadban végzünk mozgásos feladatot.

Családi és szexuális életre nevelés, testi higiénia

A szexuális nevelés fontos területe a családi életre nevelésnek. Tanulóink sajátosságai miatt a helyes én-kép, éni-identitás kialakításának jelentős szerepe van. Ezen ismeretek beépülnek egyes tantárgyakba, azok egyes témaköreibe. A serdülőkoros testi változásokról, a szexuális felvilágosításról a védőnő tart előadást. Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek tisztában legyenek a nemi úton terjedő betegségekkel, ezek következményeivel és megismerjék a megelőzési lehetőségeket. A felelősségteljes párkapcsolat, a tudatos családtervezés érdekében tisztában kell lenniük a fogamzásgátlás jelentőségével, módszereinek sokféleségével. A testi higiénia fontosságára ugyancsak folyamatosan hívjuk fel diákjaink figyelmét annak érdekében, hogy igénnyé alakuljon, otthon is fontossá váljon. Ezen információk átadása az osztályfőnöki és természetismeret órákon is megvalósul.

Biztonság fenntartása

A baleset megelőzés, munka-és tűzvédelem kérdései az egyes tantárgyakban jelennek meg. Egyes kiemelt fontosságú témák megbeszélésére az Osztályfőnöki, Technika és tervezés/Életvitel és gyakorlat, valamint a Szakmai alapozó órák adnak alkalmat.

A közlekedési szabályok fontosságára minden alkalommal felhívjuk a figyelmet.

Évente több alkalommal tartunk tűzriadót.

4.3.3 Az egészségre nevelés szinterei intézményünkben:

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben

Tanterveink minden tantárgyában alapvetően jelen van az egészségnevelés, környezeti nevelés, illetve annak egyszerű elemei.

A mozgásnevelés, testnevelés, mozgás tantervi órák, a szabadidős, szabadtéri játékok megalapozzák tanulóink egészséges, harmonikus testi-lelki fejlődését.

Az egyéb tantárgyakban minden alkalmat megragadunk arra, hogy a fenti tartalmakat, ismerteket a lehető leggyakrabban, több oldalról bemutatva, a szemléltetésre fokozottan figyelve adjuk át. Törekszünk arra, hogy az ismeretek rögzülését ellenőrizzük szóbeli és írásbeli formában is. Mindenkor figyelembe vesszük az intézménnyel jogviszonyban állók sajátosságait, egyéni képességeit, erre nemcsak az ismeretek átadásánál, hanem a számonkérésnél is figyelünk.

Nem hagyományos tanórai keretben

Nem kötelező tanórai foglalkozásaink széles választéka kimerítő lehetőséget biztosít az ismeretek gyakorlására, alkalmazására. A kollégiumban a délutáni szabadidőben végzett mozgásos játékok ugyancsak hozzájárulnak az egészséges életmódhoz.

Egyéb lehetőséget biztosítanak az intézmény életében jelentős, alábbi alkalmak:

- kirándulások;
- DÖK nap/ iskolanap/gyermeknap;
- egészség napok;
- nyári tábor;
- helyi, regionális, országos versenyek;
- tanulmányi kirándulások/témanapok;
- projekthetek;
- projektfoglalkozások;
- erdei iskola
- Föld napja.
- Víz világnapja

Az egészséges szomatikus fejlődéshez intézményünk az alábbi szolgáltatásokat biztosítja:

- iskolaorvosi szűrés;
- védőnői ellátás;
- járvány prevenció, szűrés, ellátás;
- testmagasság, testsúly mérése;
- 14 éven felüli tanulók pubertással összefüggő felvilágosítása;
- védőoltások;
- gyógytestnevelés;
- mozgásfejlesztés
- iskolafogászati szűrés.

4.3.4 Humán erőforrások

Belső:

Pedagógusok

Az intézmény minden tanárának feladata, hogy egészségtudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy az iskolai egészségnevelés ill. oktatás közös szemléletben és célokkal valósuljon meg, ki kell alakítanunk, illetve tovább kell fejlesztenünk a pedagógusok, a munkaközösségek együttműködését. A közös munka áttekintése, koordinálása a munkaközösség vezetői feladata.

Diákok

Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon saját egészségére, egészséges környezetére és erre társait is figyelmeztesse. Ebben kiemelkedő feladata van az intézményben dolgozó gyermekfelügyelőknek, pedagógiai asszisztenseknek, osztályközösségeknek, diákoknak – egyéni képességeik alapján-, az osztályfőnököknek, valamint az intézmény összes dolgozójának.

Pedagógusok és diákok

A diákok az egészségnevelési témákkal kapcsolatos ismereteiket a tanáraikkal való közös munka során tanórai és tanórán kívüli programok keretében sajátítják el.

Pedagógusok és szülők

Az iskolai egészségnevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház (nevelőszülők, a gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermekek esetében a gyermekotthonok, lakásotthonok) és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők alakítsák ki gyermekükben azt az egészségtudatos magatartást, amit iskolánk is közvetít és megerősít.

Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak

Az iskola gyermekfelügyelői, gyógypedagógiai asszisztensei, adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei egészségre nevelési programunknak. Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az intézmény területén hatályban lévő szabályokat a dolgozók is betartják, így pl.: a kijelölt helyen dohányoznak.

Külső:

- Iskolaorvos
- Védőnő
- Fogorvos
- Iskola pszichológus
- Pszichiáter
- Gyógytestnevelő
- ÁNTSZ, NÉBIH
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatok illetékes szakemberei
- Vöröskereszt, Máltai Szeretet Szolgálat
- Rendvédelmi szervezetek (Rendőrség, Polgárőrség)
- Gyámhivatal, pártfogó
- Mentők
- Tűzoltóság.

4.4 A tanulói közösségek fejlesztésével, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladataink:

A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.

Feladata: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

A tanulók életkori és értelmi fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.

Feladata: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig. Olyan személyiségjegyek fejlesztése, melyek a társas együttéléshez szükségesek, pl. empátia, tolerancia és egymás elfogadása.

A közösségi autonómia képességének kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

Feladata: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

4.4.1 A közösségfejlesztést szolgáló iskolai hagyományok:

Szervezeti hagyományok:

Újjonnan érkező gyermek fogadása a tanév elején – szülői értekezlet

Tanévnyitó ünnepély (első tanítási napon)

Nyárbúcsúztató (szeptember vége/október eleje)

Autómentes napon való részvétel

Sportágválasztó nap

Jótekonysági bál
Őszi nevelőtestületi nevelési értekezlet (október)
Szecskaavató
Egészségnap
Pályaorientációs nap
Évszakokhoz kapcsolódó projekt délutánok (kézműves, sport, versmondó)
Mikulás műsor
Süтивásár
Karácsonyi játszóház
Karácsonyi műsor
Mézeskalácssütés
Szalagtűző
Félévi osztályozó értekezlet (január)
A félévi nevelő-oktató munkát értékelő értekezlet. A szülők értesítése a tanulók iskolai eredményeiről. (Fogadó óra)
Intézmény névadójáról való megemlékezés
Farsangi rendezvények
Kiszebáb égetés,
Húsvéti játszóház
Anyák napja – nyílt nap – szülői értekezlet (május)
Föld napja
DÖK nap (VakáciÓra)
Megemlékezés a nemzeti ünnepekről, jeles napokról
Tanulmányi kirándulások/témanapok
Gyermeknap (május)
Népi hagyományok ápolására szolgáló projektek (pl. Népmese napja)
Év végi osztályozó értekezlet (május)
A végzős osztályok tablójának elkészítése, kiállítása az iskolák folyosóin (május)
Ballagás előtti búcsúvacsora a végzős osztályoknak, ballagás (június).
Tanévzáró ünnepély (június)
A tanév szorgalmi idejét lezáró értekezlet (június)

Tantárgyi hagyományok:

Házi versenyek megrendezése, vármegyei-területi versenyek megrendezése forgórendszerben a vármegyei és területi intézmények között,

Tanulmányi kirándulások/ témanapok

pl.: állatkert, vadaspark, nagyvárosi közlekedés, piac (alsós osztályok), hivatalos ügyintézés szinterei (Postahivatal és Kormányablak stb.), helyi üzemek látogatása, gyárlátogatások, hazai tájak megismerése, múzeum, könyvtárlátogatás, pályaválasztással kapcsolatos nyílt napokon való részvétel.

Hagyományos rendezvények: Az iskolákban a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi egyéb (tanítási órán kívüli) tevékenységek segítik:

Sportnap:

Ez a nap a sportról, az egészséges testmozgásról, különféle mozgásos játékokról, csapatversenyekről, sorversenyekről szól. Tanulóink nagyon kedvelik a szabad levegőn történő testmozgást, ezért ezt a napot ősszel rendezzük meg, amikor a jó idő ezt még lehetővé teszi. A Magyar Diáksport Napjához kapcsolódva kerül megrendezésre.

Egészségnap, kihívás napja:

E napon minden az egészségről, az egészséges életmódról, a helyes táplálkozásról és a megfelelő testmozgásról szól. Ennek megfelelően játékos feladatokkal igyekszünk közelebb hozni a gyerekekhez azokat az ismereteket, melyek irányt mutatnak a helyes táplálkozás, a megfelelő testmozgás és higiénia, valamint a káros szenvedélyektől mentes élet felé.

Sokféle gyümölcsből készített gyümölcskoktél, zöldségfélék, egészséges ételek kóstoltatásával próbálunk kedvet csinálni az egészségesebb, változatosabb táplálkozáshoz. Lehetőség van vérnyomás- és vércukor mérésre, zenés aerobikra, játékos sportversenyekre, valamint szakemberek (védőnő, iskolaorvos, iskolapszichológus, mentálhigiénés szakember) felvilágosító előadására a káros szenvedélyek ártalmaival kapcsolatban.

Változatos, interaktív programokat is kínálunk.

Plakátkészítő versenyünkön a gyerekek kreativitása kap kellő hangsúlyt, hiszen nekik kell képeiken hangsúlyozni a követendő, illetve elítélendő tevékenységeket, legyen szó akár a dohányzásról, az alkoholoról, az egészséges és káros ételekről vagy akár a drogokról.

Rajzpályázatok:

Figyelemmel kísérjük a különböző témákban meghirdetésre kerülő pályázatokat, amelyeken gyerekeink többnyire sikerrel vesznek részt. Ezek közé tartoznak a rajzversenyek, amelyek sok gyerek képzeletét, kreativitását megmozgatják. Pedagógusaink szakértő háttérrel, segítségével szép eredményeink születtek az évek folyamán.

Mikulás:

Iskolánkban is minden évben hagyomány a Mikulás várás. Ezen a napon pedagógusaink előadásában interaktív előadással hívogatjuk a Mikulást, aki osztályszinten minden tanulót megajándékozik. A kollégiumban délutáni, mikulás-napi vetélkedő és disco kerül megrendezésre.

Karácsonyi játszóház:

Karácsonyt váró adventi játszóházat szervezünk a gyerekeknek. Kézzel készített és nem vásárolt apró meglepetésekkel idézzük fel a karácsony közeledtét. A program során karácsonyi kiegészítőket készítünk: képeslap, asztal ajtó- és fenyődíszek, ajándékdobozok stb. Hangsúlyt helyezünk a népszokások, hagyományok felelevenítésére, megismerésére.

Karácsonyi műsor:

A karácsonyi műsorban minden osztály részt vesz egy-egy kedves, meghatározó előadással, mely mindig nagy sikert arat. Igyekszünk gyerekeinkben tudatosítani a szeretet, az együttlét, az összetartozás fontosságát. A műsorra meghívást kapnak az iskolánk partnerei, a szülők, valamint a társult intézmények képviselői, vezetői. A közös nagy műsoron kívül osztályszinten is történik kisebb ajándékozás, ünnepelés. E napon a szakiskolások is hozzájárulnak az ünnepi hangulathoz, hiszen a gyerekek szépen feldíszített ebédlőben finom, ünnepi ebédet kapnak.

Szalagtűző:

Végzős diákjainknak, szüleiknek, tanároknak mérföldköve a szalagtűző ünnepély, mellyel megkezdődik a visszazámlálás a középiskolai évek befejezéséhez. A szakmai vizsgákra készülő végzős tanulók szíve fölé tűzi iskolánk a választott szakmájuk nevével, évszámmal díszített szalagot, az elválás szimbólumát. A szakiskolás osztályaink különböző keringővel, zenés, táncos előadásokkal készülnek a nagy napra. Ez az ünnepségünk a külsőségekről szól, sok időt fordítunk az előkészületekre. A fiúk öltönyt, csokornyakkendőt, a lányok fehér hosszú ruhát öltenek. A műsor után a szülőkkel közös sütizést, pogácsázást tartunk.

Farsang, téltemetés:

A farsangi jelmezes bemutatkozásra az iskola ebédlőjében kerül sor, amely egyéni és csoportos (osztályok) fellépőkkel történik. Minden évben ötletes jelmezek, nagy meglepetések, vidám hangulat várja a gyerekeket. A tél elűzése a kiszabás égetésével történik.

Húsvéti játszóház, tojáskeresés:

A húsvét előtti héten húsvéti játszóházat szervezünk a gyerekeknek. A program során igyekszünk megismertetni a gyerekekkel különféle tojásfestési technikákat. Hangsúlyt helyezünk a népszokások, hagyományok felelevenítésére, megismerésére. Népi játékokkal, tojásfestéssel és kereséssel, gyöngyfüzéssel, színezéssel, tojástartók készítésével töltjük az időt. A gyerekeknek különféle versenyt (tojáskereső, stb.) szervezünk a szabadban.

Nyílt nap:

Nyílt napunkra meghívást kapnak a szülők, a leendő elsőseink és szüleik. a családsegítő munkatársai, védőnők, óvodapedagógusok és más szakemberek is. Célunk, hogy az érdeklődők betekintést nyerjenek az intézményben folyó szakmai munkába

Szülői értekezlet:

Szülői értekezletünkön a szülők bizalommal fordulhatnak gyermekük pedagógusaihoz, felvilágosítást kapnak a gyerekek előmeneteléről, szorgalmáról, viselkedéséről, megismerkedhetnek iskolánk működésével, programjaival.

Tanulmányi verseny:

Tanulásban akadályozott tanulóink minden évben tanulmányi versenyen vesznek részt, irodalom, nyelvtan, történelem, matematika és természetismeret tantárgyakból. A felkészülést pedagógus kollégák segítik. Értelmileg akadályozott tanulóink a Koncz Dezső komplex tanulmányi versenyen valamint szakképzős tanulóink a szakmai versenyeken vesznek részt. A felkészülést pedagógus kollégák segítik.

Föld napja:

A nap programjait a környezetvédelem, a környezettudatos életre nevelés hatja át. Gyerekeink játékos formában sajátítják el a környezet védelmének alapvető szabályait. A hulladék összegyűjtésének, szelektálásának fontossága, a környezet tisztasága mind fontos elemei a nap programjainak. A program a Fenntarthatósági témahét köré szerveződik.

Anyák napja:

Osztályszinten kerül megrendezésre, a gyerekek kisebb ajándékokkal, virággal és kedves műsorral készülnek az édesanyák napjára.

DÖK nap/Gyermeknap:

Az egyik legjobban várt napunk jótékony felajánlásokból, évközi programok bevételeiből kerül megszervezésre. Igyekszünk a gyerekek igényeinek legjobban megfelelő tevékenységeket megszervezni. Ugráló vár, sorversenyek, célba dobás, karaoke, zenés aerobik, lángos, fagyi és vattacukor evés és egyéb színes és változatos programok váltják egymást ezen a napon a gyerekek örömeire.

Nemzeti ünnepek:

Iskolánkban nemzeti ünnepeink minden évben méltó megemlékezésre kerülnek. Erősítjük nemzeti öntudatukat, magyarságukat. Tanulóink alkalomhoz illő dekorációt készítenek és szép ruhában jelennek meg az ünnepségeken. A Himnuszt mindig közösen énekeljük az ünnepségek során.

Osztálykirándulás:

A kirándulás osztálypénzből valósul meg egy-egy közeli helyszínen. Az iskola szerencsés fekvése megkönnyíti a kirándulás megszervezését, hiszen a közelünkben sok érdekes helyszín található, melyek változatos programokat kínálnak.

Témahetek:

Pénz7:

Tanulóinkat az életre készítjük fel, melyhez hozzátartozik a pénzkezelés, a pénzzel összefüggő tevékenységek ismerete. Ennek biztosítására csatlakoztunk 2017-ben az EMMI által meghirdetett országos programhoz. A témahetek során játékos formában, változatos feladatokon keresztül sajátítják el a gyerekek a pénz kezelését, a mindennapokban előforduló pénzügyi helyzetek megvalósítását. Játékos formában szereznek tapasztalatokat a bankok működéséről, bankkártya használatáról, pénzügyi tervezésről. megtakarítási lehetőségekről.

Fenntarthatósági témahét:

Környezetünk védelme és fenntartása alapvető kötelességünk. A fenntarthatóságra nevelés során szerepet kapnak a Földünket fenyegető veszélyek ismertetése, (globális felmelegedés, vízhiány, csökkenő energiakészlet, klímaváltozás) védelmüknek fontossága, takarékos használatuk kialakítása. Fontos a környezetvédő magatartás elsajátítása, szemlélet formálása. Erre gyermekkorban a legfogékonyabbak. Tudatosan törekszünk arra, hogy már alsó tagozaton megismerjék a téma fontosságát, és felfigyeljenek a személyes felelősségükre a környezetszennyezés megakadályozására.

A témahét során kerül megrendezésre a „Föld napja” – hoz kapcsolódó programjaink.

Digitális témahét:

Az életre való felkészítés napjainkban nem nélkülözheti a digitális kompetencia fejlesztését sem. Törekszünk arra, hogy tanulóink ismerjék a digitális eszközök működését, használatát, és a használatából eredő veszélyeket. Célunk, hogy a tanórán túl más tantárgyakra is terjesszék ki ismereteiket. Egyre fontosabb, hogy gyerekeink már kisiskolás korban elsajátítsák a digitális alapkészségeket, hiszen ez teszi lehetővé, hogy mind a hétköznapiak során, mind munkavállalóként a lehető legjobban kihasználják digitálizált világunk előnyeit.

4.5 A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

4.5.1 A pedagógusok alapvető feladatai

A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.

A gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakört betöltő neveléssel-oktatással lekötött munkaideje a teljes munkaideje ötven százalékáa.

Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidőn felüli részében a neveléssel-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lászson el.

A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.

Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.

Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.

A tudomására jutott hivatali titkot megőrizze.

A jogszabályokban meghatározott határidőkre megszerezze az előírt minősítéseket.

Az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők, partnerek előtt.

A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának, és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

Az egyéni fejlesztési tervek elkészítése az adott tanulmányi évre.

Gyógypedagógiai dokumentumok elemzése, értékelése, aktualizálása, pedagógiai jellemzés készítése.

4.5.2 A tanórai és a tanórán kívüli oktató - nevelő - fejlesztő munka, tanulásirányítás

Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása.

A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok).

Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra.

A motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon

Változatos szervezeti formák alkalmazása, a rendelkezésre álló digitális eszközök rendszeres használata a tanítási órákon

A tanulók életkorához, értelmi képességeihez és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.

A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása, ösztönzése a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon.

Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon.

A helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében.

A sajátos nevelési igényből fakadó hátrányok kompenzálása a megfelelő képességfejlesztő eljárások, terápiák alkalmazása.

Alapvető, a családban meg nem valósuló nevelési feladatok ellátása.

4.5.3 A tehetséges tanulók gondozása

Tanórai feladatok:

differentiált feladatokkal, változatos munkaformákkal mindig újabb kihívások elé állítani a tanulót, terhelés az egyéni optimum határáig, a gyengébb képességűek segítése feladatvállalások által.

Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére

Feladatok tanórán kívül:

- fejlesztő többletfeladatok,
- bevonás a tanulótársak munkájának ellenőrzésébe,
- egyéni fejlesztő eszközök, játékok biztosítása.
- szakköri tevékenység
- felkészítés a szakkör tematikája alapján,
- tematikán túli többlet biztosítása a tanuló igényének megfelelően,
- bemutatkozás az elért eredmények alapján,
- részvétel versenyeken, szemléken, fesztiválokon, kiállításokon

iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok önálló szervezése, segítség a szervezésben, lebonyolításában

- tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli tanulmányi, sport és kulturális versenyekre, vetélkedőkre, bemutatókra stb.

4.5.4 A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése

A gyermekvédelmi feladatok ellátása, együttműködés a gyermekvédelmi feladatokat ellátó szervekkel a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók érdekében.

A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók korrepetálása, segítése, mentorálása, felkészítése javító vagy osztályozó vizsgára, az eredményes középiskolai felvétel elősegítése.

4.5.5 A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása

Szabadidős programok szervezése iskolán kívül (pl. színház-, múzeumlátogatás, kirándulás, könyvtárlátogatás, kiállítások látogatása).

Szabadidős programok szervezése iskolán belül (pl. klubdelután, karácsonyi ünnepség).

Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.

Pályaorientációs programok.

A nevelők, gyerekek és szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő (közös) programok szervezése.

4.5.6 Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel

Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, részvétel a programokon.

Az iskolai diákönkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítség a programok szervezésében.

4.5.7 Munkafegyelem, a munkához való viszony

A munkaköri köteleességek teljesítése.

Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása a reggeli és az óráközi szünetekben.

Pontos adminisztrációs munka, a formai követelmények, a határidők betartása.

Az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.

4.5.8 Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében

Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.

Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.

Oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása.

Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.

4.5.9 Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés

Továbbképzéseken való részvétel.

A továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak.

4.5.10 Az iskolai munka feltételeinek javítása

Pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel.

Bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.

Az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése megvalósítása (innováció).

Az oktatáshoz kapcsolódó szemléltető eszközök tervezése, kivitelezése.

Az iskola épületének, helyiségeinek évszakhoz és alkalomhoz illő díszítése.

4.5.11 Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában

Részvétel az iskolai dokumentumok elkészítésében.

Részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában.

Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.

Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.

4.5.12 Aktív részvétel a tantestület életében

Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényeken.

A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.

Önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének; rendezvényeinek szervezésében.

4.5.13 Az iskola képvisellete

A szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése.

Részvétel a szülői szervezet által szervezett rendezvényeken.

Tudósítások közreadása az iskola életéről, eredményeiről a helyi és közösségi médiában.

Bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai és érdekképviselői szervezetek tevékenységébe.

A település rendezvényein, eseményein való részvétel.

Aktív részvétel, tisztségek vállalása a település társadalmi, kulturális, sport, stb. életében, civil szervezeteiben.

4.5.14 A vezetői feladatok ellátása

Vezetői feladatok vállalása a nevelőtestület szervezeti életében.

Az egyes vezetői feladatok (tervezés, szervezés, a végrehajtás irányítása, ellenőrzés, értékelés) ellátása.

A vezetőre bízott közösség formálása, az emberi kapcsolatok javítása.

4.5.15 Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal

A tanulók, a szülők és a kollégák személyiségének tiszteletben tartása.

Elfogadó, empátikus, jóindulatú hangnem és viselkedés a tanulók, a szülők és a kollégák felé.

Kellő figyelem, érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása).

Pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek.

Az iskola jó hírnevének megőrzése, ápolása.

4.5.16 Az osztályfőnöki munka tartalma

Az osztály egy gyermekközösség, melynek felnőtt vezetőre van szüksége, aki összefogja a közösséget, meghatározza alapvető szabályait, s ezek alapján fenntartja a fegyelmet, megőrzi a biztonságot. Az osztály az a közeg, amelyben a gyerekek önmagukról, a társadalomról, a világról meghatározó élményeket, értékeket kapnak. Ezek az információk fontos szerepet játszanak személyiségük formálásában.

Az osztályfőnöki munka komplex tevékenység, amely egyrészt az osztály tanulóinak differenciált személyiségfejlesztését, másrészt az osztály közösségének kialakítását, illetve annak fejlesztését is magába foglalja.

E munka jellemzően nagyfokú rugalmasságot, reflektivitást, kreativitást igényel, hiszen nincs –az osztályfőnöki tanmeneten kívül- olyan előírt tananyag, amely e tevékenység részleteit meghatározná. Az osztályfőnöki munka tartalma a mindennapok közvetlen nevelőmunkája több terület szintézise nyomán alakul ki. Részt alkotja a különböző értékrendek megismertetése, a kultúrahasztnálát megtanítása, a konfliktuskezelés módjainak megismertetése, mentálhigiénés szemléletmód alkalmazása, aktuális problémák kezelése és a gyermekvédelmi tevékenység is.

Az osztályfőnöki munka elengedhetetlen részét alkotják az úgynevezett koordinációs feladatok, mint a kapcsolattartás az osztályt tanító kollégákkal, olyan más szakemberekkel és szervezetekkel, amelyek a tanulók, vagy az osztályközösség fejlesztésében valamilyen módon részt vesznek. (egészségvédelem, gyermekvédelem, terápiás tevékenység) és nem utolsósorban a szülőkkel. Az osztályfőnöki munka eredményessége érdekében a pedagógus kapcsolatot tart

a tanítványai szüleivel, erősíti a családból származó pozitív nevelési hatásokat, megismeri a család viszonyulását az iskolához, a gyermekhez. Az osztályfőnöki munka kritikus pontja a torz családi nevelési minták és szokások ellensúlyozása, negatív társadalmi hatások kivédése.

Az osztályfőnök feladatkörébe tartoznak még olyan szervezési feladatok is, mint a tanulmányi és osztálykirándulások szervezése, szabadidős tevékenységek tervezése és lebonyolítása.

Az osztályfőnöki munka velejárója a jelentős ügyviteli, adminisztratív munka is, amely a dokumentumok naprakész vezetését, a tanulói hiányzások regisztrálását, az osztályozó értekezletekre való felkészülést, a félévi-évvégi értesítő, anyakönyv és bizonyítvány, valamint az egyéni fejlesztési tervek elkészítését jelenti.

A felső tagozaton folyó osztályfőnöki munkának kiemelt területe az egyéni és a csoportos pályaorientációs tevékenység. A pályaválasztási döntés megfelelő előkészítése érdekében, az 5-8. évfolyam tanulóinak önismereti, szakmaismereti és stratégiaalkotáshoz szükséges kompetenciáit fejleszti.

Intézményünkben minden 8. évfolyamos tanuló egyéni pályaválasztási tanácsadásban részesül. Az osztályfőnök nevelő munkáját az iskola pedagógiai programja, helyi tanterve és házirendje alapján végzi.

Az osztályfőnök feladatai

Megfelelő magaviseletű; az iskolai diák-önkormányzati munkában és az iskolai rendezvényeken aktív osztályközösséget alakít ki az osztályközösség megfelelő irányításával.

Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket.

Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítást és elfogadását.

Az életkornak megfelelő ember és társadalomismeretek nyújtásával elősegíti a tanuló szocializálódási folyamatát, természeti és társadalmi környezetébe való beilleszkedését.

Segíti a tanulót kapcsolat és viszonyrendszereinek felismerésében, értékes és hasznos kapcsolatok kialakítására és ápolására neveli.

Tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl. osztálykirándulás, túra, színház-, múzeumlátogatás) szervez.

Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.

Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.

Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel, gyámjával, a nevelőszülőkkel és a lakásotthon nevelőivel.

Rendszeres kapcsolatot tart együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel.

Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.

A bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal értesíti.

Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló további lehetőségeiről.

A szülők figyelmét felhívja a szociális és egyéb juttatásokra.

A szülők tájékoztatására szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez.

Fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.

Az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, szükség esetén a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal.

Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.

Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről.

Az iskolaorvos és a védőnő bevonásával, figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket.(pl. tartós betegségek, fogyatékoságok, gyógyszerérzékenység).

Minden hó végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.

Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.

Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérettel történő elismerésére.

A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót, először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti. A szabálysértésekről feljegyzést készít, többszöri vagy súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.

Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, a mulasztásokat a KRÉTA E - naplóban havonként összesíti. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.

A tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra előre felkészül.

Segíti és ösztönzi a tanulók középiskolai továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel.

A nyolcadik évfolyamban a szülők döntése alapján ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat.

Elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervezetét.

Elkészíti félévkor és év végén az osztálystatisztikákat és ezekhez kapcsolódó elemzéseket.

Betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben.

Kitölti és vezeti az E - naplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat, és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról.

Vezeti a tanulói adatokat, bejegyzéseket, feljegyzéseket, záradékokat, ami alapján a Kréta program a tanév során generálja a törzslapokat és bizonyítványokat.

Tanév közben havonta ellenőrzi az E - napló vezetését (érdemjegyek, egyéb beírások, szülői aláírások) és hóvégén nyomtatott dokumentum formájában tájékoztatja a szülőket.

Figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét.

4.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.

Munkánk során kiemelten kezeljük

a sajátos nevelési igényű;

a kiemelten tehetséges;

a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztését.

Sajátos nevelési igényű tanulók

Iskoláinkban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulótól külön, szegregált formában történik.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a hatályos rendelet irányelve alapján szervezzük meg.

A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl– rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztéséhez biztosított feltételek:

- különböző szakokon végzett gyógypedagógus végzettségű pedagógusok alkalmazása minden sérüléstípushoz igazodva,
- az Irányelvek figyelembevételével készített tanterv adaptálása,
- a fogyatékoság típusának megfelelő tankönyvek, tanulási segédletek,
- a tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás,
- a fogyatékoság típusának megfelelő értékelési formák alkalmazása,
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök,
- képesség- ,készségfejlesztő játékok, eszközök,
- IKT eszközök
- digitális tananyagok
- szoros kapcsolat a térség óvodáival, intézményeivel, pedagógiai szakszolgálattal, és gyermekjóléti szolgálattal
- egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;
- a szülőkkel való együttműködés;
- családlátogatások
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.

A tehetség, a képességek kibontakoztatását az alábbi tevékenységek segítik:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a tehetséggondozó, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;
- iskolai és iskolán kívüli versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.);
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola minden eszközének egyéni vagy csoportos használata;
- továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások).

A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációját segítő tevékenységek

- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola minden eszközének egyéni vagy csoportos használata;
- továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- a szülőkkel való együttműködés;
- családlátogatások
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladataink

A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység átfogja az iskolai élet egészét azzal a céllal, hogy biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, védő-óvó intézkedést kezdeményezhet rászorulóik érdekében, kísérelje figyelemmel a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű gyermekek sorsát.

A 2011. évi CXC törvény a Nemzeti köznevelésről 69. § (2)/f szakasza előírja a köznevelési intézmények számára a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásának kötelezettségét.

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat az osztályfőnök látja el egyeztetve az osztályban tanító pedagógusokkal.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős segíti az iskola pedagógusainak gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos legfőbb teendők:

- a pedagógusok, szülők vagy tanulók jelzése, a velük folytatott beszélgetés alapján megismert veszélyeztetett tanulóknál – a veszélyeztető okok feltárása érdekében – esetmegbeszélést kezdeményez a szakemberekkel,
- gyermekbántalmazás vélelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az igazgató értesítse a gyermekjóléti szolgálatot,
- a gyermekjóléti szolgálat felkérésére részt vesz az esetmegbeszéléseken,

- a tanuló anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi, hogy az iskola igazgatója indítson eljárást a tanuló lakó-, illetve ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása, szükség esetén a támogatás természetbeni ellátás formájában történő nyújtása érdekében,
- az iskolában a tanulók és a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények (pl. gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, drogambulancia, ifjúsági lelkisegély telefon, gyermekek átmeneti otthona stb.) címét, illetve telefonszámát,
- az iskola nevelési programja, gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatai keretében egészségnevelési, ennek részeként kábítószer-ellenes program kidolgozásának segítése, végrehajtásának figyelemmel kísérése; szükség esetén intézkedés megtételének kezdeményezése az iskola igazgatójánál, tájékoztatás nyújtása a tanulók, a szülők és a pedagógusok részére.

4.7 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére az iskolában diákönkormányzat működik. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott pedagógus segíti.

A DÖK működése a tanulók sajátos nevelési igényéből adódóan korlátozott.

A diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon.

A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő kérdésekre terjed ki.

A diákönkormányzat a tanulói érdekképviseleten túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:

- tanulói ügyelet
- sportélet;
- kulturális, szabadidős programok szervezése;
- a tanulók tájékoztatása.

A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a házirend elfogadása előtt,

- a fegyelmi eljárás során.

A diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzatot segítő tanár képviseli.

4.8 Az iskolai élet résztvevőinek - szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnereinek kapcsolattartási formái

4.8.1 Az iskola közösségeinek együttműködése

Az iskolavezetés és a nevelőtestület együttműködése

A nevelőtestület különböző közösségeinek együttműködése, a tagintézmény vezető segítségével a munkaközösség vezetők, illetve a választott képviselők útján valósul meg.

Az együttműködés fórumai:

- az igazgatóság ülései,
- az iskolavezetőség ülései,
- a különböző értekezletek,
- megbeszélések.

Az igazgatóság az aktuális feladatokról az elhelyezett hirdető táblán, valamint írásbeli tájékoztatókon keresztül értesíti a nevelőket.

Az iskolavezetés tagjai kötelesek:

- az iskolavezetőség ülései után tájékoztatni az irányításuk alá tartozó pedagógusokat az ülés döntéseiről, határozatairól,
- az irányításuk alá tartozó pedagógusok kérdéseit, véleményét, javaslatait közvetíteni az igazgatóság, az iskolavezetőség felé.

A nevelők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg vagy munkaköri vezetőjük, illetve választott képviselőik útján közölhetik az igazgatósággal, az iskola vezetésével.

A szakmai munkaközösségek együttműködése

Az iskolában tevékenykedő szakmai munkaközösségek folyamatos együttműködéséért és kapcsolattartásáért a szakmai munkaközösségek vezetői felelősek.

A szakmai munkaközösségek vezetői a munkaközösség éves munkatervének összeállítása előtt közös megbeszélésen egyeztetik az adott tanévre tervezett feladataikat különös tekintettel a szakmai munka alábbi területeire:

- a munkaközösségen belül tervezett ellenőrzések és értékelések,

- iskolán belül szervezett bemutató órák, továbbképzések,
- a tanulók számára szervezett pályázatok tanulmányi, kulturális és sportversenyek.

A szakmai munkaközösségek vezetői az iskolavezetőség ülésein rendszeresen tájékoztatják egymást a munkaközösségek tevékenységéről, aktuális feladatairól, a munkaközösségeken belüli ellenőrzések, értékelések eredményeiről.

A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról a tagintézmény vezetője, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, írásban illetve az e – naplón keresztül) tájékoztatják.

A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított jogaiknak az érvényesítése érdekében kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat – szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik által – az iskola igazgatóságához, az osztályfőnökükhöz, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz fordulhatnak.

A nevelők és a szülők kapcsolattartása és együttműködése

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról a tagintézmény vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein, illetve írásbeli tájékoztatás formájában.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

Egyéni megbeszélések

Feladata a szülők tájékoztatása gyermekük iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről; segítségnyújtás a szülőknek a gyermek neveléséhez; valamint az együttes, összehangolt pedagógiai tevékenység kialakítása a szülő és a pedagógus között.

Szülői értekezlet

Feladata: szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása, - a szülők tájékoztatása:

- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,

a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről, az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról, a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

Fogadó óra

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal.

Családlátogatás

Feladata, a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében

Nyílt tanítási nap (igény szerint)

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

Írásbeli tájékoztató

Célja a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

A szülői értekezletek, a fogadó órák, és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg. Iskolánk speciális helyzetéből adódóan a fogadó órák alkalmazkodnak a szülők igényeihez.

A szülők a tanulók és a saját – a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított – jogaiknak az érvényesítése érdekében szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján az iskola igazgatóságához, az adott ügyben érintett gyermek osztályfőnökéhez, az iskola nevelőéhez, a diákönkormányzathoz fordulhatnak.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.

Az iskola pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) joga van megismernie.

A pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, illetve a házirend egy-egy példánya a következő helyeken tekinthető meg:

- az iskola honlapján;
- az iskola irattárában;
- az iskola nevelői szobáiban;
- az iskola igazgatójánál.

4.8.2 Az iskola vezetésének és közösségeinek külső kapcsolatai, együttműködése iskolán kívüli intézményekkel

Az iskolai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az iskola igazgatóságának állandó munkakapcsolatban kell állnia a következő intézményekkel:

- Az intézmény fenntartójával: Tamási Tankerületi Központ
- A területileg illetékes és egyéb érintett önkormányzatokkal, az önkormányzati képviselőtestülettel és polgármesteri hivatallal.
- A helyi oktatási intézmények vezetőivel és tantestületeivel.
- A területileg illetékes Pedagógiai Szakszolgálattal.
- Az illetékes Pedagógiai Oktatási Központokkal.
- A gyógypedagógus-képzésben résztvevő felsőoktatási intézményekkel.

A munkakapcsolat megszervezéséért, irányításáért az igazgató és a tagintézmény vezetői a felelősök.

Az eredményes oktató- és nevelőmunka érdekében az iskola rendszeres munkakapcsolatot tart fenn az alábbi helyi és regionális intézményekkel, szervezetekkel, vállalkozókkal:

- Kisebbségi Önkormányzat,
- Az alábbi egyházak helyi gyülekezeteivel: Római Katolikus Egyház, Evangélikus Egyház, Református Egyház,
- Helyi vállalkozók,
- Iskolarendőr,
- helyi Művelődési Ház.
- Civil egyesületek, pl.: CSIPSZ

A munkakapcsolat megszervezéséért, felügyeletéért az igazgató és tagintézmény vezetői a felelősök. Az egyes intézményekkel, szervezetekkel való kapcsolattartás rendjét az iskola éves munkaterve rögzíti.

A tanulók egészségi állapotának megóvásáért az iskola igazgatósága rendszeres kapcsolatot tart

fenn az iskolaorvossal, fogorvossal és a védőnővel, és segítségükkel megszervezi a tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatát.

A tanulók veszélyeztetettségének megelőzése, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok eredményesebb ellátása érdekében az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi felelőse vagy a tanuló osztályfőnöke rendszeres kapcsolatot tart fenn az érintett családsegítő központokkal és lakásotthonokkal, különböző fogyatékoságokat vizsgáló Vármegyei és Országos Pedagógiai Szakszolgálatokkal.

4.9 A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei és az alkalmassági vizsga szabályai

Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:

- osztályozó-,
- pótló és javító vizsga,
- különbözeti vizsga.

A 20/2012. EMMI rendelet (VIII.31.) 64. § értelmében, osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve,
- engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.

A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 65-73.§ előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.

A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szüleivel osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja, helyét közölni kell, javítóvizsga esetén a tanév végén (bizonyítványosztáskor) közölni kell.

Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit az iskola helyi tantervében (a kerettantervben) szereplő követelmények alapján a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve a szaktanárok állapítják meg.

Az értékelés a tanév során alkalmazott elvek szerint történik.

A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli és/vagy szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

TANTÁRGY	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
	VIZSGA		
ALSÓ TAGOZAT			
Magyar nyelv és irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI		
Etika/Hit és erkölcsstan		SZÓBELI	
Környezetismeret	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Ének-zene			GYAKORLATI
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Technika és tervezés			GYAKORLATI
Testnevelés			GYAKORLATI
Digitális kultúra			GYAKORLATI

TANTÁRGY	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
	VIZSGA		
FELSŐ TAGOZAT			
Magyar nyelv és irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelv		SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI		
Etika/Hit és erkölcsstan		SZÓBELI	
Történelem	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Természettudomány	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Állampolgári ismeretek		SZÓBELI	
Ének-zene			GYAKORLATI
Hon- és népismeret		SZÓBELI	
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Digitális kultúra			GYAKORLATI
Technika és tervezés			GYAKORLATI
Testnevelés			GYAKORLATI

TANTÁRGY	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
	VIZSGA		
SZAKISKOLA ELŐKÉSZÍTŐ			
Magyar nyelv és irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI		
Természetismeret	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Állampolgári ismeretek	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelv		SZÓBELI	
Pályaorientáció		SZÓBELI	
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Digitális kultúra			GYAKORLATI
Szakmai alapozó ismeretek		SZÓBELI	
Testnevelés			GYAKORLATI

TANTÁRGY	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
	VIZSGA		
KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA			
Kommunikáció	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Számolás-mérés	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Állampolgári ismeretek	ÍRÁSBELI		
Életvitel és gyakorlat		SZÓBELI	
Környezet-egészségvédelem és		SZÓBELI	
Digitális kultúra			GYAKORLATI
Ábrázolás alakítás			GYAKORLATI
Ének-zene			GYAKORLATI
Testnevelés			GYAKORLATI
Gyakorlati képzés előkészítése			
Készségfejlesztő (gyakorlati) –			GYAKORLATI

TANTÁRGY	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
	VIZSGA		
ÉRTELMILEG AKADÁLYOZOTTAK			
Kommunikáció		SZÓBELI	
Számolás-mérés	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Olvasás – írás	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Környezetismeret	ÍRÁSBELI		
Állampolgári ismeretek		SZÓBELI	
Hon és népismeret		SZÓBELI	
Etika		SZÓBELI	
Játékra nevelés			GYAKORLATI
Önkiszolgálás			GYAKORLATI
Ábrázolás alakítás			GYAKORLATI
Ének - zene			GYAKORLATI
Életvitel és gyakorlat			GYAKORLATI
Mozgásnevelés			GYAKORLATI
Testnevelés			GYAKORLATI
Digitális kultúra			GYAKORLATI

4.10 Az iskolába jelentkező tanulók felvételének, és átvételének elvei

Intézményünk vármegyei beiskolázású, de igény esetén más megyéből is fogadunk tanulókat. A tanulók minden esetben az illetékes Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleménye alapján kerülhetnek felvételre.

Minden jelentkező egyéni elbírálás alapján, személyes elbeszélgetés után kerül felvételre, figyelembe véve a sajátos nevelési igény típusát, a csoport tanulólétszámát és tanulóösszetételét.

Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.

Új tanulók beiratkozásakor be kell mutatni:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát;
- a szülő személyi igazolványát;

a gyermek lakcímkártyáját;

TAJ kártyáját

a gyermek egészségügyi könyvét

a szakértői bizottság érvényes szakvéleményét;

az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;

ha van, az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot iskolaváltoztatási lapot.

Az iskola a tanulók átvételéről a szülő írásbeli kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az intézmény vezetője egyéni elbírálás alapján dönt.

Az iskolába beadott felvételi kérelmeket **a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben** meghatározott sorrendben kell teljesíteni.

A szakiskolába történő jelentkezés rendjéről és a felvételi eljárás szabályairól a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 13. alpontja rendelkezik.

4.11 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegély-nyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.
- teendők közlekedési baleset esetén,

- segítségnyújtás baleseteknél;
- a mentőszolgálat felépítése és működése;
- a mentők hívásának helyes módja;
- valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják, a helyi tantervben szereplő tantárgyak:

- Természettudományok/ Környezetismeret
- Testnevelés/ Mozgásnevelés
- Osztályfőnöki óra
- Munkavállalói ismeretek
- Munka- és balesetvédelem
- Társadalmi ismeretek/Állampolgári ismertek
- Életvitel és gyakorlat/Technika és tervezés
- Kommunikáció

Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- szakkörök
- évente egy-két egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó projektnap (egészségnap) szervezése az alsó, felső tagozatos és szakiskolás tanulók számára.

5 HELYI TANTERV

5.1 A választott kerettanterv, az iskolában tanított kötelező és nem kötelező (választható) tantárgyak és óraszámok (óraterv)

Helyi tantervünk alapja a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet, a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei alapján az oktatásért felelős miniszter által kiadott, az Oktatási Hivatal honlapján közzétett Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához:

Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához

- [Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam](#)
- [Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5-8. évfolyam](#)

Kerettanterv a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára

- [Kerettanterv a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyam](#)

Kerettantervek a szakiskolák számára

- [Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola kötelező 9/E előkészítő évfolyamának kerettanterve](#)
- [Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók két évfolyamos szakiskolai szakmai oktatásához, képzéséhez alkalmazandó 9–10. évfolyamos közismereti kerettanterv](#)

Kerettantervek a készségfejlesztő iskolák számára

- [A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9–10. évfolyamának közismereti kerettanterve](#)
- [Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 11–12. évfolyamának közismereti kerettanterve](#)

A tantervi adaptációk elérhetők az alábbi linken:

https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok

Kötelező tantárgyak és óraszámok az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára

Érvényes: 2020. 09. 01-től

Székhely, Móra Tagintézmény:

Kötelező tantárgyak és óraszámok 1–4. évfolyam:

Szabadon tervezhető órakeret évfolyamonként 2 óra, melynek beépítése + jellel van jelölve.

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7 +1	7 +1	6 +1	7+1
Matematika	4 + 1	4 +1	3+1	4 +1
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Heti órakeret	24	24	24	25

A szabadon felhasználható órakeret tervezése

1-4. évfolyamok:

Magyar nyelv és irodalom, és Matematika tantárgyak heti óraszámát növeltük 1-1 órával.

Indoklás:

Alapkészségek fejlesztése, elmélyítése. Jártasság készség kialakítása. Alkalmazási, gyakorlati lehetőség biztosítása. Az ismeretek rendszerezése, megszilárdítása.

Székhely:

Kötelező tantárgyak és óraszámok 5-8 évfolyam:

Szabadon tervezhető órakeret évfolyamonként 2 óra, melynek beépítése + jellel van jelölve.

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
	Heti óraszám		Heti óraszám	
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	4+1	4+1
Idegen nyelv	-	-	2	2
Matematika	4	4	4	4
Etika	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	1

Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természettudomány	2	3	5	5
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Digitális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1+1	1+1	1+1	1+1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	1	1
Heti órakeret	28	28	30	30

A szabadon felhasználható órakeret tervezése

5-8. évfolyamok:

Magyar nyelv és irodalom, és Technika és tervezés heti óraszámát növeltük 1-1 órával.

Indoklás:

Magyar nyelv és irodalom:

Alapkészségek fejlesztése, elmélyítése. Jártasság készség kialakítása. Alkalmazási, gyakorlási lehetőség biztosítása. Az ismeretek rendszerezése, megszilárdítása. Alkalmazható tudás megszerzése.

Technika és tervezés:

A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése, a problémafelismerő és megoldó, a tervező, alakító, konstruáló képesség fejlesztése, a kíváncsiság, motiváltság ébrentartása.

Pontosabb, tudatosabb eligazodás elősegítése a technika, a társadalom és a munka világában.

Móra Tagintézmény

Óraszámok az enyhén értelmi fogyatékos tanulók felső tagozata (5-8. évfolyam) számára

Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	4+1	4+1
Német nyelv	-	-	2	2
Matematika	4+1	4+1	4+1	4+1
Etika	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	1
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1
Természettudomány	2	3	5	5
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Digitális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1

Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés /Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
<i>Összesen:</i>	28	28	30	30
Rehabilitációs órák	3	3	4	4
Összes órák száma:	31	31	34	34

A rendelkezésre álló szabadon tervezhető órakeret felhasználása évfolyamonként:

5-8 évfolyam: Magyar nyelv és irodalom: a heti 4 alapóraszámot 1 órával növeljük. Célja: az anyanyelvi kommunikációhoz szükséges képességek kialakítása, illetve fejlesztése, valamint az ehhez elengedhetetlen ismeretek elsajátíttatása, további gyakorlási lehetőség biztosítása.

5-8. évfolyam: Matematika: a heti 4 alapóraszámot 1 órával növeljük.

Célja: A matematikai, gondolkodási kompetenciák további fejlesztése, ehhez többletidő biztosítása.

Berkes Tagintézmény:

Kötelező tantárgyak és óraszámok 1–4. évfolyam:

Szabadon tervezhető órakeret évfolyamonként 2 óra, melynek beépítése + jellel van jelölve.

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	7
Matematika	4	4	3	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1+2	1+2	1+2	1+2
Testnevelés	5	5	5	5
Heti órakeret	24	24	24	25

A szabadon felhasználható órakeret tervezése

1-4. évfolyamok:

Technika és tervezés tantárgy heti óraszámát növeltük 2 órával.

Indoklás:

Alapképességek fejlesztése, elmélyítése. Jártasság készség kialakítása. Alkalmazási, gyakorlási lehetőség biztosítása. Az ismeretek rendszerezése, megszilárdítása.

Kötelező tantárgyak és óraszámok 5-8 évfolyam:

Szabadon tervezhető órakeret évfolyamonként 2 óra, melynek beépítése + jellel van jelölve.

Tantárgyak	5.	6.	7.	8.
	évfolyam	évfolyam	évfolyam	évfolyam
	Heti óraszám		Heti óraszám	
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Idegen nyelv	-	-	2	2
Matematika	4	4	4	4
Etika	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	1
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természettudomány	2	3	5	5
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Digitális kultúra	1+1	1+1	1+1	1+1
Technika és tervezés	1+1	1+1	1+1	1+1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	1	1
Heti órakeret	28	28	30	30

A szabadon felhasználható órakeret tervezése

5-8. évfolyamok:

Digitális kultúra, és Technika és tervezés heti óraszámát növeltük 1-1 órával.

Indoklás:

Digitális kultúra:

Alapkészségek fejlesztése, elmélyítése. Jártasság készség kialakítása. Alkalmazási, gyakorlati lehetőség biztosítása. Az ismeretek rendszerezése, megszilárdítása. Alkalmazható tudás megszerzése.

Technika és tervezés:

A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése, a problémafelismerő és megoldó, a tervező, alakító, konstruáló képesség fejlesztése, a kíváncsiság, motiváltság ébrentartása.

Pontosabb, tudatosabb eligazodás elősegítése a technika, a társadalom és a munka világában.

Kötelező tantárgyak és óraszámok a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára

1–8. évfolyam

Érvényes: 2020. 09. 01-től

Székhely:

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2+1	2+1	3+1	3+1	4+1	4+1	2+1	2+1
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2+1	2+1	2+1	2+1	3+1	3+1	3+1	3+1
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
	Etika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alkotás (Vizuális kultúra)	3	3	2	2	2	2	2	2
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés	Mozgásnevelés (Testnevelés)	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2	2	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2	2+1	2+1	2+1	3	3
	Játékra nevelés	2	2	2	2	-	-	-	-
Összesen		24	24	24	25	28	28	30	30

A szabadon felhasználható órakeret tervezése

1-8. évfolyamok:

Olvasás-írás, Számolás – mérés tantárgyak heti óraszámát növeltük 1-1 órával.

4., 5., 6. évfolyamok:

Életvitel és gyakorlat tantárgy további 1 óra.

Indoklás:

Az olvasás-írás elsajátításához és gyakorlásához szükséges alapkészségek és a fogalmi gondolkodás fejlesztése, a kommunikációs képesség, a grafomotorika és az artikuláció fejlesztése. Az elsajátított olvasási technikával alakuljanak ki olyan képességek, amelyek hozzásegítik a tanulót a kommunikációs eszközök használatához, a mindennapi életbe való beilleszkedéshez.

Az életvitel és gyakorlat tantárgy célja fejleszteni a tanuló manuális képességeit, finommotorikáját és mozgáskoordinációját úgy, hogy tevékenysége során az eszközök használata váljon célirányossá, alakuljon ki elemi munkavégző képessége.

Móra Tagintézmény:

Óraszámok középhelyesen értelmi fogyatékos tanulók 1–8. évfolyam számára a szabadon tervezhető órakeret felhasználásával

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2+1	2+1	3+1	3+1	4+1	4+1	2+1	2+1
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2+1	2+1	2+1	2+1	3+1	3+1	3+1	3+1
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
	Etika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természet-tudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1+1	1+1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alakítás (Vizuális kultúra)	3	3	2	2	2	2	2	2
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés	Mozgásnevelés (Testnevelés)	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5

	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2	2	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2	2	2	2	3	3
	Játékra nevelés	2	2	2	2	-	-	-	-
Összesen		24	24	24	25	28	28	30	30

A rendelkezésre álló **szabaddon tervezhető órakeret felhasználása évfolyamonként:**

1-8. évfolyam:

Olvasás-írás heti alapóraszámait 1 órával növeljük. Célja: az alapkészségek gyakorlásának biztosítása.

Számolás-mérés: heti alapóraszámait 1 órával növeljük. Célja: az alapkészségek gyakorlásának biztosítása.

Környezetismeret: heti alapóraszámait 1 órával növeljük az 5-6. évfolyamon. Célja: bővíteni a tanuló meglévő ismereteit élő és élettelen környezetünk jelenségeiről, megfigyelések alapján következtetések levonása, tapasztalatok hasznosítása a környezet megóvása érdekében.

Berkes Tagintézmény:

Kötelező tantárgyak és óraszámok a középátlagos értelmi fogyatékos tanulók számára

1–8. évfolyam

Érvényes: 2020. 09. 01-től

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2+1	2+1	3+1	3+1	4+1	4+1	2+1	2+1
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2+1	2+1	2+1	2+1	3+1	3+1	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
	Etika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1	1	2	2
	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2

Művészetek	Ábrázolás- alakítás (Vizuális kultúra)	3	3	2	2	2	2	2	2
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés	Mozgásnevelés (Testnevelés)	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2	2	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2	2+1	2+1	2+1	3+1	3+1
	Játékra nevelés	2	2	2	2	-	-	-	-
Szabadon tervezhető órakeret		2	2	2	3	3	3	2	2
Összesen		24	24	24	25	28	28	30	30

A szabadon felhasználható órakeret tervezése

1-8. évfolyamok:

Olvasás-írás, Számolás – mérés tantárgyak heti óraszámát növeltük 1-1 órával.

4., 5., 6. évfolyamok:

Életvitel és gyakorlat tantárgy további 1 óra.

Indoklás:

Az olvasás-írás elsajátításához és gyakorlásához szükséges alapkészségek és a fogalmi gondolkodás fejlesztése, a kommunikációs képesség, a grafomotorika és az artikuláció fejlesztése. Az elsajátított olvasási technikával alakuljanak ki olyan képességek, amelyek hozzásegítik a tanulót a kommunikációs eszközök használatához, a mindennapi életbe való beilleszkedéshez.

Az életvitel és gyakorlat tantárgy célja fejleszteni a tanuló manuális képességeit, finommotorikáját és mozgáskoordinációját úgy, hogy tevékenysége során az eszközök használata váljon célirányossá, alakuljon ki elemi munkavégző képessége.

**Kötelező tantárgyak és óraszámok az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kötelező
kilencedik előkészítő évfolyama számára**

Székhely:

Érvényes: 2020. 09. 01-től

Szabadon tervezhető órakeret 3 óra, melynek beépítése + jellel van jelölve.

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	180
Idegen nyelv	Idegen nyelv	2	72
Matematika	Matematika	5	180
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1	36
Természettudomány és földrajz	Természettudomány	3	108
Művészetek	Vizuális kultúra	2	72
Technológia	Digitális kultúra	2	72
Egyéb	Pályaorientáció	1	36
	Szakmai alapozó ismeretek	4 +3	252
Testnevelés	Testnevelés	5	180
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	36
Összesen		34	1224

A szabadon felhasználható órakeret tervezése:

Szakmai alapozó ismeretek tantárgy heti óraszámát növeltük 3 órával.

Indoklás: Cél a választott szakmák munkakörülményeinek, a munkahelyek szerkezetének, az álláslehetőségeknek, a különböző szakmacsoportoknak, foglalkozásoknak, tevékenységformáknak a megismertetése. Gyakorlatorientált, általános szakmai ismeretek nyújtása.

Berkes Tagintézmény:

Érvényes: 2020. 09. 01-től

Szabadon tervezhető órakeret 3 óra, melynek beépítése + jellel van jelölve.

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám 9.	Heti óraszám 10.	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	5	360
Idegen nyelv	Idegen nyelv	2	2	144
Matematika	Matematika	5	5	360
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1+1	1+1	72

Természettudomány és földrajz	Természettudomány	3	3	216
Művészetek	Vizuális kultúra	2	2	144
Technológia	Digitális kultúra	2	2	144
Egyéb	Pályaorientáció	1+1	1+1	72
	Szakmai alapozó ismeretek	4 +1	4 +1	288
Testnevelés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	1	72
Összesen		34	34	2448

A szabadon felhasználható órakeret tervezése:

Szakmai alapozó ismeretek, Pályaorientáció, Állampolgári ismeretek tantárgy heti óraszámát növeltük 1-1-1 órával.

Indoklás: Cél a választott szakmák munkakörülményeinek, a munkahelyek szerkezetének, az álláslehetőségeknek, a különböző szakmacsoportoknak, foglalkozásoknak, tevékenységformáknak a megismertetése. Gyakorlatorientált, általános szakmai ismeretek nyújtása.

Kötelező tantárgyak és óraszámok az enyhe értelmi fogyatékos tanulók két évfolyamos szakképző évfolyamai számára

Érvényes: 2020. 09. 01-től

Szabadon tervezhető közismereti órakeret 1 óra, melynek beépítése + jellel van jelölve.

Szabadon tervezhető szakmai elmélet és gyakorlati órakeret 2 óra, melynek beépítése + jellel van jelölve.

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9–10. évfolyam (átlag heti időkeret)	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1+1	142
Matematika	Matematika	2	142
Technológia	Digitális kultúra	1	71
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	355
	Osztályfőnöki (közösségi nevelés)	1	71
Közismeret összesen		11	781
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		21+2	1633
Összefüggő szakmai gyakorlat		70	70

Az éves óraszám megadásánál 9. évfolyamon 36 héttel, 10. évfolyamon 35 héttel számolunk.

A szabadon felhasználható órakeret tervezése:

A közismereti órák közül a Magyar nyelv és irodalom tantárgy heti óraszámát növeltük 1 órával. A szakmai órák számát 2 órával emeltük, melyet a szakmák kerettantervének részletezünk.

Indoklás: Felkészíteni a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra, a munkaerőpiacon való eredményes részvételre, a sikeres munkaerő-piaci és társadalmi integrációra.

Cél: támogatni a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítását és a sikeres szakmai vizsgára való felkészülést.

Kerti munkás részsakképesítés óraterve
(4 0812 17 05 kertész részsakmája)

Szakmajegyzékhez kapcsolódó részsakma.

Érvényes: 2020. 09. 01-től

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámát évfolyamonként szabadsávval, mely + jellel van jelölve.

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10961-16 Kertészeti alapismeretek	Növénytani ismeretek	2		70	2	
	Termesztési ismeretek gyakorlat		5			5
	Műszaki alapismeretek	2				
	Műszaki alapismeretek gyakorlat		4			5
10962-16 Kertészeti munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	2				2
11024-16 Kerti munkák	Kerti munkák	2				2+1
	Kerti munkák gyakorlat		4+2			
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	15			7
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A kerti munkák gyakorlat óraszámát 9. évfolyamban 2 órával növeltük.

A kerti munkák elmélet és kerti munkák gyakorlat óraszámát 10. évfolyamban 1 órával növeltük.

Indoklás: A fent említett tantárgyak a szakmai vizsga részét képezik, ezért szükségesnek tartjuk a felkészüléshez a folyamatos ismétlést.

Parkgondozó részszakképesítés óraterve
(5 0812 17 06 kertész technikus részszakmája)

Szakmajegyzékhez kapcsolódó részzakma.

Érvényes: 2020. 09. 01-től

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámát évfolyamonként szabadsávval, mely + jellel van jelölve.

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám					
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati	
10961-16 Kertészeti alapismeretek	Növénytan	2		70	2		
	Termesztési ismeretek	1			1		
	Termesztési ismeretek gyakorlat		2			4	
	Műszaki alapismeretek	1					
	Műszaki alapismeretek gyakorlat		2			2	
10962-16 Kertészeti munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	1				+1	
11070-16 Növényismeret	Növényismeret	1				2	
	Növényismeret gyakorlat		3				4
11069-16 Kertfenntartás	Kertfenntartás	1				+1	
	Kertfenntartás gyakorlat		4+2				4
	Kertfenntartás műszaki ismeretei	1					
	Kertfenntartás műszaki ismeretei gyakorlat		2			2	
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	15		7	16	
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23		

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A kertfenntartás gyakorlat óraszámát 9. osztályban 2 órával növeltük,10. osztályban kertfenntartás elmélet és munkavállalói elmélet órákat iktattunk be.

Indoklás: A fent említett tantárgyak a szakmai vizsga részét képezik, ezért szükségesnek tartjuk a felkészüléshez a folyamatos ismétlést.

Lakástextil készítő részszakképesítés óraterve

(4 0723 16 03 divatszabó részszakmája)

Szakmajegyzékhez kapcsolódó részzakma.

Érvényes: 2020. 09. 01-től

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszama évfolyamonként szabadsávval, mely + jellel van jelölve.

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10113-12 Ruhaipari anyagvizsgálatok	Ruhaipari anyag- és áruismeret	4		70	2	
	Anyagvizsgálatok gyakorlat		7+1			6+1
10118-12 Lakástextíliák készítése	Lakástextíliák gyártástechnológia	3			4	
	Lakástextíliák készítése gyakorlat		7+1			9+1
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		7	16			6
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A lakástextíliák készítése gyakorlat tantárgy és az anyagvizsgálatok gyakorlat tantárgy óraszámát 9. évfolyamon és 10. évfolyamon 1 órával növeltük.

Indoklás: A fent említett tantárgyak a szakmai vizsga részét képezik, ezért szükségesnek tartjuk a felkészüléshez a folyamatos ismétlést.

Textiltermék összeállító részsakképesítés óraterve

Szakmajegyzékhez kapcsolódó részsakma.

Érvényes: 2020. 09. 01-től

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámát évfolyamonként szabadsávval, mely + jellel van jelölve.

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10113-12 Ruhaipari anyagvizsgálatok	Ruhaipari anyag- és áruismeret	2		70	1	
	Anyagvizsgálatok gyakorlat		2+2			
10114-12 Ruhaipari gyártmánytervezés	Ruhaipari gyártás-előkészítés	1			1	
	Szakrajz	2			2	
	Szakrajz gyakorlat		4			4
10115-12 Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek készítése	2			2	
	Textiltermékek készítése gyakorlat		8			11+2
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		7	16			6
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

Az anyagvizsgálatok gyakorlat tantárgy óraszámát 9. évfolyamban 2 órával növeltük.

A textiltermékek összeállítása gyakorlat tantárgy óraszámát 10. évfolyamban 2 órával növeltük.

Indoklás: A fent említett tantárgyak a szakmai vizsga részét képezik, ezért szükségesnek tartjuk a felkészüléshez a folyamatos ismétlést.

Családellátó szakmai képzés óraterve

A programkövetelmény azonosító száma: 08883001.

Érvényes: 2020. 09. 01-től

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámát évfolyamonként szabadsávval.

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
11033-12 Család- és háztartásellátás	Élelmiszerek, táplálkozási, ételkészítési alapismeretek	2		70	2	
	Családellátás, -gondozás	2			2+1	
	Lakókörnyezet kialakítás	1+1			1+1	
	Család- és háztartás-ellátási gyakorlat		16+1			16
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám	6	17			7	16
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A lakókörnyezet kialakítás elmélet óraszámát 9. és 10. évfolyamon 1 órával, a családe ellátás, gondozás elmélet tantárgy óraszámát 10. évfolyamon 1 órával, család-és háztartás- ellátási gyakorlat tantárgy óraszámát 9. évfolyamon 1 órával növeltük.

Indoklás: A fent említett tantárgyak a szakmai vizsga részét képezik, ezért szükségesnek tartjuk a felkészüléshez a folyamatos ismétlést.

Háztartásvezető részsakképesítés óraterve

Szakmajegyzékhez kapcsolódó részsakma.

Érvényes: 2020. 09. 01-től

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámát évfolyamonként szabadsávval, mely + jellel van jelölve

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
Gondozási és háztartásvezetési feladatok	Gyermek-gondozás	3		70	3	
	Háztartásvezetés	2+1			2+1	
	Gondozási és háztartásvezetési gyakorlat		6+1			8+1
Alapszintű elsősegélynyújtás, tűz- és munkavédelem	Háztartási balesetvédelem, munkavédelem	2			1	
	Elsősegélynyújtás		4			2
Kommunikáció és interakció a segítő szakmában	Gyermekvédelmi és szociális ellátórendszer működése	2			2	
	Szakmai kommunikáció gyakorlat		1			2
	Szakmai és etikai ismeretek	1		1		
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		11	12		10	13
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A háztartásvezetés elméleti és a gondozási és háztartásvezetési gyakorlat óraszámát 9. és 10. évfolyamon 1-1 órával növeltük.

Indoklás: A fent említett tantárgyak a szakmai vizsga részét képezik, ezért szükségesnek tartjuk a felkészüléshez a folyamatos ismétlést.

**Kötelező tantárgyak és óraszámok a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók
készségfejlesztő iskolája 9-10. évfolyama számára**

Székhely:

Érvényes: 2020. 09. 01-től

Szabadon tervezhető órakeret 3 óra, melynek beépítése + jellel van jelölve.

Műveltségi terület	Tantárgy	Heti óraszám		2 tanéves óraszám
		9. évfolyam	10. évfolyam	
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	5	5	360
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	5	5	360
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1	1	72
Természettudomány és földrajz	Környezet- és egészségvédelem (Természettudomány)	2	2	144
Művészetek	Ének-zene	2	2	144
	Ábrázolás-alakítás (Vizuális kultúra)	2	2	144
Technológia	Digitális kultúra	2	2	144
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Egyéb	Életvitel és gyakorlat	4	4	288
	Gyakorlati képzés előkészítése	2+3	2+3	360
Összesen		34	34	2448

A szabadon felhasználható órakeret tervezése

9-10. évfolyamok:

A Gyakorlati képzés előkészítése heti óraszámát növeltük 3-3 órával.

Indoklás:A fiatalok ismerkedjenek meg a munka világával, a felnőttkori munkavégzés lehetőségeivel, alakuljon ki igényük a munkatevékenységek elsajátítására. Ismerkedjenek meg a környezetükben előforduló munkakörökkel, a tevékenységek elvégzéséhez szükséges képességekkel, munkakörnyezettel, eszközökkel, elvárásokkal.

Berkes Tagintézmény:

Érvényes: 2020. 09. 01-től

Szabadon tervezhető órakeret 3 óra, melynek beépítése + jellel van jelölve.

Műveltségi terület	Tantárgy	Heti óraszám		2 tanéves óraszám
		9. évfolyam	10. évfolyam	
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció	5	5	360
Matematika	Számolás-mérés	5	5	360
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1+1	1+1	144
Természettudomány és földrajz	Környezet- és egészségvédelem	2+1	2+1	216
Művészetek	Ének-zene	2	2	144
	Ábrázolás-alakítás (Vizuális kultúra)	2	2	144
Technológia	Digitális kultúra	2	2	144
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Egyéb	Életvitel és gyakorlat	4+1	4+1	360
	Gyakorlati képzés előkészítése	2	2	144
	Szabad időkeret	3	3	216
Összesen		34	34	2448

Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs óraszám: 3 óra/hét.

A szabadon felhasználható órakeret tervezése

9-10. évfolyamok:

Állampolgári ismeretek, Környezet-és egészségvédelem és Életvitel és gyakorlati órák heti óraszámát növeltük 1-1-1 órával.

Indoklás:

A fiatalok ismerkedjenek meg a munka világával, a felnőttkori munkavégzés lehetőségeivel, alakuljon ki igényük a munkatevékenységek elsajátítására. Ismerkedjenek meg a környezetükben előforduló munkakörökkel, a tevékenységek elvégzéséhez szükséges képességekkel, munkakörnyezettel, eszközökkel, elvárásokkal.

**Kötelező tantárgyak és óraszámok a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók
készségfejlesztő iskolája 11-12. évfolyama számára**

Székhely:

Érvényes: 2020. 09. 01-től

Szabadon tervezhető közismereti órakeret 2 óra, melynek beépítése + jellel van jelölve.

Szabadon tervezhető készségfejlesztő órakeret 2 óra, melynek beépítése + jellel van jelölve.

Műveltségi terület	Tantárgy	Heti óraszám		2 tanéves óraszám
		11. évfolyam	12. évfolyam	
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	2+1	2 +1	216
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	1+1	1+1	144
Természettudomány és földrajz	Környezet- és egészségvédelem (Természettudomány)	1	1	72
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Közismeret összesen		12	12	864
Gyakorlati tevékenység	Készségfejlesztő kerettantervek	20+2	20+2	1584
Készségfejlesztő időkeret összesen		22	22	1 584
Összesen		34	34	2 448

A szabadon felhasználható órakeret tervezése 11-12. évfolyamok:

A Kommunikáció és Számolás mérés heti óraszámát növeltük 1-1 órával, a Gyakorlati tevékenység óraszámát 2-2 órával növeltük.

Indoklás: A tanulók felkészítése a minél önállóbb életvezetésre, az egyszerű munkafolyamatok elsajátítására és a munkavállaláshoz szükséges információk, utasítások megértésére.

Cél a mindennapi élethez alapvetően nélkülözhetetlen munka- és egészségvédelmi ismeretek, szokások elsajátítása mellett a testi fejlettség és ellenálló képesség kialakítása és fenntartása.

Berkes Tagintézmény:

Érvényes: 2020. 09. 01-től

Szabadon tervezhető órakeret 3 óra

Műveltségi terület	Tantárgy	11. évfolyam	12. évfolyam	2 tanéves
		Heti	Heti	
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	2+1	2+1	144
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	1+1	1+1	72
Természettudomány és földrajz	Környezet- és egészségvédelem (Természettudomány)	1	1	72
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Szabad időkeret		2	2	108
Közismeret összesen		12	12	864
Gyakorlati tevékenység	Készségfejlesztő kerettantervek	20+2	20+2	1440
Szabad készségfejlesztő időkeret		2	2	144
Készségfejlesztő időkeret összesen		22	22	2448
Összesen		34	34	2 448

A szabadon felhasználható órakeret tervezése 11-12. évfolyamok:

A Kommunikáció és Számolás mérés heti óraszámát növeltük 1-1 órával, a Gyakorlati tevékenység óraszámát 2-2 órával növeltük.

Indoklás: A tanulók felkészítése a minél önállóbb életvezetésre, az egyszerű munkafolyamatok elsajátítására és a munkavállaláshoz szükséges információk, utasítások megértésére.

Cél a mindennapi élethez alapvetően nélkülözhetetlen munka- és egészségvédelmi ismeretek, szokások elsajátítása mellett a testi fejlettség és ellenálló képesség kialakítása és fenntartása.

A készségfejlesztő iskola készségfejlesztő (gyakorlati) óratervei

Székhely:

A készségfejlesztő kerettantervek heti 4, 8, illetve 12 óraszámra lettek kidolgozva. A gyakorlati évfolyamokon a készségfejlesztő kerettantervek oktatására heti 20+2 óra (a hozzá tartozó szabad időkerettel) áll rendelkezésre. A gyakorlati évfolyamokon egy 2-5 készségfejlesztő kerettantervből álló képzési egység elsajátítására van lehetőség.

A képzési egységek a tanulók előzetes tudása és képességei alapján kerülnek összeállításra, ez tanévenként változó lehet. Az egyes képzési egységek kerettantervei a következő linken érhetők el:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/kerettantervek_keszsegfejleszto_iskolak_szamara

Berkes Tagintézmény:

Választható modulok:

Háztartástan - életvitel készségfejlesztő kerettanterv

Kert- és parkápoló készségfejlesztő kerettanterv

Kisegítő takarító készségfejlesztő kerettanterv

Konyhai kisegítő készségfejlesztő kerettanterv

Mézeskalács-sütő készségfejlesztő kerettanterv

Mosodai kisegítő készségfejlesztő kerettanterv

Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre nem képes tanulók részére készségfejlesztő kerettanterv

Irodatechnikai eszközök használata készségfejlesztő kerettanterv

Palántanevelő készségfejlesztő kerettanterv

Szövött-tárgy készítő készségfejlesztő kerettanterv

Textil- és fonalmentő készségfejlesztő kerettanterv

Udvaros készségfejlesztő kerettanterv

Készségfejlesztő iskola vizsga szabályzata:

A készségfejlesztő tevékenység a kerettanterv által előírt gyakorlati vizsgával zárul a tanév utolsó előtti hetében. A képzés végén a tanulónak be kell mutatnia egy készterméket vagy munkafolyamatot, amit lehet digitálisan is rögzíteni. A készségfejlesztő iskola sikeresen teljesített gyakorlati évfolyamai eltérő készségfejlesztő kerettantervek szerinti oktatással megismételhetők.

A vizsga bizonyítvány minősítése:

- **Kiválóan megfelelt** – a tanuló az elméleti és gyakorlati tudásáról számot ad, képes az önálló munkavégzésre, pontos és kitartó munkavégzésre törekszik
- **Jól megfelelt** – a tanuló irányítás mellett képes a feladatok elvégzésére, munkájában körültekintő.
- **Megfelelt** – a tanuló segítséggel el tudja végezni az adott tevékenységeket, ha szükséges képes segítséget kérni.
- **Képzésben részt vett** – a tanuló segítséggel balesetmentesen képes egyszerű munkafázist elvégezni

5.2 A kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások

Iskolánk az ötödik évfolyamon választható *Dráma és tánc*, illetve *Hon- és népismeret* tantárgyak közül a *Hon- és népismeret* tantárgyat tanítja.

A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások a tananyag gyakorlását, megszilárdítását, elmélyítését, rendszerezését, szolgálják.

5.2.1 A nem kötelező tanórai foglalkozások

A nem kötelező tanórai foglalkozásokat lehetőségeink és a szülői, tanulói igények szerint szervezzük, tanévenként más-más kínálattal.

A tehetség, képesség kibontakoztatását nem kötelező tanórai foglalkozások, a szakkörök biztosítják. A szakkörök célja a gyermeki igények és az érdeklődés kielégítése különböző, változatos programkínálat, tevékenység által. Az itt folyó munkát a tanuló kedve szerint, adottságainak megfelelően, de pedagógus irányítása mellett végzi. Szakköreink heterogén csoportokban, változó létszámmal működnek.

Szervezési elvek: a foglalkozásokon, szakkörökön való részvétel és jelentkezés önkéntes. A szülő beleegyező nyilatkozattal járul hozzá gyermeke szakkörön való részvételére. A szakkörre való jelentkezés egy tanítási évre szól. A foglalkozásokon való részvételre javaslatot tehet a csoportvezető pedagógus.

A szakkörök időtartama a tanítási év.

5.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes kötelezettségé

A nevelési-oktatási intézmény igazgatója felel a pedagógiai munkáért, valamint a nevelő-oktató munka során a tankönyvjegyzékben szereplő tankönyvek, továbbá az Alaptörvényben, valamint a Nemzeti alaptantervben szereplő érvényes értékeknek megfelelő tansegédletek használatáért. A tankönyvrendelés elkészítésével megbízott alkalmazott (továbbiakban tankönyvfelelős) gondoskodik arról, hogy az iskolai oktató-nevelő munkához szükséges tankönyvek, munkafüzetek, egyéb SNI eszközök kiválasztása, megrendelése a jogszabályban meghatározottak szerint, az állami normatívákhoz igazodva történjen.

Az egyes évfolyamokon a tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező taneszközöket a szakmai munkaközösségek határozzák meg az intézmény helyi tanterve alapján. A pedagógusok az Oktatási Hivatal által közzétett hivatalos tankönyvjegyzék és SNI terméklista

alapján állítják össze igényeiket. Azon sajátos nevelési igényű tanulók számára, akiknek a fejlesztéséhez speciális eszközökre van szükség (autista, súlyos/halmozottan sérült tanulók), tankönyvek helyett SNI eszközöket rendelünk a jogszabályban előírt módon.

A tankönyvrendelést a tankönyvfelelős összesíti, az igényeket egyeztetni az intézmény vezetőjével. A megrendeléseket tagintézményi szinten szükséges koordinálni. A megrendelt tankönyvek ára – intézményi szinten - nem lehet több a tankönyvellátáshoz biztosított állami normatíva összegénél, kivéve, ha a fenntartó erre plusz keretet biztosított.

A tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elvei:

- a taneszköz feleljen meg a helyi tanterv követelményrendszerének,
- a tankönyvek, taneszközök nyelvezete, szerkezet, terjedelme, esztétikai kivitelezése igazodjon a tanulók életkori sajátosságaihoz és értelmi képességeihez,
- a tankönyvcsaládok a tananyag egymásra épülését biztosítsák;
- legyenek alkalmasak tartós használatra;
- a tankönyvekhez biztosítottak legyenek a kiegészítő taneszközök, munkafüzetek, felmérő lapok, gyakorlólapok, digitális tananyagok.

5.4 A magasabb évfolyamra lépés feltételei

A második-nyolcadik évfolyamon, illetve 9. előkészítő évfolyamtól a 12. évfolyamig, a tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az intézmény helyi tantervében megfogalmazott minimum követelményeket teljesítette.

A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. Az évközi érdemjegyekből kimutatható eredmény jelentős mértékben (0,5) nem térhet el a kapott osztályzattól. A tanév végén minden tantárgyból legalább az „elégséges” osztályzatot vagy „gyengén megfelelt” minősítést kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.

Ha a tanuló a második-nyolcadik évfolyamon, illetve 9. előkészítő évfolyamtól a 12. évfolyamig, tanév végén elégtelen osztályzatot vagy „felzárkóztatásra szorul” minősítést szerez, a következő tanévkezdést megelőzően javító vizsgát tehet.

Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi

követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló.

A második-nyolcadik, illetve 9. előkészítő évfolyamtól a 12. évfolyamig a magasabb évfolyamba történő lépéshez a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie az osztályozó értekezlet előtt, a tanév végi osztályzat megállapításához, ha:

az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;

- az intézményvezető engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
- egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott;
- magántanuló (egyéni tanrend szerint haladó tanuló volt).

A tanulói jogviszony megszűnésének módja:

- A nyolcadik évfolyam sikeres befejezése.
- Tankötelezettség megszűnése.
- Más iskolába, iskolatípusba kívánják járatni a szülők (elköltözés).
- Fegyelmi vétség miatti áthelyezés más iskolába.
- Nem tanköteles korú tanulónál 30 igazolatlan óra után.

5.5 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei, formái, rendje, korlátai

5.5.1 Az iskolai beszámoltatás követelményei

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének általános követelményei az intézményben:

- A számonkérés tartalmilag feleljen meg a tantervi követelményeknek.
- A tanulók egyéni képességeit ismerve, csak azt kérjük számon, ami a tudásuknak, képességeiknek megfelelő szinten van.
- Fokozottan vegyük figyelembe a tanulók egyéni sajátosságait is. Lehetőség szerint abban a formában adjon számot tudásáról a tanuló, amelyben a legjobban ki tudja fejezni magát, amelyben legjobban megnyilvánul. A tanulók egyéni képességeit figyelembe véve történik a számonkérés, melyben az önmagához mért fejlődését értékeljük.

- A magasabb évfolyamok felé haladva, a számonkérésnél egyre nagyobb szerepet kapjon a tanulói önállóság. (Egyszavas válaszok – önálló mondatok – önálló, összefüggő szövegalkotás.)
- Vegyük figyelembe a többi tantárgy követelményrendszerét is.
- Mivel az ismeretek elmélyüléséhez, a képességek, készségek kialakulásához tanulónként különböző mennyiségű és időtartamú gyakorlásra, ismétlésre van szükség, ezért a számonkérések időpontja tanulónként változhat.
- Elsősorban azokra a területekre irányuljon, amelyek később a továbbtanuláshoz, az önálló életvezetéshez nélkülözhetetlenek.
- A számonkérés minden esetben visszajelzést jelentsen a pedagógus számára, hol, melyik területen mutatkoznak hiányosságok.

5.5.2 Az iskolai beszámoltatás formái:

Szóbeli beszámoltatás

A szóbeli beszámoltatás általában egyéni, vagyis egy időpontban egy tanuló számol be tudásáról. Bármikor alkalmazhatjuk ezt a formát, nagyobb anyagrészt számonkérése esetén, vagy egy-egy kérdésre adott válaszként is. Szóbeli beszámoltatás esetén a pedagógus irányító, segítő szerepet tölthet be, pl. pozitív vagy negatív jelzésekkel, rávezető kérdésekkel segíthet. Általában az osztály előtt történik a szóbeli beszámoltatás, ilyenkor a többi tanuló figyelemmel kísérheti a „felelőt”, kiegészíthetik, javíthatják, értékelhetik az elhangzottakat, ami jelentős pedagógiai hatással bír.

Osztályozó vagy javító vizsga is történhet szóbeli beszámoltatás formájában.

A szóbeli beszámoltatáskor kapott érdemjegyeket az e-naplóba írjuk.

Írásbeli beszámoltatás

Az iskolai beszámoltatás lehet egyéni vagy csoportos.

Tevékenység vagy munkadarab bemutatása: ének-zene, rajz/vizuális kultúra, digitális kultúra, technika életvitel és gyakorlat / technika és tervezés tantárgyból valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva

Gyakorlati tevékenység révén: testnevelés követelményeinek elsajátítása).

5.5.3 Az írásbeli beszámoltatás formái, rendje, korlátai

Tanév eleji szintfelmérő

Minden tanév szeptemberében fel kell mérni a tanulók tudásának, képességeinek szintjét.

Témazáró dolgozatok

Egy-egy tananyagrészt, téma lezárása után íratható. Minden esetben köteles a pedagógus a tanulóknak előre jelezni a témazáró dolgozat írásának időpontját.

Tanév végi felmérés

A tanév végén (május végén vagy június elején) ismét fel kell mérni a tanulók tudásának, képességeinek szintjét. Erre szolgál a tanév végi felmérés. A feladatokat úgy kell összeállítani, hogy az adott tantárgy évfolyamra előírt alapkövetelményeit tükrözze. Tanévenként, tantárgyanként 1 íratható. Időpontját a pedagógus köteles előre jelezni.

Tanév közbeni írásbeli számonkérések

Tanév közben nem csak témazáró dolgozatot írathatunk, egy-egy rövidebb ismeretanyag elsajátítását, vagy valamely képesség, készség kialakulását ellenőrizhetjük ily módon. Ezek számát egy-egy tantárgyra vonatkozólag nem korlátozzuk. Terjedelmüket tekintve, olyanok legyenek, hogy a megírásukhoz szükséges idő ne haladja meg a tanítási órát.

Osztályozó vizsga, javítóvizsga

Az adott tantárgyra és adott évfolyamra vonatkozó tantervi követelmények szerint kell a vizsga anyagát összeállítani.

5.6 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

Etika/Hit- és erkölcsstan

Az iskolában szervezett etika óra vagy az ehelyett választható, az egyházi jogi személy által szervezett hit- és erkölcsstan óra a kötelező tanórai foglalkozások része, a tanórai foglalkozások rendjéhez illeszkedik. Beiratkozáskor, átiratkozáskor illetve minden tanév végén a szülő nyilatkozatot tesz arról, hogy gyermeke számára hit- és erkölcsstan oktatást, vagy etika oktatást igényel. Amennyiben a szülő nem nyilatkozik, gyermeke etika oktatásában részesül.

A tantárgy értékelése érdemjeggyel, osztályzattal vagy szóveges értékeléssel történik.

5.7 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Az iskola a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.

Ennek alapján az iskola minden osztályban, megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével teljesíthet:

- a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott tanórán való részvétellel,
- iskolai sportkörben való sportolással,
- kérelem alapján – sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás alapján kiadott igazgatói engedéllyel – sportszervezet, sportegyesület keretei között szervezett edzéseken való sportolással.

5.8 A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

5.8.1 A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése és értékelése

Az ellenőrzés és az értékelés alapelvei:

- folyamatosság, rendszeresség,
- differenciálás,
- igényesség,
- objektivitás,
- empátia,
- a tanulói önértékelés.

Az értékelés formái:

- folyamatos megfigyelés,
- diagnosztikus mérés,
- minősítő értékelés,
- szintmérés.

Felmentés egyes tantárgyak értékelése alól:

Amennyiben a tanuló egyes tantárgyak vagy tantárgyrészek értékelése alól felmentést kap, úgy a továbbiakban egyéni fejlesztési terv alapján történik a fejlesztése az adott tantárgyból, tantárgyrészből a képességeinek megfelelő tantárgyi követelmények alapján. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséért az adott szaktanár a felelős.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- Az első évfolyamon félévkor és év végén, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét tantárgyanként a részletes szöveges értékelés mellett az alábbiak szerint szöveges minősítéssel értékeljük. A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:
 - Kiválóan megfelelt (5)
 - Jól megfelelt (4)
 - Megfelelt (3)
 - Gyengén megfelelt (2)
 - Felzárkóztatásra szorul (1)

- A második-nyolcadik és szakiskolai évfolyamon a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük.
- A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük.
- A szakiskolai évfolyamokon félévkor és év végén osztályzattal értékelünk.

A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon illetve szakiskolában félévkor és év végén, a tanuló osztályzatát az adott félév során szerzett érdemjegyek, illetve a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők:

jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

- A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább egy érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.

A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti a kréta felületén keresztül.

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

<u>Teljesítmény</u>	<u>Érdemjegy</u>
0-29 %:	elégtelen (1)
30-49 %:	elégséges (2)
50-74 %:	közepes (3)
75-89 %:	jó (4)
90-100 %:	jeles (5)

5.8.2 Teljesítmények ellenőrzésének, mérésének formái, gyakorisága értelmileg akadályozott tanulónál

Egyéni megfigyelés, bemeneti diagnosztikus mérésenként valamint a fejlődés, változás folyamatos figyelemmel kíséréséhez, az alábbi szempontrendszer alapján:

- Megjelenés: Általános (ápoltság, öltözet – korához illeszkedő; éberség – pl. kialvatlanság jelei).
- Szomatikus (testi, fizikai) jellemzők (pl. alulfejlett, jól táplált, életkorának megfelelően fejlett, szindróma-specifikus vagy egyedi sajátosságok)
- Magatartás, viselkedés
- Önismeret, testséma
- Szociabilitás, társas kapcsolatok
- Nagymozgás
- Finommozgás, grafomotoros készség
- Érzékszervek (épsége, segédeszköz, ingerfeldolgozás minősége)
- Értelmelem (pl. figyelem, figyelemterelhetőség és szándékosság, időtartama, emlékezet, feladathelyzet, feladattartás és feladatértés, ok-okozat /gondolkodás – v.ö. Piaget elméletével)
- Önkiszolgálás, önállóság
- Általános tájékozottság
- Időbeli tájékozódás
- Térbeli tájékozódás
- Játékszint, játékosképesség spontán és irányított helyzetben
- Kommunikáció (helyzetfelismerés, beszédértés, kifejezőkészség)
- Írott- és vizuális kommunikáció szintje
- Alternatív csatornák, módszerek alkalmazása
- Infokommunikációs készségek
- Szám- és mennyiségfogalom
- Pénzismeret
- a tantervi követelményekhez igazodó feladatlapok megoldása – témakörönként
- differenciált szóbeli számonkérés – témakörönként
- feladatok, feladatsorok megoldása, cselekvéssel – folyamatos

Az iskolai előmenetel értékelésében szempontok:

- az adott témakörhöz/elvárásokhoz tartozó ismeret/tevékenység mennyiségének bővülése;
- az adott ismeret/tevékenység alkalmazásának milyensége:
 - milyen önállósággal,
 - mennyire szituációhoz kötött, mennyire jelenik meg általánosítás
- mennyire köti korábbi / más ismeretekhez,
- összefüggések (pl. ok-okozati, mennyiségi stb.) felismerése, beágyazódása.

Ennek megfelelően iskolánk értelmileg akadályozott tanulóinál a következő értékelési formákat alkalmazzuk:

- Az első évfolyamon félévkor és év végén, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét tantárgyanként a részletes szöveges értékelés mellett az alábbiak szerint szövegesen minősítjük:
 - Kiválóan megfelelt (5)
 - Jól megfelelt (4)
 - Megfelelt (3)
 - Gyengén megfelelt (2)
 - Felzárkóztatásra szorul (1)
- A második-nyolcadik évfolyamon a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük.
- A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük.

A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén, a tanuló osztályzatát az adott félév során szerzett érdemjegyek, illetve a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők:

jelas (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább egy érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.

5.8.3 Autizmusban érintett tanulók teljesítményének értékelése, a minősítés követelményei és formái

- Az autista osztály(ok)ban az 1. évfolyam követelményeit a tanulók 20 hónap alatt teljesítik.
- A NAT-ban megjelölt célok elérésében az autizmus változatos spektrumának megfelelően igen nagy egyéni eltérések mutatkozhatnak. Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulókra jellemző típusosan egyenetlen, szórt képességprofil miatt egy tanulási területen belül is előfordulhatnak szélsőségesen eltérő teljesítmények.
- A tananyagot mennyiségi és minőségi szempontból adaptálni, módosítani, és redukálni kell a tanulók speciális igényei, szükségletei szerint. Az egyes tanítási területekre vonatkozó sajátos eltéréseket az egyéni fejlesztési tervekben rögzítjük. A tananyag elsajátításához speciális módszerek és eszközök használata szükséges.

Az ellenőrzés, értékelés mindig a tanuló egyéni adottságainak, személyiségének figyelembe vételével, differenciáltan történik. Alapja a követelményekhez viszonyított teljesítmény és a tanuló önmagához mért fejlődése.

Autizmus esetén igen széles megjelenési spektrumról van szó, melynek következtében - tanulóink között is - igen eltérő, súlyos és enyhébb viselkedési mintázatok megjelenése figyelhető meg. Értékelésük során intézményünk két csoportra osztja az autizmusban érintett tanulókat: enyhébb és súlyosabb mértékben érintettek csoportjaikra.

Az enyhébb mértékben érintett, jól integrálható autizmussal élő tanulók esetében az értékelések formái, módszerei megegyeznek a tanulásban akadályozott tanulóknál alkalmazottakkal.

A súlyosabb fokban érintett autizmussal élők esetén az alábbi szempontok kerülnek előtérbe, illetve az értékelés módja így módosulhat.

A mérés, értékelés és minősítés alapfunkciója az autizmussal élő tanulóknál eltér attól, amely az oktatásban megszokott.

- A mérések elsősorban diagnosztikus jellegűek. Tájékoztatnak a gyermek állapotáról, mérik a fejlesztés eredményességét, meghatározzák annak további irányát.
- Az értékelés és minősítés a tananyagban való előre haladásról szolgál tájékoztatásul, elsősorban a szülők számára.
- A tanulók énképük és önismeretük fejlesztése érdekében szembesíthetők elért konkrét eredményeikkel. Ez különösen akkor hasznos, ha nincsenek tudatában annak, hogy milyen készségeik és ismereteik vannak. Ugyanakkor a gyermekek elért teljesítménye

ritkán tudatos törekvés eredménye, megjelenésük sokszor a természetes érésnek, a jól szervezett környezetnek, tudatosan és lépésről lépésre megtervezett pedagógiai beavatkozásnak, a jól működő motivációs bázisnak köszönhető.

- Sérülés-specifikus probléma, hogy az értékelés-minősítés közösségi megegyezésen alapuló, elvont szociális elvárásokat tartalmazó formája számukra nem motiváló és információértékű. A konkrét, azonnali és folyamatos visszajelzés viszont jól érthető, informatív, ezért az egyéni képességeknek megfelelő szintű értékelési rendszer hatékony az önértékelés, önkontroll kialakításában.
- A visszajelzés lehetőleg pozitív tartalmú legyen, fogalmazódjon meg a tanuló számára, hogy miként lehetne sikeresebb.
- Az értékelésnél minden esetben az a legfontosabb szempont, hogy a gyermek önállóbbá vált-e, és hogy milyen mértékben képes ismereteit alkalmazni. Ennek mérésére az informális pedagógiai felmérések különböző típusai szolgálnak (pl. Fejlődési Kérdőív, megfigyelés).
- Önállóan tekintendő a gyermek teljesítménye akkor is, ha valamely vizuális segédeszköz alkalmazásával éri azt el.
- Első osztályban félévkor (10. hónap) és év végén (20. hónap), másodikban félévkor a tanuló tudását a részletes szöveges értékelés mellett az alábbiak szerint szövegesen minősítjük:
 - Kiválóan megfelelt (5)
 - Jól megfelelt (4)
 - Megfelelt (3)
 - Gyengén megfelelt (2)
 - Felzárkóztatásra szorul (1)
- Második osztály végén, illetve harmadik-nyolcadik osztályban félévkor és év végén a tanuló tudását az alábbiak szerint is minősítjük
 - Kiválóan megfelelt (5)
 - Jól megfelelt (4)
 - Megfelelt (3)
 - Gyengén megfelelt (2)
 - Felzárkóztatásra szorul (1)
- Kiválóan megfelelt az, aki: sokat fejlődött, a minimális teljesítményeknél sokkal

többet teljesített.

- Jól megfelelt az, aki: fejlődött, a minimális teljesítményeknél többet teljesített.
 - Megfelelt az, aki: részterületen fejlődött, a minimális teljesítmények teljesítésével.
 - Gyengén megfelelt az, aki nem fejlődött, de a minimális teljesítményeket teljesítette.
 - Felzárkóztatásra szorul az, aki: nem fejlődött, vagy hanyatlott, a minimális teljesítményeket nem teljesítette.
- Második osztály végén, illetve harmadik-nyolcadik osztályban félévkor és év végén a rövid szöveges minősítés mellett minden esetben a gyermek adott félévi előmenetelét tartalmazó pedagógiai jellemzésben kell összefoglalni a fejlesztés tartalmát és eredményeit, mely egyrészt a szülőknek ad tájékoztatást, másrészt a tovább haladáshoz ad támpontokat, s esetlegesen, iskolaváltás esetén az új intézmény számára segíti a gyermek megismerését. Ez a jellemzés a bizonyítványba nem kerül be. Az iskola a gyermek egyéni fejlesztési tervével együtt őrzi. Tanulóink magatartását és szorgalmát a sérülés-specifikum miatt nem értékeljük.

5.8.4 A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése

A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél a *példás (5)*, *jó (4)*, *változó (3)*, *rossz (2)* minősítéseket használjuk.

A tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén értékeli.

A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök javaslata alapján a nevelőtestület állapítja meg.

A félévi és az év végi értékelést az e-naplóba, a bizonyítványba és a tanuló törzslapjára be kell jegyezni.

A magatartás értékelésének és minősítésének elvei:

Példás (5) magatartású tanuló, aki

- betartja a házi rendet,
- jó magaviseletén túl ösztönzi társait, az emberi érintkezés kultúrált formáinak betartására,
- ennek megszegése esetén figyelmezteti társait,
- személyiségével pozitív hatást gyakorol társaira,
- környezetét óvja, védi,
- igazolatlanul nem hiányzik,
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása.

Jó (4) magatartású, aki

- megfelelően beilleszkedik környezetébe,
- nem tesz rosszat, de másokat sem térít el a rossz cselekedetektől,
- nincs igazolatlan hiányzása.

Változó (3) magatartású, aki

- nehezen viseli az osztály (csoport) szabta kööttségeket,
- 1-2 szaktanári figyelmeztetése van,
- nem tudja magát fegyelmezni, de igyekszik hibáit kijavítani,
- igazolatlanul hiányzik.

Rossz (2) magatartású, aki

- szándékosan bomlasztja a közösséget, antiszociális magatartást tanúsít társaival és nevelőivel szemben,
- veszélyezteteti társai és önmaga testi épségét,

- osztályfőnöki vagy igazgatói írásbeli figyelmeztetéssel, intővel, megrovással rendelkezik,
- több alkalommal igazolatlanul hiányzik.

A magatartás értékelésének és minősítésének elvei iránymutató jellegűek. Az egyes minősítések kialakításakor a feltételek többségének megléte szükséges, valamint figyelembe kell venni a tanuló életkori sajátosságait és pszichés/mentális állapotát. Az igazolatlan hiányzásokra, az írásbeli büntetésekre vonatkozó feltételek megléte önmagában meghatározó az értékelés megállapításánál.

A tanulók szorgalmának értékelésénél és minősítésénél a *példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)* minősítéseket illetve osztályzatokat használjuk.

A tanuló szorgalmát az osztályfőnök minden hónap végén értékeli.

A szorgalom félévi és év végi értékelését az osztályfőnök javaslata alapján a nevelőtestület állapítja meg.

A félévi és az év végi értékelést az e-naplóba, a bizonyítványba és a tanuló törzslapjára be kell jegyezni.

A szorgalom értékelésének és minősítésének elvei:

Példás (5) szorgalmú, aki

- a képességeihez mérten a lehető legjobban teljesít,
- példamutatásával buzdítja társait a minél jobb munkavégzésre,
- a kötelező feladatokon túl többletfeladatokat is vállal,
- taneszközei tiszták, rendezettek,
- tanulmányi versenyeken szerepel.

Jó (4) szorgalmú, aki

- képességei szerint teljesít,
- nem vállal többletfeladatokat, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti,
- önállóan nem kezdeményez,
- taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó (3) szorgalmú, aki

- képességeihez képest hullámzó teljesítményt mutat,
- kevésbé megbízható a feladatmegoldásban,
- sem magát, sem társait nem serkenti a feladatok minőségi elvégzésére,
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik.

Hanyag (2) szorgalmú, aki

- feladatait többnyire nem végzi el,
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek,
- a tanuláshoz nyújtott nevelői segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül,
- egy vagy több tantárgyból bukott,
- felszólítás hatására sem képes elvégezni kötelezettségeit.

A szorgalom értékelésének és minősítésének elvei iránymutató jellegűek. Az egyes értékelések kialakításakor a feltételek többségének megléte szükséges, valamint figyelembe kell venni a tanuló egyéni képességeit. A bukásra vonatkozó feltétel megléte önmagában meghatározó az érdemjegy megállapításánál.

A magatartás és szorgalom követelményrendszerét tanév elején ismertetni kell a tanulókkal.

A kimagasló teljesítmények, illetve súlyos fegyelmi vétség kapcsán megjelölt jutalmazási és büntetési eljárásaikat a közoktatási intézmény Házirendje tartalmazza.

5.8.5 A tanulók jutalmazása és büntetése

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít,
- vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesítheti.

Az iskolai jutalmazás formái

- Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretek adhatók:
 - szaktanári dicséret,
 - osztályfőnöki dicséret,
 - igazgatói/tagintézményvezetői/intézményegység vezetői dicséret.
- Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén
 - szaktárgyi teljesítményért,
 - példamutató magatartásért,
 - kiemelkedő szorgalomért, dicséretben részesíthetők.

- Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.
- Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek.
- Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.

A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

Azt a tanulót, aki

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
- vagy a házirend előírásait megszegi,
- vagy igazolatlanul mulaszt,
- vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének, büntetésben lehet részesíteni.

Az iskolai büntetések formái:

- feljegyzés
- szaktanári figyelmeztetés;
- osztályfőnöki figyelmeztetés;
- osztályfőnöki intés;
- osztályfőnöki megrovás;
- igazgatói figyelmeztetés;
- igazgatói intés;
- igazgatói megrovás.

A fegyelmi eljárás rendjét a Köznevelési törvény 58. § (4). bekezdése szabályozza.

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől azonban indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.

A tanuló súlyos kötelességszegése esetén a büntetési fokozatok betartásától el kell tekinteni, s a tanulót azonnal legalább az „osztályfőnöki megrovás” büntetésben kell részesíteni. Súlyos kötelességszegésnek minősülnek az alábbi esetek:

- az agresszió, a másik tanuló bántalmazása;
- az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszesital, energiatital, drog) iskolába hozatala, fogyasztása;
- a szándékos károkozás;
- pirotechnikai eszközök; szúró/vágó eszközök; fegyvernek minősülő tárgyak behozatala;
- az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése;

- ezeken túl mindazon cselekmények, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősülnek.

A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

Ha a tanuló a kötelességeit vétkezen és súlyosan megszegi, ellene *a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény* 58.§ rendelkezései alapján fegyelmi eljárás indítható. A tanuló a fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

5.9 Az otthoni/napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A házi feladatok meghatározásának elvei intézményünkben a következők:

- az általános iskolában, amely egész napos iskolaként működik, tanulóink a tanítási idő alatt készítik el házi feladataikat
- csak jól előkészített, a már meglévő ismeretek alapján megoldható feladat lehet házi feladat,
- a házi feladat gyakorlásra, ismétlésre vagy az ismeretek alkalmazására szolgáljon,
- készség vagy képességfejlesztő legyen,
- a különböző képességű tanulóknak lehetőleg különböző házi feladatot kell adni, vagyis ekkor is differenciálni kell,
- lehetőleg legyen érdekes, élményszerű, kapcsolódjon a mindennapi élethez.

A házi feladatok meghatározásának korlátai:

Egy-egy tantárgyból a házi feladat mennyisége nem lehet több, mint amennyi a tanulók életkori sajátosságainak és egyéni képességeinek megfelelő, vagyis ne legyen megterhelő a tanulók számára.

5.10 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

5.10.1 Csoportbontások elvei

Csoportbontás lehetőségeit a 20/2012. EMMI rendelet 13. §szabályozza az Nkt. 83.§ (2) d) pontja előírásaival összhangoltan.

A csoportbontás fő szempontja a tanulók egyéni képességeinek figyelembe vétele. Cél a tehetséggondozás, a felzárkóztatás maximális megvalósítása és az egyéni tanulási út biztosítása a Szakértői Véleményben rögzítettek figyelembe vételével. A csoportok átjárhatók a szaktanárok véleménye alapján.

- Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók esetén valamennyi tantárgy vonatkozásában az autizmus súlyosságától és az egyéni képességek figyelembevételével.
- Egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő tanuló esetében matematika és magyar tantárgyak tanítása.
- Képesség szerinti csoportbontás speciális esetekben közismereti tantárgyak tanítása.

Az osztálykerettől eltérő, csoportbontással kialakított tanórai foglalkozásokról és azok résztvevőiről a pedagógus az e-naplóba dokumentálja.

5.10.2 Egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Érdeklődés szerint szerveződő, különböző korosztályú és évfolyamú tanulókat magába foglaló közösség. A tanulók az érdeklődési körüknek megfelelően, az előzetes tájékoztatás, illetve az osztályfőnök javaslata alapján választhatnak szakköröket.

A programok a tanítási órákon kívüli személyiség- és képességfejlesztést, tehetséggondozást célozzák meg.

5.11. A tanulók fizikai állapotának mérése

Az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusai - az adott tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott mérési időszakban - az (5) bekezdésben meghatározott országosan egységes mérési módszer és az annak alkalmazásához kifejlesztett eszközök alkalmazásával a nappali rendszerű iskolai oktatás rendje szerinti tanulók részvételével ellátja a tanulók fizikai állapotának és edzettségének (a továbbiakban együtt: fizikai fittség) mérésével kapcsolatos feladatokat. A tanulók fizikai fitsségi mérésének célja a tanulók egészsége megőrzésének, javításának, fenntartásának előmozdítása, és a tanulók egészségi állapotának nyomon követése a tanulók fizikai fitsségi szintjének feltárásával.

A Nemzeti Egységes Tanulói Fitsségi Teszt (a továbbiakban: NETFIT) a tanulók fizikai fitsségi mérésének adatait rögzítő meghatározott tartalmi keret szerinti informatikai alapú diagnosztikus értékelő rendszer. A NETFIT rendszerbe azonosításra alkalmatlan módon feltöltött tanulói eredményeket a NETFIT- et támogató informatikai alapú diagnosztikus értékelő rendszer automatikusan kiértékeli.

A fizikai fitsségi mérés eredményeit a mindenkori tanév rendjéről szóló jogszabályban meghatározott mérési időszak utolsó napjáig az iskolának a tanuló mérési azonosítójának alkalmazásával fel kell tölteni a NETFIT rendszerbe. A fizikai fitsségi mérés tanulót érintő eredményeiről a tanuló és a szülő a tanuló mérési azonosítójának felhasználásával a NETFIT rendszeren keresztül kap tájékoztatást.

A tanulók fizikai fittségi mérésének részletes szabályait az oktatásért felelős miniszter az általa vezetett minisztérium honlapján teszi közzé.

A NETFIT célja

A NETFIT elsősorban diagnosztikai jelleggel méri és követi nyomon a tanulók fizikai fittségét, a köznevelési intézmények rendelkezésére bocsátott útmutató szerint [„Kézikönyv a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT) alkalmazásához”]. Célja az egészséghez szükséges fittségi állapot elérése, megőrzése, javítása (fejlesztése) a tanulók fizikai aktivitási szintjének növelésén keresztül.

A NETFIT tartalmi területei

A NETFIT a fizikai fittségi mérés során három tartalmi területet, azokhoz kapcsolódóan pedig négy fittségi profilt különböztet meg az alábbiak szerint.

Tartalmi területek	Fittségi profilok	Leírás
A tanulók testösszetételére vonatkozó mérések - az antropometriai paraméterek mérése és a testösszetétel becslése	Testösszetétel és tápláltsági profil	A NETFIT testösszetétel és tápláltsági profilja tartalmazza a testtömeg és testmagasság értékekből számított testtömegindexet (BMI) és a testzsírszázalék értéket.
A tanulók vázizomzatának fittségére vonatkozó (pálya)tesztek	Vázizomzat fittségi profil	A NETFIT tesztek közül a vázizomzat fittségével az ütemezett hasizom teszt, a törzsemelés teszt, az ütemezett fekvőtámasz teszt, a kézi szorítóerő mérés és a helyből távolugrás teszt foglalkozik.
	Hajlékonysági profil	A hajlékonysági teszt megbízható eredményekkel szolgál a térdhajlító izmok nyújthatóságáról.

A tanulók aerob kapacitására vonatkozó (pálya)tesztek	Aerob fittségi (állóképességi) profil	Az aerob fittségi profil a 20, vagy 15 méteres állóképességi ingafutás teszt eredménye alapján becsült aerob kapacitás minősítését tartalmazza, vagyis a légzőszervrendszer és a keringési rendszer állapotának, a szervezet oxigénszállító és oxigénfelhasználási képességének mutatója.
---	---------------------------------------	---

A tanulók testösszetételére és tápláltsági állapotára vonatkozó mérések típusai

Testtömeg mérése

Testmagasság mérése

BMI (az előző két érték alapján számítva)

Testzsírszázalék mérése

A tanulók aerob kapacitására és vázizomzatának fittségére vonatkozó mérések, tesztek

	A	B
1.	Mérés megnevezése	Mérés célja
2.	Ütemezett hasizom teszt	Hasizomzat erejének és erő-állóképességének mérése.
3.	Törzsemelés teszt	A törzsfeszítő izmok erejének mérése.
4.	Ütemezett fekvőtámasz teszt	A felsőtest izomerejének és erő-állóképességének mérése.
5.	Kézi szorítóerő mérés	Az alkar izmainak maximális izometrikus erő kifejtő képességének mérése.
6.	Helyből távolugrás teszt	Alsó végtag dinamikus erő kifejtési képességének mérése.
7.	Hajlékonysági teszt	A térdhajlító izmok nyújthatóságának mérése.
8.	Állóképességi ingafutás teszt 15 m, ill. 20 m	Maximális oxigénfelvevő-képesség becslése.

5.12. Egészségnevelési és környezeti nevelési program

5.12.1 Iskolai egészségnevelési program

Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében;
- a tanulók az életkoruknak és értelmi képességüknek megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel
 - a táplálkozás,
 - az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás káros hatásai a szervezetre,
 - a családi és kortárskapcsolatok,
 - a környezet védelme,
 - az aktív életmód, a sport,
 - a személyes higiénia,
 - az elsősegély-nyújtás alapismeretei,
 - a szexuális fejlődés területén.

Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása;
- testnevelés órák;
- szabad játék foglalkozás;
- tömegsport foglalkozások;
- úszásoktatás;

A helyi tantervben szereplő **Környezetismeret, Természetismeret,/ Természettudományok, Testnevelés/ Mozgásnevelés, Társadalmi ismeretek/ Állampolgári ismeretek, Életvitel és gyakorlat / Technika és tervezés, Kommunikáció** tantárgyak tananyagai,

- az ötödik-nyolcadik és szakiskolai évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az intézmény tanulói számára;

- az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:
- szakkörök
- játékos vetélkedő az egészséges életmódra vonatkozó tudnivalókkal kapcsolatosan;
- az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele
- kötelező vagy nem kötelező óra keretében foglalkozások megtartásában;
- a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezésében. (A tanulóknak évenként legalább egyszer fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálaton kell részt venniük.)

5.12.2 Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik;
- a tanulók az életkoruknak és értelmi képességüknek megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
 - a környezet és környezettudatosság fogalmával,
 - a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
 - a környezetvédelem lehetőségeivel,
 - lakóhelyünk természeti értékeivel,
 - lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival kapcsolatosan,
 - fenntarthatóság fogalma,
 - természetvédelem.

A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő **Környezetismeret, Természetismeret, Földrajz,/ Természetudományok; Kommunikáció; Társadalmi ismeretek/Állampolgári**

ismeretek, Technika és tervezés/ Életvitel és gyakorlat; Munkavállalói ismeretek;
Növénytan tantárgyak tananyagai

- az ötödik-nyolcadik, valamint szakiskolai évfolyamokon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;
- a környezeti nevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:
 - évente egy környezetvédelemmel, természetvédelemmel foglalkozó projekt nap (téma nap) szervezése a „Föld napja” alkalmából játékos vetélkedővel, akadályversennyel az alsó és a felső tagozatos tanulók számára;
 - a szelektív hulladékgyűjtés megszervezése az iskolában;
 - Fenntarthatósági témahét;
 - iskolánk helyi adottságait kihasználva a szervezünk környezetvédelmi tevékenységeket.

5.13 Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

A pedagógiai program többféle módon segíti elő az esélyegyenlőséget:

- esélyteremtést segítő, biztosító oktatási, nevelési formák alkalmazása,
- egyéni bánásmód biztosítása,
- egységes nevelőtestületi elvek alkalmazása,
- motivációs jellegű, felzárkóztató foglalkozások,
- tehetséggondozó foglalkozások,
- verseny-előkészítők,
- szakkörök,
- kirándulások,
- kulturális programok.

A tehetséggondozást, felzárkóztást segítő programok:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai munka megszervezése, csoportbontások
- rehabilitációs/rehabilitációs célú egyéni foglalkozások
- versenyeken való részvétel és azokra való felkészülés
- iskolakönyvtár, internet és más eszközök egyéni vagy csoportos használata
- előadók, szakemberek meghívása
- osztályfőnöki órák keretében a tanulás módszerének segítése

- a továbbtanulás irányítása, segítése.

Támogató, szociális hátrányok enyhítését célzó tevékenységek:

- gyermekétkeztetés
- felzárkóztató ill. tehetséggondozó programok
- tankönyvtámogatás, ingyenes tankönyv biztosítása
- kapcsolattartás a szülőkkel
- kapcsolattartás a szakszolgáltató intézménnyel, a szakértői bizottsággal
- ösztöndíj.

6 PÁLYAORIENTÁCIÓ

A felnőtt lét szerepeire való felkészülés egyik fontos eleme a pályorientáció. Általános célja, hogy segítse a tanulók további iskola- és pályaválasztását az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztésével, a legfontosabb pályák, foglalkozási ágak és a hozzájuk vezető utak, lehetőségek, alternatívák megismerésével. Tudatosítanunk kell a tanulóknak, hogy életpályájuk során többször kényszerülhetnek pályamódosításra.

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését is, valamint a digitális eszközök használatának megismerésével tanulóinknak segítünk a pályaválasztásban.

Az iskola kiemelt feladatának tekinti, hogy felkészítse tanulóit a pályaválasztással kapcsolatos nehéz és felelős döntésre és az életükben adódó, esetlegesen szükségessé váló pályamódosításra. A pályorientáció nem külön tantárgy keretében történik, hanem több tantárgy feladata, szoros összefüggésben a személyiségfejlesztéssel, és a reális önismeret, énkép kialakításával. Elsősorban az osztályfőnöki órákon van lehetőség arra, hogy a felkészüljenek a pályaválasztásra. A szakiskola előkészítő osztályában órarendi óra a pályorientáció. A diákok részt vehetnek különböző szakmai programokon, versenyeken,

kirándulásokon, melyek mind hozzájárulnak a megalapozott pályaválasztáshoz.

6.1 Célok

- olyan széleskörű általános műveltség, digitális kompetencia biztosítása, mely elengedhetetlen alapot ad a továbbtanuláshoz, tanulóink tudatos irányítása a digitális készségeket igénylő állások megismerése irányába, az egész életen át tartó tanulás készségének kialakítása;
- a tanulók képessé váljanak érdeklődésüknek és egyéni adottságaiknak megfelelő foglalkozás és pálya megválasztására;
- pályaorientációs és tanácsadási tevékenységek megerősítése, különös tekintettel a matematikai, természettudományos, informatikai és műszaki pályák választásának népszerűsítésére és ahhoz kapcsolódó kompetenciák fejlesztésére;
- a tudatos életpálya-építés és a majdani sikeres munkaerő-piaci részvétel megalapozása, az ehhez szükséges készségek elsajátítása;
- a pedagógusok és a pályaorientációs feladatellátásban érintett köznevelési szakemberek pályaorientációs célú felkészültségének támogatása;
- a lemorzsolódás megakadályozása.

6.2 Feladatok

- olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket
- a tanulókat meg kell ismertetni az egyes szakmákkal és azok műveléséhez szükséges képességekkel
- a szakma és a tanuló elképzelései közötti megfeleltetés
- az elképzelt szakmához vezető út megismertetése
- középfokú oktatási intézményekben megszerezhető végzettségek megismertetése
- egyes szakmák és megszerezhető végzettségek munkaerő-piaci értékének tudatosítása.

A pályaorientációs és tanácsadási tevékenységek intézményen belüli megerősítése megkönnyíti a tanulók pályaválasztását, az oktatási rendszeren belüli, illetve az oktatásból a munka világába való átmeneteket. Ezáltal csökken végzettség megszerzése után a szakmát elhagyók száma.

Az említett tevékenységek megerősítése hozzásegíti a fiatalokat ahhoz, hogy ambíciójuknak, személyes érdeklődési körüknek és tehetségüknek megfelelően válasszanak szakmát.

Az életpálya építési kompetenciák fejlesztése folyamatelv alapján szerveződik, és életkorhoz, érettségi szinthez alkalmazkodó módszerekkel már a köznevelés alsó szintjeitől kezdve (korai pályaorientáció) annak legfelső évfolyamáig és azon túl is folytatható és folytatandó (életút és életpálya támogató pályaorientáció). Kiemelten fontos, hogy a korai pályaorientációban a célcsoportok több forrásból és fórumon keresztül is tájékozódni tudjanak és a továbbtanulási motivációik több csatornán keresztül kapjanak megerősítést.

Színterei: Az iskolán belüli pályaorientáció, helyi vállalkozások, munkahelyek.

Tanórához köthető tevékenységek

Iskolalátogatás, nyílt nap, pályaválasztási órán tartott rendezvény (továbbtanulási célként azonosítható külső intézményben és/vagy saját intézményben megvalósított rendezvény).

Tanórán kívüli tevékenységek

A pályaorientációs tevékenység részeként a fiatalok számára munkahely látogatást, gyárlátogatást szervezünk, ahol megismerhetik, hogy miképp dolgoznak együtt a különböző tevékenységeket ellátó munkavállalók, hogyan zajlik a munkaszervezés és betekintést nyerhetnek a munka világába. Pályorientációs napon valósulnak meg a fenti programok.

A tanulók segítése érdekében végzett egyéb tevékenységek

- Pályaválasztási tanár-diák-szülő szülői értekezlet, előadás szervezése.

Pályaválasztási szülői értekezlet, amelynek az elsődleges célja a releváns információs csatornák (online és offline) bemutatása, a pályaválasztással kapcsolatos tájékoztatói lehetőségek megismertetése a szülőkkel, diákokkal. A rendezvényen előadások, kerekasztal beszélgetések, interaktív műhelyek valósulnak meg, moderátorok, pályaorientációs szakemberek részvételével,

- Életpálya építéshez kapcsolódó készségek, ismeretek elsajátítása.

7 DIGITÁLIS MUNKAREND

A digitális munkarend idejére vonatkozó szabályok:

A digitális munkarend hatálya az országos rendelkezésekkel párhuzamos:

- Az e-Krétában található tanrend szerint folyik az online oktatás és kapcsolattartás.
- Az e- Kréta Házi feladat menüjében kapott feladatokat, órai munkákat, projekteket, beszámolókat a pedagógusok által megjelölt online platformokon, határidőre kötelesek a tanulók teljesíteni, megküldeni.
- A tanuló az online akadályoztatás fennállása esetén köteles haladéktalanul jelezni az osztályfőnök felé. Ha az akadály nem hárítható el, a tanuló a továbbiakban postai úton kapja a feladatait és ugyanebben a formában köteles azt a megadott határidőre visszajuttatni az iskolába.
- Azon tanulók, akik a digitális oktatás idején távolmaradásukat nem igazolják, nem értesítik róla az osztályfőnökeiket, a tanév végén (augusztusban) az adott tantárgyból vizsgabizottság előtt osztályozó vizsgát kötelesek tenni.
- Azon tanulók, akik a feladatokat a pedagógusok által kijelölt határidőre nem küldik meg, a digitális feladatokra elégtelen (1) értékelést kapnak.
- A digitális tanrendben folyó oktatás nem mentesít az estleges év végi bukás alól. Amennyiben a tanuló 3-nál több tantárgyból elégtelen osztályzatot kap tanév végén, az évfolyam követelményeit nem teljesíti, azaz tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja.
- A digitális tanrend idején a tanulók magatartása nem értékelhető, a szorgalmát az osztályfőnök értékeli a szaktanárok egyetértésével.

A rendkívüli időszak alatt az iskolaépületében mindennemű személyes ügyintézés szünetel. Sürgős, határidős ügyek intézésére az e-Kréta e-ügyintézés modulját kell használni, valamint az üzenet funkciót a pedagógusokkal való kapcsolattartásra.

Egyéb ügyintézés telefonon, illetve, e-mailen keresztül lehetséges az intézmény hivatalos elérhetőségein.

A digitális kapcsolattartás, kommunikáció alapelvei:

- Folyamatos, pozitív, célirányos, megértő, támogató és a problémák megoldását előtérbe helyező kommunikáció minden szintéren.
- Olyan megbízható kommunikációs csatorna kialakítása, amelyen keresztül a tanárok a tanulókkal (szülőkkel) az alapvető kapcsolatot fenn tudják tartani és egymásnak információkat tudnak küldeni.
 - A csatornaválasztás főbb szempontjai:
 - alkalmas legyen rövid szöveges üzenetek küldésére,
 - előny, ha visszaigazolást kapunk az üzenet elolvasásáról,

- az üzenetek visszakereshetőek,
- megvalósítható a tanulók (szülők) alapvető tájékoztatása: mit tegyenek, hová kell belépniük,
- a tanulók (szülők) visszajelezhessenek, ha segítséget kérnek.
- A tanulók figyelmének felhívása az online térben való jelenlét veszélyeire, az adatvédelemre, az internet biztonságos és etikus használatára.
- A pedagógiai tervezésnél figyelembe kell venni az egyéni igényeket és az eltérő felkészültséget mind a tanári, mind pedig a tanulói oldalon.

A feladatok kiosztásának alapelvei:

- Tájékozódunk arról, hogy a tanulónak milyen otthoni lehetőségeik, eszközeik, időbeosztásuk van és tekintettel vagyunk erre a feladatok kiszabásánál és a feladattípusok meghatározásánál, törekedni kell a tanulók túlterhelésének elkerülésére.
- Fix időszávok: a feladatok kiküldése alsó tagozaton naponta, felső tagozaton egy hétre előre, meghatározott időpontban/ időkeretben történik, ez kiszámíthatóságot jelent a tanulónak és szülőknek egyaránt.
- Figyelembe vesszük a tanulók (szülők) eltérő digitáliskompetencia-szintjét.
- A feladatkiosztásnál érvényesül a differenciált, a tanulók egyéni képességeit figyelembe vevő szemlélet.
- A feladatok utasításainak rövidnek, egyértelműnek, célirányosnak és mindenre kiterjedőnek kell lennie.
- A kiadott tananyag tartalmazza a kötelező, a tanulási célok eléréhez szükséges mennyiségű feladatot, és további, a tananyag elmélyítését segítő szorgalmi feladatokat, amelyek megoldását külön jutalmazhatja a pedagógus.

A digitális tanulástámogató módszerek

- online tanulástámogató digitális taneszközök használata
- digitális tananyagok készítése különböző online feladatkészítő alkalmazásokkal
- motiváló, játékos gyakorló online feladatok készítése
- szükség esetén tanári magyarázatként videós tananyagok rögzítése, feltöltése különböző fájlmeosztó-, illetve tárhelyekre.

A szakképzésben a digitális gyakorlati oktatásról az NSZFH aktuális irányelvei érvényesek.

8 KOLLÉGIUM

A székhely és a Berkes Tagintézmény kollégiuma 80-80 férőhelyes.

A kollégium felszereltsége megfelel mindegyik korosztály elhelyezési igényeinek és a nevelési céloknak. Lényegesnek tartjuk, hogy a kollégiumot a gyerekek számára lakhatóvá, otthonossá, esztétikussá tegyük, ahol jól érzik magukat.

8.1 A kollégiumi nevelés főbb alapelvei, értékei, célkitűzései

Alapelvek

A heterogén diákösszetétel miatt sokszínűség mutatkozik a neveltségi szintben, a tanulmányi munkában megnyilvánuló motiváltságban, az érdeklődési körben egyaránt. Ehhez differenciáltan kell megválasztanunk a pedagógiai módszereket, a nevelőtanári munka kiemelt feladatait.

A kollégium pedagógiai tevékenysége kiegészíti a családi és iskolai nevelést, pótolja a családot, egyben szociális ellátást, biztonságot és érzelmi védettséget nyújt. A kollégium a megfelelő pedagógiai környezet biztosításával elősegíti – a diákok önszerveződése során kialakuló „mikro társadalomban” – társadalmi együttélés, felelősség, a konfliktuskezelés demokratikus technikainak elsajátítását, gyakorlását. Fontos területek:

- a tanulók iránti felelősség, bizalom, szeretet, tapintat
- az alapvető erkölcsi normák betartása
- az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vétele
- a nemzeti, etnikai kisebbségi azonosságtudat tiszteletben tartása
- a szülőkkel és a kapcsolódó iskolákkal való konstruktív együttműködés
- a tanulók esélyegyenlőségének biztosítása

A kollégiumi férőhelyek elfoglalásánál az alábbi szempontokat követjük

- akik számára az elhelyezést a szülő/gondviselő kéri
- a lakóhely szerint illetékes gyermekjóléti szolgálat kollégiumi elhelyezési javaslata
- akik számára a földrajzi távolság vagy a szociális okok indokoltá teszik.

Értékrend

A kollégium a szocializációs folyamat aktív színtere az iskolával szerves egységet alkot. Olyan kollégiumi életrendet kell kialakítani, ahol az SNI figyelembe vételével a magatartási szabályok átláthatóak, kiszámíthatóak, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvárhatóak.

El kell sajátítani a tanulókkal a szociális viselkedés alapvető szabályait.

A pedagógusok példaértékű viselkedése a leghitelesebb alap a követelmények betartásában.

A másokhoz való alkalmazkodás, egymás elfogadása, vagy éppen hibáinak tapintatos bírálata, kijavítása mind fontos követelmény a felnőtt életben.

A kollégiumi nevelés céljai:

- Speciális eszközök és módszerek felhasználásával a kollégista tanulók szocializációs képességeinek (együttműködés, alkalmazkodás, önállóság, önellátás, önkifejezés, pozitív önértékelés) fejlesztése.
- Olyan tevékenységi formák (szabadidős programok, önkiszolgálás, munka, tehetséggondozás, felzárkóztatás, társas kapcsolatok, közösségi tevékenységek) alkalmazása, amelyek a tanulók eredményes társadalmi beilleszkedését segítik.
- Személyiség és közösség fejlesztés

8.2 A tanulók életrendje, tanulás, szabadideje szervezésének elvei

Természetes élethelyzetek megteremtésével hozzájárulni a kedvezőtlen szociokulturális háttér miatt hiányosságokat mutató tanulók felzárkóztatásához, pozitív szokások és minták közvetítésével.

Megfelelő életritmus, egészséges, kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, rendszeret és az ehhez kapcsolódó szokásrendszerek kialakítása, otthonos, barátságos légkör biztosítása

Szociális készségek fejlesztése

- Társadalmi beilleszkedés elősegítése, a későbbi életvitel előkészítése
- A közösségi értékrend fejlesztése
- Egészséges és kulturált életmódra nevelés
- Szabadidős tevékenységek megszervezése
- A családokkal való kapcsolattartás
- A család szerepének kiegészítése

A heterogén diákösszetételből fakadóan igen különböző motiváltságú kollégistáink vannak. Hibás tanulási módszereik és a szorgalmuk hiánya komoly feladatokat ró a nevelőtanárookra.

A kollégium a nevelés-oktatás során a tanulói tevékenységet csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi meg az adott foglalkozás céljától, feladatától függően.

8.2.1 Szabadon választható tevékenységek a kollégiumban:

- Asztalitenisz
- Foci
- Mese, rajz
- Számítástechnika
- Kézimunka
- Főzés

8.2.2 Tanulókkal való egyéni törődést nyújtó foglalkozás:

Csoportos nevelési beszélgetés – a tanulók életével kapcsolatos történések megbeszélése.
Egyéni nevelési beszélgetés.

8.3 Egészségfejlesztési feladatok

Az egészséges életmód alapvető ismereteinek közvetítésére az azt elősegítő szokások és tudatosság kialakítására.

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos tartalmaknak:

Táplálkozás: tanulóink ismerjék az egészséges táplálkozás szabályait

Tudjanak kulturáltan étkezni

Törekedjenek az egészséges táplálkozás szabályainak betartására

Rendszeresség, mértékletesség a táplálkozásban

Higiénia: öltözködés, tisztálkodás, testápolás, rendszeret igénnyé formálása az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozása

Ízlésfejlesztés / ruházat, környezet/

Egyszerű önellátási technikák a ruházat tisztántartására

A környezet tisztaságának igénye

Szexuális felvilágosítás

Testi egészség, lelki egyensúly:

szenvedély betegségek elkerülése

fogyatékoságuk, másságuk elfogadása

Konfliktus helyzet kezelése

Megelőzés, felvilágosítás

A sportolás jelentősége

Baleset megelőzés

8.4 A tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkózását elősegítő elvek

Egyéni bánásmód, személyre szabott nevelési eljárások alkalmazása annak érdekében, hogy a tanulók között meglévő képességbeli, neveltségi különbségeket eredményesen lehessen kezelni.

A kollégium olyan változatos módszerbeli megoldásokat alkalmaz, amelyek segítségével az egyes tanulók közötti műveltségi, képességbeli, felkészültségi, neveltségi különbözőképeket kezelni képes. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése

A kollégium feladata a tanulók képességeinek felismerése, és kibontakozásuk segítése.

Tehetség- kibontakoztatás, felzárkóztató foglalkozások napközis csoporton belül zajlanak.

A tanulók foglalkoztatását, felzárkóztatását úgy kell megszervezni, irányítani, hogy a hátrányos helyzetű és integráltan oktatott gyerekek fejlesztése egyaránt megvalósuljon.

8.5 A kollégiumi közösségi élet fejlesztése, a művelődés és sportolás szervezésének elvei

A segítő életmódra neveléshez is jó közeget biztosít a kollégium. A segítés tanuló- tanuló, pedagógus-tanuló vagy tanuló-pedagógus relációban valósulhat meg.

Az együtt-cselekvés, a közös feladatmegoldás közben komoly eredményeket érhetünk el ezeknek a feladatoknak a megoldása terén. (Pl. tanulmányi segítségadás, segítség a közös programok, rendezvények lebonyolításában, segítség a kollégium rendben tartásában).

- A kollégium a nevelési folyamat során hangsúlyt helyez a pozitív szokások és minták közvetítésére, a szociális készségekre (empátia, tolerancia, konfliktuskezelés, kommunikáció).
- Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását, különös figyelemmel a nemzeti, etnikai, kisebbségi és vallási sajátosságokra.
- Az intézmény falain kívül szervezett szabadidős programok lehetőséget adnak a szegregáció oldására.
- A tanulók hátrányos helyzetéből következően a kollégium közösségformáló, élményt nyújtó tevékenységrendszer, programja jelentős kompenzáló és egyben integráló funkciót is betölt.
- A kollégiumban a szabadon választható tevékenységek keretében választhatnak a tanulók a sportolási és művelődési lehetőségekből.

Gyermek és ifjúság védelemmel kapcsolatos feladatok:

- A kollégista tanulók többsége hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, ezért minden nevelő magáénak kell, hogy érezze a gyermekvédelmi feladatok folyamatos ellátását.
- Jelzéssel kell élni, ha a szülő által okozott testi vagy lelki bántalmazást észlelnék.
- Egyéni és csoportos beszélgetéseken felszínre került minden súlyos problémát továbbítanak az osztályfőnököknek, pszichológusnak.

8.6 A kollégium hagyományai:

Kiemelten fontosnak tartjuk hagyományteremtő törekvéseinket, mellyel erősítjük diákjaink összetartozását, kötődését a kollégiumhoz.

Hagyományos programjaink a következők:

- Márton-napi lámpás felvonulás
- Mikulásvárás
- Adventi készülődés
- Karácsonyi, húsvéti vetélkedő
- Farsangi táncmulatság
- Kollégiumi kirándulás

8.7 Az iskolával és szülővel való kapcsolattartás, együttműködés formái

- Iskolával: kollégiumunk dolgozói rendszeres kapcsolatot tartanak fenn az iskola pedagógusaival, tájékoztatják egymást a felmerülő problémákról, pozitív történésekről.
- Szülővel :
 - A kollégiumba való beíratáskor, kiíratáskor.
 - Lehetőség szerint személyesen, telefonon vagy levelezés útján, illetve az osztályfőnökökön keresztül történő kapcsolattartás.
 - Az iskolai szülői értekezletekkor

Legitimációs nyilatkozatok

A Pedagógiai Program hatálybalépése, felülvizsgálata

Iskolánk nevelőtestülete a dokumentumot a vonatkozó jogszabályi előírások alapján módosította. A módosított Pedagógiai Program 2024. szeptember 1-jétől hatályos és a következő felülvizsgálatig érvényes.

A Pedagógiai Program megtalálható a fenntartó székhelyén, az igazgatói irodában, továbbá megtekinthető az iskola honlapján és a Köznevelés Információs Rendszerének elektronikus felületén.

A nevelőtestület elfogadó nyilatkozata

A Tamási Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola és Kollégium nevelőtestülete az intézmény Pedagógiai Programjának, módosítását a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén elfogadta.

Iregszemcse, 2024. szeptember 01.

.....
intézményvezető

A diákönkormányzat véleményezési nyilatkozata

A Tamási Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola és Kollégium diákönkormányzata az intézmény Pedagógiai Programjának módosításával kapcsolatos véleményezési jogát gyakorolta.

Iregszemcse, 2024. szeptember 01.

.....
a diákönkormányzat vezetője

A szülői szervezet véleményezési joga

A Tamási Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola és Kollégium szülői szervezete az intézmény

Pedagógiai Programjának módosításával kapcsolatos véleményezési jogát a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 4. § (5) bekezdésében meghatározottak szerint gyakorolta.

Iregszemcse, 2024. szeptember 01.

.....
a szülői szervezet vezetője

Az intézményvezető jóváhagyó nyilatkozata

A Tamási Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola és Kollégium Pedagógiai Programjának módosítását a mai napon intézményvezetői jogkörömben jóváhagyom.

Iregszemcse, 2024. szeptember 01.

.....
intézményvezető